

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja se štaka časopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-524. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/1, telefon 23-522 do 23-524. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Tivova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje št. 2-632. — Poštni predal št. 29. — Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40-KB-5-2-367. — Mesečna naročnina 230 din.

Maršal Žukov v Ljubljani

Visoki gost iz Sovjetske zveze si je včeraj dopoldne ogledal ladjedelnice »3. maja na Reki« — V ladjedelnicah si je ogledal ladje, ki so v gradnji in se zanimal za delovne pogoje in nagrajevanje delavcev — Na poti proti Ljubljani se je ustavil v Postojni, kjer je obiskal tudi Postojnsko jamo — V Ljubljani so ga v vili »P« odročnik sprejeli prestavniki vojske in oblasti

LJUBLJANA, 12. okt. Danes popoldne ob 5.10 je prišel v Ljubljano minister za narodno obrambo ZSSR maršal Žukov s svojim spremstvom. V Ljubljano je visoki gost prišel iz Postojne. V vili »P« odročnik so maršala ZSSR Žukova pričakali in pozdravili državni sekretar za narodno obrambo, armadni general Ivan Gošnjak, predsednik izvršnega sveta LS LRS Boris Kraigher, član zveznega izvršnega sveta Ivan Maček in sekretar okrajnega komiteja ZKS Janez Vipotnik.

Minister za narodno obrambo ZSSR maršal Žukov je danes dopoldne obiskal ladjedelnico »3. maja na Reki«. Visokega gosta, ki je s spremstvom prišel v ladjedelnico iz Opotice, so pričakali direktor Jure Vukasović, zastopnik uprave in samoupravnih organov ladjedelnice, vojaški in politični voditelji z Reke, sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov Nikola Rački, podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Josip Kopriva, ljudski poslanec Milan Slani, predsed-

nik okrajnega odbora Socialistične zveze Miloš Grbac in generalni major Mile Uzelac. Z maršalom Žukovom so na obisk v ladjedelnico prišli tudi načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Ljubo Vučković, komandant zagrebške armijske oblasti Rada Hamović, sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Zamčevski in drugi.

V spremstvu direktorja ladjedelnice si je minister za narodno obrambo Sovjetske zveze Žukov ogledal najprej ladjedelniški dvorano, kjer se je nekaj časa zadržal v razgovoru s skupino delavcev. Zatem si je ogledal še nekatere druge objekte v ladjedelnici, med njimi tudi stezo, na kateri bodo postavili

veliko dvigalo, ki bo omogočilo graditev velikih ladij po sistemu predmontaže. Maršal Žukov in drugi gostje so se najbolj zanimali za objekte, ki so v opremljeni ladjedelnici. Med mnogimi drugimi ladjami, ki so v luki, je tudi motorna ladja »Lika«, ki ima 10.500 ton nosilnosti. Ladja bo prav te dni izplula na vožnjo. Direktor Jure Vukasović je gostom razkazal tudi druge ladje, ki so v luki, med njimi nekaj ladij za domača podjetja in 2 veliki prekoceane ladij, ki jih gradijo za tuje lastnike ladij.

Maršal SZ Žukov se je zelo zanimal za delo, ki je bilo vloženo v gradnjo in modernizacijo te največje jugoslovanske ladjedelnice. Ko si je ogledoval ladjedelnico, se je večkrat ustavil in se pogovarjal z delavci, ki so mu pojasnjevali v kakšnih delovnih pogojih delajo, kakšno je nagrajevanje itd. Mnogi delavci so prekinili z delom, da so lahko pozdravili visokega gosta.

Po ogledu ladjedelnice je bila gostom prirejena zakuska. Ob tej priložnosti je direktor ladjedelnice poklonil maršalu ZSSR Žukovu album s slikami iz življenja in dela ladjedelnice »3. maja«. Zatem je maršal Žukov zapisal svoje vtise v spominsko knjigo.

Nekaj po 10. uri, ko je bil več kot enourni ogled ladjedelnice končan, so gostje odpotovali proti Postojni. Pred prihodom v Postojno je maršal Žukov obiskal neko artilerijsko enoto JLA, pri kateri se je zadržal nad eno uro. Točno ob 1. uri pa je visoki gost s spremstvom prišel v Postojno. V počasnem vožnji skozi mesto proti Jamski restavraciji je maršal Žukov nasmejan odzdravil Postojnčanom, ki so se zbrali, da pozdravijo visokega gosta. Pred Jamsko restavracijo so gostje pričakali in pozdravili predstavniki oblasti in političnih organizacij koprškega okraja in mesta Postojne. Po pozdravnem nagovoru je predsednik okrajnega ljudskega odbora Koper Albin Dujc predstavil maršalu ZSSR Žukovu prisotne predstavnike oblasti in organizacij.

V počastitev ministra za narodno obrambo Sovjetske zveze je priredil komandant divizije generalni major Dušan Korač v Jamski restavraciji kosilo, ki so se ga med drugimi gosti udeležili tudi načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Ljubo Vučković, komandant zagrebške armijske oblasti generalni polkovnik Rada Hamović, sovjetski ambasador v Beogradu Zamčevski, člani spremstva maršala ZSSR Žukova in predstavniki oblasti ter množičnih organizacij. Po kosilu pa so si maršal Žukov in ostali gostje ogledali Postojnsko jamo.

Diplomatska kronika

Beograd — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je danes dopoldne sprejel burmanskega veleposlanika v Beogradu g. U Hla Maunga in se zadržal z njim v krajšem razgovoru.

Atene — Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Miša Pavičević je obiskal grškega zunanjega ministra Averofa in se zadržal z njim v daljšem razgovoru.

Poljska delegacija za proslavo v Moskvi

Varšava, 12. okt. (Tanjug) Danes so v Varšavi objavili sestav poljskega odbora za proslavo 40-letnice oktobrske revolucije. V odboru so prvi sekretar CK PZDP Władysław Gomułka in vsi člani politbiroja. Poleg njih so v odboru še drugi vidni politični in kulturni delavci Poljske.

Malo upanja v uspeh Pinaya

Večna francoskega tiska dolži socialiste, da so krivi premika na desno Zaostritev v stavkovnem gibanju

PARIZ, 12. okt. (AFP). Mandatar za sestavo nove francoske vlade Antoine Pinay bo nadaljeval posvetovanja za sestavo vlade tudi jutri. V Parizu menijo, da bo že v ponedeljek dokončno odgovoril predsedniku republike Cotyju.

Vse pariški tisk izraža skrajni skepticizem glede tega, da bi predstavniku neodvisnih Antoinu Pinayju uspelo rešiti sedanjo vladno krizo, ki traja že skoraj dva tedna.

Za desničarski »Figaro« pomeni ta obrat v razvoju krize »nevarnost in nekoristnost«. »Vsakomur so dobro znane kvalite in državniške sposobnosti g. Pinaya — piše »Figaro« — toda njegova mislija bi lahko postala zelo nevarna, če bi nova koalicijska vlada dobila investituro proti opozicijskim glasovom socialistov. Komunistična partija namreč komaj čaka, da bi se socialisti spet vrnili v opozicijo. Nekoliko blažji je v svoji

oceni konservativni »Aurore«, ki poudarja, da je »povsem naravno, če so neodvisni sklenili prevzeti odgovornost za vodstvo državnih poslov«. Po mnenju socialističnega »Populaire« je ekonomski program bodoče vlade najvarnejši. »Novi mandatar — piše list — ni došel še nič rekel o načinu, kako namerava gospodarsko odzdraviti državo, niti, kdo bo nosil breme bodočih omejitev. Ali bodo to breme enakomerno razdelili na vso državo, in to po možnosti vsakega razreda, ali pa bodo novi davki padli na breme najslabše plačanih, se pravi potrošnikov in delavcev z nizkimi mezdami?«

Progresistični »Liberation«

ostro napada poskuse desnice, ki hoče prevzeti oblast, prav tako pa tudi napada stališče socialistov, ki so »omogočili to obstrukcijo z novim premikom na desno«. »Socialisti — piše list — so namreč zadovoljni, ker so prisilili Pinaya na ta poskus, ker so prepričani, da jih bo neuspeh tega mandatarja osvobodil pritiska desnice.«

Lastniki ladjedelnice v Saint Nazairu so razglasili danes »lock-out« in prenehali proizvodnjo za namenom, da bi tako zložili stavko 15.000 delavcev, ki so pretekli teden trikrat stavkali, zahtevajoč povečanje dnevnice za 18 odstotkov.



Antoine Pinay

Kot protest proti ukrepu lastnikov so v Saint Nazairu danes razglasili splošno stavko vseh delavcev in uslužbencev. Iz sedanjih departementov so poslali v Saint Nazaire izredne policijske sile, ki naj preprečijo velike delavske mitinge.

Do zaostritve socialnih spopadov je prišlo danes tudi v industrijskem središču Lorient, kjer so lastniki metalurškega kombinata razglasili »lock-out« in odpustili z dela blizu 8000 delavcev, ki so prejšnji teden sodelovali pri stavki.

Na področju Pariza, kjer so včeraj stavkali delavci električne in plinske mreže, danes stavkajo delavci javne gradbinske dejavnosti. Za jutri je generalna konfederacija sklicala delavski miting za pripravo na splošno stavko.

Upor v ujetniških taborišču na Cipru

Nikozijski, 12. okt. (AFP). Tu je bilo sporočeno, da je v taborišču Pila, kjer je okrog 700 oseb, osumljenih, »a pripadajo gibanju EOKA, prišlo do upora ujetnikov. Pri tej priložnosti so bili ranjeni trije ujetniki in en britanski policaj. Upor je nastal zato, ker se jetniki po kosilu niso hoteli vrniti v barake, s čimer so hoteli izraziti protest proti britanskim oblastem, ki enemu izmed njih niso dovolile, da bo odšel na pogreb svojega sina. Britanske oblasti so zaradi upora ukinile vsa dovoljenja za obiske v tem taborišču.

VREME

Stanje 12. oktobra: Področje visokega zračnega pritiska nad srednjo in zahodno Evropo se še krepi. Tako se tudi nad našimi kraji v višinah zadržujejo tople zračne mase, ki bodo povzročale še nekaj dni lepo vreme. Napoved za nedeljo: Jasno do deloma oblačno in toplo vreme. Temperature ponoči med 4 in 6 v Primorju, 15, najvišje dnevno med 18 in 23 stopinj Celzija. Zjutraj po kotlinah megla.

SAMO SVOJE PRAVICE TERJAJO

Dunaj, 12. okt. (Tanjug). Tisk hrvatske in slovenske manjšine v Avstriji ponovno opozarja na upravičenost in potrebo boja jugoslovanske manjšine za nacionalni obsoj in enakopravnost.

Glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroskem »Slovenski vestnik« izraža zadovoljstvo, da jugoslovanska javnost podpira pravice zahtevane manjšine v Avstriji. »Naš tednik kronika«, glasilo narodnega sveta Koroskih Slovencev, zahteva, da mora biti za vse prebivalce na Koroskem uvedena pravica enakopravnosti. Časopis opozarja na to, da so se med plebiscitom na Koroskem leta 1920 uradni avstrijski predstavniki obljubljali slovenskemu prebivalstvu polno enakopravnost, ki je bila ponovno zanjama tudi z državno pogodbo iz leta 1955, ki pa doslej še ni bila uresničena. Časopis opozarja tudi na gospodarsko zapostavljanje južne Koroske in favoriziranje drugih avstrijskih pokrajin, ki so po vojni prejele obilno materialno pomoč.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE REPUBLIKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave republikega zbora ljudske skupščine LRS sklicuje 45. sejo odbora za sredo 16. oktobra ob 10. uri v poslopiju Ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda: 1. Obnavljanje in sklepanje o predlogu zakona o varstvu voda; 2. Obnavljanje in sklepanje o predlogu zakona o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Predsednik odbora za gospodarstvo republikega zbora in zbora proizvajalcev ljudske skupščine LRS sklicuje 45. sejo odbora za petek 18. oktobra ob 10. uri v poslopiju Ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda: — 1. Obnavljanje in sklepanje o predlogu zakona o varstvu voda; 2. Obnavljanje in sklepanje o predlogu zakona o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč.

IZ TAJNIŠTVA LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Predsednik zakonodajnega odbora republikega zbora in zbora proizvajalcev ljudske skupščine LRS sklicuje 45. sejo odbora za petek 18. oktobra ob 10. uri v poslopiju Ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda: — 1. Obnavljanje in sklepanje o predlogu zakona o varstvu voda; 2. Obnavljanje in sklepanje o predlogu zakona o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč.

IZ TAJNIŠTVA LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Člen v verigi

Sklenitev sporazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Egiptom

KAIRO, 12. okt. Danes so v Egiptovskem ministarstvu za zunanje zadeve podpisali sporazum o kulturnem sodelovanju med Egiptom in Jugoslavijo. Ko je pozdravil sklenitev tega sporazuma je njegov podpisnik minister Ali Sabri izjavil, da je »ta sporazum člen v verigi prijateljskih stikov z Jugoslavijo, prijateljico Egipta.« Jugoslovanski veleposlanik Josip Djerđa, ki je podpisal sporazum v imenu FLRJ, je dejal, da se bodo s tem sporazumom okrepiili in razširili prijateljski stiki med obema državama na novem področju.

V sporazumu je izražena želja obeh držav po krepitvi medsebojnih odnosov ter kulturnega, znanstvenega, umetniškega in športnega sodelovanja. Sporazum tudi

predvideva zamenjavo profesorjev, študentov in izkustev ter dodeljevanje stipendij in zamenjavo lektorjev za oba jezika. Sporazum tudi predvideva olajšave pri organizaciji raznih razstav, zamenjavi filmov itd. Sporazum bo začel veljati po zamenjavi ratifikacijskih instrumentov v Beogradu.

predvideva zamenjavo profesorjev, študentov in izkustev ter dodeljevanje stipendij in zamenjavo lektorjev za oba jezika. Sporazum tudi predvideva olajšave pri organizaciji raznih razstav, zamenjavi filmov itd. Sporazum bo začel veljati po zamenjavi ratifikacijskih instrumentov v Beogradu.

Heroju naše revolucije

Na Poljanah so včeraj odkrili spomenik Tonetu Tomšiču in odprli novo moderno šolo, ki nosi njegovo ime

LJUBLJANA, 12. okt. Več kot petnaest let je tega, ko so v ljubljanski Gramozni jami odkrili strel, petnaest let, ko je v smrt omahnil slovenski revolucionar in narodni heroj Tone Tomšič.

Danes popoldne se je v Ljubljano oddolžila njegovemu spomeniku. Na Poljanah so odprli novo moderno šolo, ki nosi Tomšičevo ime, poleg šole pa so mu odkrili spomenik, veliko bronasto statuo, delo akademskega kiparja Borisa Kalina.

Na slovesnosti se je zbralo mnogo ljubljancov, starih mladine. Med navzočimi smo opazili mnoge vidne politične in javne delavce.

Svečanosti so se pričele s partizansko koračnico, ki je je zmagala godba Ljudske milice. Tovariš Drago Seliger, predsednik Sveta za šolstvo OLO Ljubljana je v kratkih besedah orisal pomen nove šole in poudaril, naj nova šola in spomenik pred njo vselej spominjata mladino na velikega revolucionarja, ki naj jim bo vzor človeka in borca.

O heroju Tomšiču pa je spregovoril Janez Vipotnik, sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana, naslednje:

Govor Janeza Vipotnika

Danes odkriva Ljubljana spomenik velikemu revolucionarju, tvorcu in organizatorju ljudske vstaje Tonetu Tomšiču. Petnaest let je minilo od tedaj, ko so ga na Ljubljanskem polju v Gramozni jami ustrelili fašistični okupatorji. Z njegovo smrtjo se je že ob začetku osvobodilne vojne zrušil eden najlepših in najmočnejših borcev za svobodo in enakopravnost slovenskega naroda, eden najdoslednejših bojevnikov za pravice delavskega razreda, eden najpomembnejših organi-

pripeljala ljudstvo v boljše življenje.

Razdobje, v katerem je zorel Tone Tomšič v mladeniča, je bilo polno političnih pretresov. Nacionalna in socialna nasprotja stare Jugoslavije so načela in razhajala takorekč že temelje države in vladajoča klika je s svojim početjem vedno bolj razkrivala, da ji gre za osebne interese, da ji ni mar ustvariti iz Jugoslavije deželo svobodnih in enakopravnih narodov. Sprito političnih nasprotij tega časa je mladi Tomšič zgodaj spoznal, da je boj za lepšo prihodnost slovenskega naroda neločljivo povezan z bojem delavskega razreda. Od tistih dob je gorelo njegovo življenje v vedno višjem plamenom svobodoljubnim idejam, ljudstvu in slovenski zemlji. Leta 1928 se je Tomšič vključil v delavsko gibanje in postal član Zveze komunistične partije Jugoslavije. In s tem se je začel član Zveze komunistične mladine Jugoslavije. Leto kasneje pa je postal član Komunistične partije Jugoslavije. In s tem se je začela pot Toneta Tomšiča — revolucionarja.

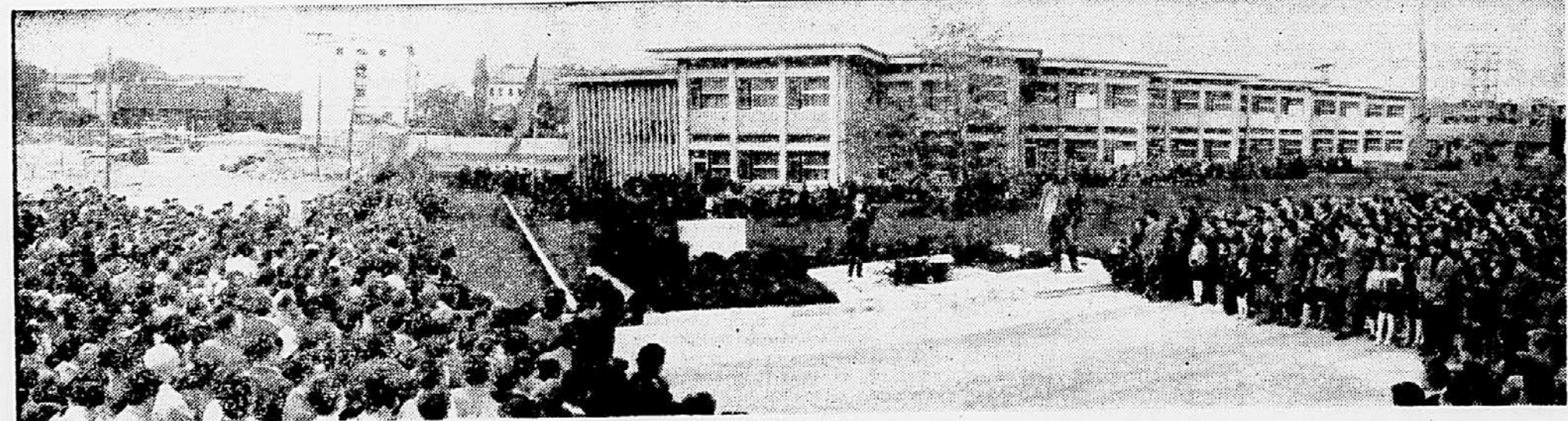
Političnemu delu se je predal z vsem srcem. Njegova podoba komunistu se je klesala za najhujšega terorista stare Jugoslavije, ko so komuniste preganjali kakor divje zveri, ki so bilo tre-

ba za vsako politično delo brezmejne požrtvovalnosti, hrabrosti, samozatajevanja, ko je bila policija komunistom neprestano za petami, ko je bilo treba vedno znova krpati in mašiti pretrgano mrežo partijske organizacije, ki se je zaletavala vanjo policija s svojimi agenti in vojniki. Podoba Tomšiča komunistu je zrasla v izjemnih razmerah, ko je ves oficijalni državni in politični aparat pobesnelo divjal proti komunistom, hoteč jih ne le politično onemogočiti pri množičnih, marveč tudi fizično onesposobiti in uničiti.

Zivljenje Toneta Tomšiča revolucionarja je bilo torej do vrha polno tegob. Policiji je bil znan kot ognjevit nasprotnik režima, zato so ga neprestano zapirali. Jeseni 1929. leta je bil zaprt prvič, in od tedaj naprej je neprestano romal iz prostosti v zapor, iz zaporov v prostost in spet v zapor. Tomšič je bil izredno dinamičen, in čeprav so mu ječe močno zrahljale zdravje, se je po vsakem zaporu še z večjimi silami pognal na delo, kakor da bi hotel dohiteti zamujeno.

Leta 1937 je bil Tone Tomšič izvoljen v Centralni komite. Odte je ostal v vodstvu Partije vse do svoje smrti. V najusodnejših časih, ko se je že pripravljal vojna vihra, je bil organizacijski sekretar Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije. To je bilo znamenito obdobje delovanja Komunistične partije, ko so na eni strani profašistični režimi že spodkopavali jugoslovansko samostojnost, na drugi strani pa so se ob najhujšem pritisku na terorju utrjevale in rasle partijske organizacije. Pod organizacijskim vodstvom Toneta Tomšiča so se oblikovali slovenski komunisti, pod vodstvom svojega Centralnega komiteja so odbijali neprestane napade petokolonaskih režimov, postali so resnična predstraža delavskega razreda, ki je bila politično in organizacijsko sposobna popeljati izdan narod v boj in v svobodo. Zorel je štab revolucije, zorela komanda osvobodilnega boja.

Naval okupatorja na naše ozemlje je v celoti potrdil politično (Nadaljevanje na 2. strani)



OB ODKRITU SPOMENIKA NARODNEMU HEROJU TONETU TOMŠIČU IN OTVORITVI NOVE MODERNE SOLE NA POLJANAH V LJUBLJANI

PRED VOLITVAMI

MIHA MARINKO JE GOVORIL V ZAGORJU

Zagorje, 12. okt. Sinoči je bilo v dvorani kina Triglav predvolilno zborovanje, na katerem je govoril predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko. Zborovanja se je udeležilo nad 300 članov SZDL. Tovariši Marinko je uvodoma govoril o splošnem položaju pred volitvami, ter o pomenu volitev.

MLADI VOLIVCI

V zadnjem času se pogosto čuje, da se mladina ne zanima za volitve, da stoji ob strani, da se ni udeleževala zborov volivcev itd.

Res je, da je bilo po nekaterih zborih volivcev videti le malo mladih obrazov. Vzrokovi za to je več. Od najmanjše razprave od tega, kar teži mladino, ne zanimajo starejši za probleme mladine, pa premajhna agitacija med mladino itd. Toda o teh vzrokih na tem mestu ne bi razpravljali.

Ce pogledamo, kakšne so prave razmere vidimo, da so pravzaprav nekateri bojzani in napovedi o naši mladini pretirane. Toda kljub temu je zdaj, v predvolilnem času, koristno, da se pomenujemo tudi z mladimi o mladini.

Po mnogih krajih so se pričeli delati. V Ljubljani na primer pripravljajo veliko predvolilno zborovanje študentov. Po nekaterih krajih so pričeli sklicovati sestanke volivcev, ki gredo letos prvič na volitve. To je nedvomno dobro misel. Toda z mladino ni treba razpravljati le o volilnem postopku.

Zelo posrečena so tudi — ne samo zaradi volitev — posvetovanja občinskih političnih in oblastvenih funkcionarjev s tistimi mladinci, ki so se letos po odsluženju rok vrnili iz JLA.

Ni potrebno še posebej poudarjati, da je udeležba mladine na predvolilnih zborovanjih nadvse pomembna. Da pa se to uresniči, verjetno ne bo dovolj, če zadolžimo ta mladinsko organizacijo — za le na podeželju večinoma zelo slabotna — potrebno bo, da se s tem zopustili tudi SZDL sama.

To je le nekaj oblik dela, s katerimi lahko dosežemo večje zanimanje mladine za volitve kakor tudi za naše družbeno-politično življenje nasploh.

Ni manjši problem kot je zanimanje mladine za volitve pa je tudi izvolitev kandidatov mladincev. Zlastno bi bilo, če bi se povsod uresničilo to, kar napovedujejo za mladega kandidata v neki volilni enoti kamniške občine. Na vprašanje, zakaj menijo, da tovariši ne bo izvoljen, so dejali: »Ja, mlad je še!«

PREDVOLILNO ZBOROVANJE V DOMŽALAH

V dvorani kina v Domžalah je bilo v petek zvečer predvolilno zborovanje. Obsežna dvorana je bila polna volivcev. Zvezni ljudski poslanec Tomo Brejč je na zborovanju zelo zanimivo govoril o uveljavljanju našega komunalnega sistema in njegovih nadaljnjih perspektivah. Govoril je tudi o uspehih gospodarske politike, ki se zlasti kažejo v zadnjih mesecih. Pri tem je volivce opozoril na vlogo komun pri reševanju nalog v naslednjem obdobju.

Razveljavljiva je ugotovitev, da se je tega zborovanja udeležilo tudi precej mladih ljudi, med njimi tudi takih, ki bodo 20. t. m. prvi volili.

MLADI VOLIVCI ZBORUJEJO

Doslej je bilo v Zasavju že več zborovanj mladih volivcev in so bila zelo uspešna. Na zborovanjih so dali mnogi koristnih predlogov za delo novih občinskih ljudskih odborov. V tem pogledu so bile najuspešnejša mladinska zborovanja v radeški občini, zborovanja mladih rudarjev in steklarjev v Hrastniku, zborovanja kmetičke mladine v videm - krški občini itd.

V naslednjih dneh bodo večja zborovanja mladih volivcev v Zagorju, v Radečah, v Globokem, v Piskah in v nekaterih drugih krajih.

—no

Stanovanjska skupnost

Ena neposrednih nalog občin v bližnji bodočnosti bo organiziranje stanovanjskih skupnosti. Stanovanjsko vprašanje je eno najtežavnejših v sklopu vprašanj življenjske ravnar. Res je, da smo v zadnjih letih zgradili precej in bomo tako delali tudi naprej: toda pri tem smo prelo razmišljali o raznih slabostih in pomanjkljivostih, zaradi katerih tega problema doslej nismo reševali še uspešno. Dejstvo je, da nam je to al tam primanjlovali urbanističnih načrtov, primernih lokacij in več drugega. Toda dejstvo smo delali tudi preveč razkošno. Vsako novo hišo gradimo po novem in drugačnem načrtu. Ali ne bi poenotenje tipov — kakor kaže n. pr. pred vojno gradnja — stala in prav pravi viški občini — pomenilo ogromne pocenitve? Enako velja za oken, vidne omare itd. Bodoči občinski odbori se bodo morali bolj posvetiti tem vprašanjem. Ne želimo graditi zaslonov, marveč nasprotno — lepo in zdravo, pri tem pa kar se da ceneno, obenem pa hitro. Kajti stiska je še zmerom velika.

Stanovanjska skupnost, o kateri govorimo in pišemo, seveda ni skupnost stanovanj, temveč organizacija v njih bivačih družin. O taki ureditvi je bilo slišati nekaj napačnih razlag. Predvsem ta, da gre pri tem za neko nacionalizacijo hiš. Stanovanjska skupnost se sploh ne dotika lastništva hiš, marveč bo — drugače kakor dosedanja uprava, ki je samo nadzirala poslovanje hišnih svetov — ne glede na to, ali gre za državno ali zasebno lastnino ustvarjala skupnost vseh stanovalcev na določenem teritoriju. Med nalogami te skupnosti naj naštejemo le nekatere: urejati ne posredno okolico stanovanj in skrbeti za čim ustrežnejšo komunikacijo, komunalne naprave itd.; marsikatero drobnejšo potrebo bi lahko reševali tudi s prostovoljnimi delovnimi akcijami;

reševati žene ostalih zaostalega načina gospodinjstva in poboljševati življenjski standard družin v celoti. Pri tem gre za kopico modernih tehničnih pripomočkov, ki pa so našim delovnim ljudem zaradi

previsokih cen za zdaj še nedostopni. Mimo tega je treba vedeti, da se vsi ti pripomočki v posameznem gospodinjstvu sprito visoke cene in premajhne izkoriščenosti sploh ne amortizirajo. Povrh tega pa je treba za stregu vsakega takega stroja tudi precej časa in ne nazadnje tudi nekaj tehnične spretnosti, kakršne vsaka žena nima.

Vse drugače upravičljiva bi bila nabava takih sodobnih pripomočkov za gospodinjstvo pod okriljem stanovanjske skupnosti, ki bi za svojo skupnost nabavila take stroje in nato smotno organizirala njihovo izkoriščanje. Že zdaj so nekateri hišni svetovi segli po tej odpravi — posebno v novih hišah, ker so investicije za namestitve v starih stavbah — pač nekoliko zahtevnejše — in želi mnogo priznanja za tako ureditev. Razumljivo je tako rešitev tudi iz gospodarnostnih razlogov: edino pravila. Ta način opravljanja gospodinskih poslov tedaj res razbremenjuje ženo in družino.

Veliko razbremenitev za ženo in družino bi prinesla dalje organizacija tako imenovanih uslužbenih servisov za dom. Po eni strani bi razne drobne usluge lahko izvrševali stanovanjski samji (strokovnjaki v prostem času za primeren honorar), vsa večja opravila pa bi prevzemal poseben gospodinski servis, organiziran po potrebi v eni stanovanjski skupnosti ali več. Vsakogar bi morali biti vsi ti stroji, kolikor bodo uvoženi iz inozemstva ali izdelani doma, oproščeni vseh posebnih dajatev, da bi delovni ljudje v skupnosti lažje zmogli tudi stroške za njihovo uporabo.

Največjega pomena pa bodo stanovanjske skupnosti za reševanje najbolj perečega vprašanja — vzgoje otrok. Prvotne ureditve z dedičini jasli in domovi niso prinesle zaželenega uspeha, ker so terjale prevelike izdatke. Razen tega je bilo zaradi premajhnega števila takih ustanov opravljanje in vrčanje otrok na domove združeno s precejšnjimi nevarnostmi za starše, celotno družinsko bivanje otroka v domovih pa ga je posredno odvajalo od družine. Da bi okrepili družino, katere največja moč je v zadovoljnim in srečnem sožitju staršev in otrok,

je edino prav, da ostanejo otroci čim bližje staršem. To je vprašanje, ki bo eno glavnih v novih stanovanjskih skupnostih: priskrbeti otrokom primerne igrišča, rešiti jih nevarnosti ceste, v slabem vremenu pa jim odrediti skupen prostor, kjer bodo pod primernim nadzorom lahko prebili čas, ko bo sta oče in morda tudi mati odsotna. Kajti odselje ne bomo gradili velikih stanovanj, predvsem pa ne preračunskih, otrokom pa je treba prostora in tega jim bomo dali v skupnosti. Velika stvar je tudi, da bo blizu vseh stanovanjskih skupnosti dovolj možnosti za nabavo vseh najpotrebnejših prehranbenih artiklov — razen morda v primerih, kjer bi se dostava na domove izkazala za cenejšo. O vsem tem se je govorilo še mnogo premalo in aktivisti bi morali temu problemu posvetiti poudarjeno pozornost.

Merila za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti bodo vsakogar precej različna. Obsegati bi morale 100 do 500 družin; bistveno pa bo, da bodo nekakšne zaokrožene celote, kakršne bodo najbolj ustrezale krajevnim razmeram. Odbori stanovanjskih skupnosti bodo po potrebi sebi v pomoč izvolili še dodatne dopolnilne odbore s posebnimi skrbjo za vzgojo otrok, sicer pa opravljalci to nalogo sami. Materialna osnova za poslovanje stanovanjskih skupnosti bo določala delno iz stanarine (tudi od zasebnikov), delno od občine, kar pa seveda ne bo kdo ve kako izdatno. Velikih dotacij iz državnih skladov za to področje ni mogoče pričakovati. To pomeni, da bo treba za čim uspešnejšo uveljavljanje stanovanjskih skupnosti v marsičem mobilizirati tudi lastna sredstva in jim zdaj pa zdaj priskočiti na pomoč tudi s prostovoljnimi delom, Mariborska tekstilna tovarna je dala v tem pogledu lep vzgled, saj je njen kolektiv v neposredni bližini stanovanjskih blokov samopodobno postavil prostore za otroke, kjer ne uživajo samo v igrar in razvedrilu, temveč so deležni hkrati tudi vzgojne pomoči.

Novi občinski odbori bodo imeli na tem področju zelo pomembno nalogo in od njih bo odvisno, kako bodo novi zakon o stanovanjskih skupnostih začeli izvajati — ali takoj in s razumevanjem ali pa s oklekanjem in na hitinjah najmanjšega odpora. Njegove določbe so izvedljive že na današnji materialni osnovi, treba bo le pravilne organizacije in delavnih odborov, ki se bodo zavedali svojih dolžnosti na tem najbolj občutljivem prelomu na poti do zvišanja življenjskega standarda našega delavca in nameščena.

(Iz govora Vide Tomšič političnemu aktivu občine Ljubljana-Vič.)

Včeraj in danes

Iz odborov zvezne ljudske skupščine

Beograd, 12. okt. Odbor za organizacijo oblasti in upravo pri zvezni ljudski skupščini je sprejel danes predloge zakona o izpremembah in izpopolnitvah zakona o pravicah in dolžnostih izvolitvi in odločitvi zveznih ljudskih poslancev, zakona o izpopolnitvah zakona o državnih upravi in zakona o izpremembah zakona o Partizanski spomenici 1941. Prav tako je sprejel predlog odločbe o potrditvi uredbe o organizaciji in delu zveznega izvršnega sveta.

Zakonodajni odbor zveznega zbora je začel razpravljati o predlogu zakona o izpremembah in izpopolnitvah zakona o pravicah in dolžnostih izvolitvi in odločitvi zveznih ljudskih poslancev.

Število poslancev v zvezni skupščini bo povečano

Beograd, 12. okt. Na podlagi ocene števila prebivalstva v Jugoslaviji računajo, da bo v novi zvezni zbor zvezne ljudske skupščine izvoljenih 371 poslancev, izmed katerih bodo 301 poslancev izvolili državljani. To pomeni, da bo imel zvezni zbor 21 poslancev več. Povečanje števila poslancev v zveznem zboru po volitvah v zvezno ljudsko skupščino v začetku prihodnjega leta bo posledica povečanja števila prebivalcev na 18.062.100. Poslancev v zvezni zbor bi volili v 95 volilnih okrajih.

Kar se tiče zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine, še ni mogoče ugotoviti, koliko poslancev bo izvoljenih vanj. To bo odvisno od udeležbe posameznih proizvajalnih skupin v skupnem družbenem proizvo-

du FLRJ za leta 1954, 1955, in 1956, kar bodo ugotovili na podlagi podatkov o izpolnjevanju družbenega plana, a v okviru vsake proizvajalne skupine v republikah, sorazmerno po številu proizvajalnega prebivalstva.

Podpredsednik Ranković sprejel delegacijo ruske pravoslavne cerkve

BEograd, 12. okt. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je sprejel ob 9. dopoldne patrijarha Moskve in vse Rusije Aleksija in drugečlane delegacije ruske pravoslavne cerkve.

Ob 9.30 dopoldne je sprejel delegacijo predsednik izvršnega sveta Srbije Miloš Minić, nato pa predsednik beograjskega ljudskega odbora Djurica Jokić.

Delegacija ruske pravoslavne cerkve je obiskala dopoldne tudi veleposlanstvo ZSSR v Beogradu, kjer jo je sprejel svetnik veleposlanstva Brkin. Po teh obiskih si je delegacija ruske pravoslavne cerkve ogledala Beograd.

Češkoslovaška zadruga delegacija v Makedoniji

BEograd, 12. okt. Zadruga delegacija Češkoslovaške, ki jo vodi namestnik predsednika Osrjedne zadruge zvezne CSR Ladislav Smrčka, je prispela sinoči v Skopje. Med tridenavnim bivanjem v Makedoniji bo obiskala Kumanovo, kmetijske zadruge in kmetijska posestva v kumanovskem in titoveškem okraju.

Slab dotok dohodkov

S seje ljudskega odbora celjske občine

Celje, 12. okt. Osrednja točka današnje 21. in bržčas zadnje seje dosedanjega ljudskega odbora celjske občine sta bili poročila sveta za finance in družbeni načrt ter sveta za industrijo, obrt in ostalo proizvodnjo. Iz poročila sveta za finance je bilo sklepno jasno, da je občinski proračun zaradi slabega dotoka dohodkov v zelo neugodnem stanju in da bo ob koncu leta najbrž izkazal okoli 50 milijonov primanjilja. Namesto 75% planiranih dohodkov je bilo ob koncu tretjega četrtletja zbranih komaj 57,4% ali okoli 230 milijonov dinarjev. Ta primanjilja proračunskih dohodkov gre predvsem na račun prispevka, ki bi ga morale gospodarske organizacije plačevati iz dohodka. Da bi ljudski odbor navzlic temu zagotovil normalno izvajanje negospodarskih in vestit, med katere spadajo gradnja šole na Hudini, gradnja Potniškega doma v Baški, ureditev Ulice XIV. divizije itd., je

sprejel sklep, po katerem so sredstva za negospodarske investicije v višini 65 milijonov dinarjev preneseno na postavko dotacij režijskega odbora za krajino omejenih objektov.

Kakor analiza dela tako je ljudski odbor z odobrenjem sprejel tudi priporočila sveta za industrijo, obrt in ostalo proizvodnjo, po katerem naj bi v bodoče posvetili več skrbi in seveda tudi več sredstev za gradnjo nove pekarnice, mlekarne, za zgraditev kmetijske čistilnice in barvane ter za obnovo hladilnih naprav v klavnicah.

Na današnji seji je bila zaključena tudi dolgoletna debata o podjetju za predelavo sadja »Celea sad«, saj so odborniki soglasno potrdili predlog o redni likvidaciji tega in dinstrijskega podjetja in o prenosu oziroma delni prodaji njegovih osnovnih in obratnih sredstev podjetju »Fructal« v Ajdovščini.

M.B.

Heroju naše revolucije

(Nadaljevanje s 1. strani)

tična predvidevanja in razvoj dogodkov, kot jih je analizirala Partija. In za komuniste in njihove voditelje je nastopilo novo obdobje, obdobje še večjega dela, še večje požrtvovalnosti. Partija se je zavedala, da je nastopil njen veliki čas, ko ne gre štediti s silami. Tomšič se je v novi politični vrtinec pognal z vsem žarom revolucionarja, z vsem svojim bitjem. Ob pisanju člankov, referatov in navodil je prebedel marsikatero noč, po cele dneve je prebil na sestankih, sejal in razgovoril, potoval po Sloveniji in Jugoslaviji, neprestano pa oprezu, da ga ne uлови sovraženik. In tedaj, ko so sadovi njegovega dela in dela vse Komunistične partije že rodili prve rezultate, ko Partija ni bila več osamljena, ko se je pričelo zginjati okrog nje vse, kar je bilo zdravega v slovenskem narodu, ko je slovenski proletarijat že postajal nesporne voditelj v slovenskem narodnem boju, ko je združujoč svoje sile s silami proletariata drugih jugoslovanskih narodov očrtal že prve orise bodočnosti Južnih Slovanov, tedaj je Tomšič zaradi izdajstva padel v roke okupatorji.

V zaporih so ga okupatorji strahovito mučili. Vedeli so, da bi, če bi spregovoril, ogrožili osvobodilno gibanje v Sloveniji. Zato so stopnjevali svoja zverstva, si izmišljali vedno nove muke, da bi odprli usta revolucionarju. Enajstkrat so ga mučili do nezveste, odvlekli so ga iz Ljubljane v Sentvid, v Begunje, Radevico, v Graz in spet nazaj v Ljubljano, na njem so preizkušali svojo zvitost najspretnejše gestapovski in ovroški rabli, toda iz Tomšiča niso mogli iztisniti niti besede. Kakor je na svobodi zahteval od sebe mnogo več, kot človek običajno zmoro, tako je v zaporih postal legendarni junak. Velika osvobodilna stvar slovenskega ljudstva mu je bila do zadnjega trenutka najvišja svetinja. Vsi napori njegovih tovarišev v svobodi, da bi ga osvobodili, kakor so osvobodili iz zaporov celo vrsto vodilnih ljudi gibanja, so bili zaman. 16. maja 1942. leta je bil pred italijanskim vojaškim sodiščem obsojen na smrt in 21. maja ustreljen. Umrl je v času, ko je bilo osvobodilno gibanje v največjem razmahu, ko so politični in vojaški uspehi osvobodilne vojne že določeno naznanjali uresničitev tistih velikih načrtov, ki so dajali Tomšiču osnovni vzgon in ga vodili v revolucionarnem delu.

Težka življenjska pot se je zdelala za Toneta Tomšiča že v

srednji šoli. Če v gimnaziji je bil zaprt, ker je na zvezek napisal enkrat »Partija, ki nam prinaša uničujočo bitko iz izklicen. Toda odkar se je odločil za Partijo, je sielerni teutek posvetil boju za pravico delavskega ljudstva. V zaporu je organiziral skupaj s tovariši kladovno stavko proti neznoznim razmeram jeitenskega življenja. Glavna stavka je mogla spodbuditi koplja njegovo zdravje. Na svobodi ga spet najdemo kot pobudnika in organizatorja javnega protesta zaradi mučenja in raznih zlorab, dokoli je pri delavski lisi, predvsem pa je njegova zaslug organizacija močnih ilegalnih tehnik. Partija se je vedno zavedala, kako velikega pomena je uspeh v vzgoji lastnih kadrov ter za aktivizacijo in mobilizacijo množic v boju proti nasprotnikom. Tomšičeva posebna skrb je bila delo in razvoj ilegalnih tehnik in tehnik. Z 1936. leta mu je partijska konferenca naložila kot zelo važno nalogo organiziranje zanesljivega in močnega ilegalnega tehničnega aparata, ki bi bil sposoben delati kar najbolj točno, hitro in konspirativno. Ta sklep je rodil Centralno tehniško komisijo za Slovenijo. Tomšič je organiziral nove tiskarne in povečal zmogljivost dotedanjih ciklostilnih tehnik. Načrtno je razvijal aparate, ki so bili sposobni izdelati uradno tisk prve številke Slovenske poročevalca. Bil je ustanovitelj in poglavitni mobilizator slovenskega osvobodilnega boja. S svojimi organizacijskimi izkušnjami mu je takoj po okupaciji ustvaril široko in čvrsto temelje. Pod njegovim neposrednim vodstvom je Centralna tehnika organizirala premitno ciklostilno, ki je ponarejala okupatorske listine, dokumente, štampiljke in podpise, dovolilnice, potne listine in podobno. Centralna tehnika je po Tomšičevem naročilu izdelala radijski oddajnik — Radijsko osvobodilno fronto. Gradbeni sektor Centralne tehnike pa je gradil sisteme in naprave za tiskanje, za tehnike, za skladišča, pa tudi za zatočišča ilegalcem.

V prvih dneh okupacije, v dneh ustajanja in graditve Osvobodilne fronte je bil Tomšič v sredi organizacijskega dela, ki se je raztezalo takrat že na vse ozemlje Slovenije s Primorsko in Koroško. S svojo neustrašnostjo je pripomogel, da je bila Partija tudi organizacijsko sposobna zaleteti vse dele Slovenije in jih povezoval v osvobodilni boj.

Toda našeto delovanje nam odkriva samo del sposobnosti in slavnih lastnosti komunista Toneta Tomšiča. Poseben blek dajejo njegovemu liku odnosi do sedelavcev in do ljudi sploh, odnosi, ki niso bili nekaj običajnega. Tiste tovariše, ki so ga preizkušali, je obšel ob njem občutek popolne varnosti in trdnosti, kar je bilo posebno v ta-

sih okupacije steno pomembno. Čutili so, da imajo pred seboj neposrednega voditelja, ki ga kaže, človeka jasnega duha in hkrati globoko predanega stvari Partije in delovnega ljudstva. Njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari, morda, zlasti, ki so ga, ki kolikor trdno povečevali človeka s človekom in dajalo lahko vsakdanjim odnosom med ljudmi nadih nečesa trdnostnega, resnega, njegova političnost je bila velika ne samo zaradi plame, nečesa zavzemalca za veliko stvar revolucije, ampak tudi zaradi razumevanja za drobne stvari,



Problem »Ex«

XX. kongres KP Sovjetske zveze ter madžarski dogodki so zapustili v italijanskem delavskem gibanju, konkretno v KPI, približno podobne posledice, kot v tridesetih letih likvidacija domala vseh Leninovih sledilcev: občuten izstop aktivnih članov KPI, predvsem intelektualcev, po fencionalnih nosilcev novih idej in novih pogledov. Da pojav ni le brezpomembna epizoda, ki jo izrablja in napahuje meščanski tisk, je v svojem poročilu pred CK KPI, ki se je sestel od 25. do 28. sept., potrdil Amendola, za Longom in Togliattijem tretji poročevalec.

Vprašanja, ki so vzklija z razvojem tega procesa — v meščanski žurnalistiki je dobil ime »problem Ex« — tvorijo obširno kompleksno enoto. Z ozirom na aktualnost v zvezi s predvolilno kampanjo bi se omejili na oni del vprašanja, ki se nujno zastavlja pred vsemi, ki so zapustili komunistično partijo, vprašanje, ki terjaja za pošten odgovor razvit smisel za mero in politično odgovornost: »Kaj se da?»

Napak bi bilo misliti, da imajo tisti, ki so izstopili iz KPI enotne odgovore na to vprašanje. Vse prej kot to, kot so vse prej kot enotni tudi razlogi, ki so jih navedli k njihovi odločitvi. Toda v glavnem prevladujeta dve struji: tisti, ki menijo, da se ne morejo vključiti nikamor in da je zato treba združiti vse biveše komuniste v novo gibanje, ter oni, ki smatrajo, da v današnjem položaju ne gre cepiti vrst delavskega razreda, marveč da jih je treba združevati, ter zato razmišljajo, da bi se vključili, čeprav s pridržki, v italijansko socialistično stranko. Če je za nosilca prve miselnosti moč smatrati bivešega komunističnega poslanca Realeja, potem je najvidnejši pobornik druge rešitve nedvomno bivši poslanec KPI iz Piemonta Antonio Giolitti.

Giolitti je na sestanku z Realejem pred dobrimi desetimi dnevi zavrnil načrt o ustanovitvi enotnega gibanja bivših komunistov, gibanja, ki bi neodvisno od subjektivnih lasten nujno dobilo antikomunistični značaj. »Z izstopom iz KPI nisem negiral njenega obstoja ali njene vloge,« je dejal, »a Giolitti jo je omenil možnost postopnega vključevanja v socialistično stranko.«

Na sestanku socialistične parlamentarne skupine 3. oktobra, ki ga je vodil Nenni, so z 37 glasovi proti 10 sprejeli Giolittija kot člana socialistične parlamentarne skupine; Giolitti torej nastopa sedaj v parlamentu kot socialist, ne da bi bil tudi član stranke. To je bilo desetim, ki so glasovali proti, tudi zunanji razlog za njihovo glasovanje, ki je bilo v bistvu odraz zaskrbljenosti, kakšna bo reakcija v via Delle Botteghe Oscure kjer je sedež KPI.

Giolittijev korak je vreden v celotnem okviru procesa, ki ga doživlja italijansko delavsko gibanje: tistim, ki so se z izstopom iz KPI trenutno pasivizirali, je nakazal pozitivno možnost pot, ki ne vodi niti v nadaljnje cepljenje sil delavskega razreda, niti v antikomunizem. S stališča ozkega partijskega gledanja pa je seveda njegova odločitev dvojna, kajti morebitnim nezadovoljnim v KPI je pokazal, da politična pasivnost v boju za delavske pravice in proti klerikalizaciji države ni edina alternativa članstva v KPI. V tej luči je razumljiva tudi jedra Palettova opazka: »Ne zavidam partiji, ki nudi gostoljubnost Giolittiju.«

Giolitti je v »Mondo Operario«, že razložil svoje poglede na perspektive socializma. »Sovjetske izkušnje so nam dragocene pri našem delu, toda naša naloga je, ne iskati le formule, ki bodo veljavne samo za Italijo, marveč dati naš prispevek tudi prizadevanju najti pot, ki bo socializmu odprla perspektive tudi v kapitalističnih deželah, ki so gospodarsko visoko razvite in ki imajo demokratično notranjo ureditev,« pravi Giolitti in nadaljuje svojo misel: »Delavski razred ne sme čakati le na socializem, marveč mora že prej dati svoj pečat tehničnemu napredku, sicer bo le-ta, prepuščen potpori kontroli kapitalizma, vodil v krepitve monopolov namesto v postopno dozorevanje pogojev za prehod v socialistično družbo.« Svoje misli o socialističnih perspektivah pa zaključuje, da se »socialistična demokracija ne more omejiti le na ohranitev oblik meščanske demokracije.«

Sindikati in kolonije

V razpravi o pomoči kolonialnim na rodod na kongresu svetovne sindikalne federacije je govoril tudi jugoslovanski zastopnik Vivotda

LEIPZIG, 12. okt. (Tanjug). Vzhodnonemška časopisna agencija ADN poroča, da so na VII. kongresu svetovne sindikalne federacije v Leipzigu razpravljali o pomoči kolonialnim narodom, o boju sindikatov držav Latinske Amerike in o mednarodni enotnosti sindikalnih akcij.

Britanski opazovalec na kongresu Roberts je podprl boj kolonialnih narodov za osvoboditev, generalni sekretar sindikalne zveze Francoske ekvatorialne Afrike Jean Charlot pa je zahteval, naj svetovna sindikalna federacija pomaga mlademu sindikatu v njegovi deželi. Za pomoč je zaprosil tudi zastopnik Kameruna. Predsednik panamskih sindikatov pa je govoril o boju teh sindikatov za nacionalno suverenost Panamskega prekopa. Delegat mehiških sindikatov je predlagal sklicanje regionalnih in mednarodnih konferenc, na katerih bi predvsem govorili o ukrepih, s katerimi bi pomagali delav-

cem v odvisnih in kolonialnih deželah do boljših delovnih pogojev in življenja. Japonski delegat je podprl predlog mongolske in vietnamske delegacije o sklicanju konference azijskih in afriških sindikatov.

Razprave o kolonialnih vprašanjih se je udeležil tudi zastopnik jugoslovanskih sindikatov Marjan Vivotda. V govoru je poudaril, da se je med drugo svetovno vojno in po njej na azijskih in afriških tleh razvil in zmagovito končal narodnoosvobodilni boj številnih narodov.

»Kolonializem in druge oblike politične in gospodarske podrejenosti — je dalje dejal Vivo-

da — pomenijo latentno žarišče mednarodnih epopadov in zavirajo družbeni napredek. Razumljivo je, da delavski razred vsega sveta ne more mirno in brezdelno gledati na te probleme in pojave. Delavski razred ima te pojave za nerazdružljivi del svojega boja in gleda nanje kot na del boja za mir in splošni družbeni napredek.«

Vivotda je dalje izjavil, da je delavski razred v teh državah, čeprav je pogostokrat številčno majhen in brez močnih sindikalnih organizacij, trdna opora naprednim družbenim silam. Ti narodi in njihov delavski razred pričakujejo od delavskega razreda drugih držav in mednarodnega delavskega gibanja dejavno in vsestransko podporo.

V tem pogledu lahko zelo pomembno vlogo odigrajo sindikalne organizacije velikih držav in metropol. »Treba pa je odkrito povedati — je nadaljeval Vivotda — da sindikati v metropolah zelo pogosto premalo odločno nastopajo proti kolonialistični politiki svojih vlad. Sindikati teh držav bi morali odločneje nastopati na tem področju in vidno izražati svojo solidarnost z delavci v kolonialnih posestih njihovih držav.«

Jugoslovanski delegat je poudaril, da politiko kolonializma pogostokrat izvajajo z izgovorom boja »proti komunistični penetraciji« in je pripomnil, da se lahko sindikati uspešno borijo proti takšnim pojavom in odkrivajo bistvo takšne politike. Na koncu govora je Vivotda dejal, da delavski razred in sindikati Jugoslavije s simpatijami spremljajo boj kolonialnih narodov za svobodo in neodvisnost in vsestransko podpirajo njihova prizadevanja in napore.

»Azila« v tujski legiji

New York, 12. okt. (AP). Alžirska fronta narodne osvoboditve je večeraj obtožila Francijo, da je prisilila madžarske begunce k vstopu v tujsko legijo in k temu, da se borijo proti alžirskim nacionalistom. Te obtožbe temeljijo na pričetku 19-letnega Madžara, ki je dezertiral iz tujske legije.

Dragoceni podatki

Umetni satelit nadaljuje pot okrog Zemlje — Polet na luno bo kmalu stvarnost

MOSKVA, 12. okt. (Reuter — AFP). Umetna luna nadaljuje svojo pot okoli Zemlje, Radijski sprejemniki centri po vsem svetu neprestano pošiljajo poročila o preletu satelita. Trije nemški inženirji so sporočili, da so posneli na film satelit na njegovi poti od Tripolisa do Leningrada.

Znanstvenik Mahilov, direktor astronomskega observatorija Pulkovo, v bližini Leningrada, je izjavil po moskovskem radiu, da še nikdar v zgodovini človeštva znanstveniki niso zbrali toliko dragocenih podatkov, kot za enotedenskega opazovanja umetne lune, Mihailov je dejal, da sedaj vemo, da je mogoče napraviti umetni satelit, ki bo veliko večji in opremljen z aparati, ki bodo preciznejši in bolj komplicirani.

Bivši demokratski kandidat za predsednika ZDA Adlai Stevenson je danes izjavil, da ne vidi »ničakršnega razloga, da bi ne priznali, da je Sovjetska zveza potolkla ZDA na področju znanstvenega raziskovanja«. Nasprotno, je dejal Stevenson, menim, da bi se morali otresti vseh utvar glede tega vprašanja.

Reuter poroča iz Barcelone, da so na kongresu astronomov, na katerem sodeluje 230 strokovnjakov iz 24 držav, izrazili prepričanje, da bo do človeškega poleta na luno prišlo prej, kakor mislimo.

Delegati so razpravljali o prvem nadaljnjem koraku k interplanetarnemu potovanju. To se bo zgodilo, ko bodo izstrelili raketo s človeško posadko. Potem bodo znanstveniki osredotočili svoje napore, da bi izstrelili satelit, v katerem bodo ljudje. Končna faza tega prizadevanja bo vsemirska ladja, ki jo bodo izstrelili na luno. Nekateri delegati so mnenja, da bo človek za čez deset let stopil na luno.

Sovjetski fizik Lidija Kurznova je izjavila na tem kongresu, da v Sovjetski zvezi že pripravljajo razprave o razorožitvi.

ČU EN LAJ OBIŠČE BOLGARIJO

Peking, 12. okt. (Nova Kitajska) Vlada LR Kitajske in LR Bolgarije sta večeraj popoldne podpisali skupno poročilo o bivanju in razgovorih, ki so jih imeli za večdnega obiska bolgarske vladne delegacije na Kitajskem. Skupno poročilo sta podpisala predsednika vlad LR Kitajske in Bolgarije — Ču En Laj in Anton Jugov.

V tem sporočilu javljajo, da sta obe delegaciji razpravljali o razorožitvi, o miru in varnosti v Evropi, o oborožitvi Zahodne Nemčije in o spreminjanju Zahodne Nemčije v glavno vojaško oporišče severnoatlantskega pakta. Ta oborožitev Nemčije naj bi bila glavna zapreka za zedinjenje nemškega naroda. Kitajska in bolgarska vlada se v celoti strinjata s predlogi, ki

pravišajo pilote za polet v vse-mirje. Radio Moskva je objavil »zvojni red« prvega umetnega satelita za 13. oktober, ko bo satelit letel nad New Yorkom, Refkjavikom, Leningradom, Moskvjo, Kjopenhavnem, Bukarešto, Ankaro, Bejrutom, San Franciscom, Dublinom, Parizom, Marseillom in Tripolisom.

Alarm v atomski tovarni

CALLDER HALL, 12. okt. (Reuter). Večeraj so izpraznili atomsko tovarno »Windscale«, ki proizvaja plutonijske naboje za britanske atomske in hidrogenerne bombe. Tovarno so morali evakuirati zaradi sevanja zaloga fizikalnega materiala. Sinoči je predstavnik ustanove za atomsko energijo izjavil, da je vsa tovarna, razen reaktorja, normalno nadaljevala s svojim delom. Tri tisoč delavcev, ki delajo v tej tovarni, so opozorili, naj ne hodijo iz nje, ker obstaja nevarnost, da se okužijo z radioaktivnim prahom. Gasilske skupine so gasile z vodnimi curki žareče naboje fizikalnih elementov.

Madžarski odgovor

Princu Vajtajakonu, predsedniku Generalne skupščine so sporočili, da ne more priti na Madžarsko

BUDIMPEŠTA, 12. okt. (Tanjug). Danes so uradno potrdili informacijo, po kateri madžarska vlada ni odobrila obiska predsednika XI. zasedanja Generalne skupščine OZN princa Vajtajakona na Madžarskem.

Ta sklep madžarske vlade je sporočil predsedniku Generalne skupščine madžarski zunanji

minister Imre Horvat. Sklep temelji na prejšnjem stališču madžarske vlade, po katerem bi delovanje opazovalcev na ozemlju te države v zvezi z oktobrskimi dogodki pomenilo vmešavanje v notranje zadeve Madžarske. Princ Vajtajakon je zahteval dovoljenje, da bi obiskal Madžarsko, ker je hotel opraviti misijo, ki mu je bila v tem smislu zaupana na zadnjem izrednem zasedanju Generalne skupščine OZN.

Kakor poroča avstrijski tisk, je avstrijska vlada prepovedala gibanje madžarskih beguncev »ud Es Cel« (Pot in cilj). Tulca ocenjujejo ta »korak kot prvo reakcijo na to, ki jo je madžarska vlada pred kratkim izročila Avstriji. V tej noči je zahtevala od avstrijske vlade, naj prepove delovanje organizacij madžarskih beguncev na avstrijskem ozemlju. Izvedlo se je, da avstrijska vlada še ni odgovorila na madžarsko noto.

New York, 12. okt. (AFP). Indijski delegat Sahri je sinoči zahteval v ekonomskem komiteju OZN, naj bi v okviru tega komiteja ustanovili ekonomsko komisijo za Afriko.



Kakor smo že poročali, se je predsednik ZDA Eisenhower opravičil finančnemu ministru mlade afriške države Gane Gbedemahu, ki ga niso pustili v neko restavracijo v Dovru, v ameriški državi Delaware, ker je črnc. Predsednik je ministra iz Gane povabil k sebi v Belo hišo. Na sliki: predsednik Eisenhower in podpredsednik Nixon s gostom iz Gane pri vstopu v Belo hišo po zajtrku, ki ga je priredil Eisenhower v njegovo čast.

OD LANSKEGA OKTOBRA DO DANES

Znatno boljši položaj

Poljski finančni minister je poročal Sejmu, da je letošnji proračun uravnotežen predvsem zaradi zmanjšanja izdatkov za obrambo in investicije — Nove razmere v vojski

VARSAVA, 12. okt. (Tanjug). Poljski minister za finance Tadeusz Dietrich je komisiji poljskega Sejma predložil proračun za letošnji proračunski leto, da se je gospodarski položaj Poljske zboljšal zaradi povečane proizvodnje, zvišanja proračunskih dohodkov in dobre žetve.

Po njegovih besedah je tudi letošnji proračun uravnotežen, predvsem zaradi zmanjšanja izdatkov za obrambo in investicije in zaradi ugodnih spoznanj s Sovjetsko zvezo. Po izjavi poljskega finančnega ministra so leto prvič

vih besedah posledica krepitve delavskih svetov in večje materialne zainteresiranosti delovnih kolektivov.

Poljski finančni minister je nato dejal, da je izrednega pomena povečanje kmetijske proizvodnje v državi. Poudaril je, da se je okrepilo zaupanje kmetov zaradi ukrepov vlade v kmetijstvu. Navedel je primer da so leta 1953 znašali približno v hranilnicah kakih 280 milijonov zlotov, medtem ko danes znašajo okrog 6 milijard zlotov.

Pomočnik poljskega ministra za obrambo general Zarzynski je govoril o pomembnih spremembah v poljski vojski od lanskega oktobra, in poudaril, da je po uvedbi novih službenih pravil mogoče pričakovati nadaljnjo stabilizacijo v armadi. O novih službenih pravilih v vojski bo kmalu razpravljal Sejm. General Zarzynski je poudaril, da se zdaj v poljski vojski, izvenzmi povelja starešin, lahko upravičeno in konstruktivno kritizirajo vsa druga dejanja oficirjev.

Samo za Nemce in Retroromane

RIM, 12. okt. Šesta parlamentarna komisija, ki se bavi s šolstvom, je večeraj odobrila zakonski načrt, ki ureja položaj učnega osebja na nemških manjšinskih šolah v Aito-Adige (Južna Tirolska). Podoben zakonski načrt je bil sprejet za učno osebje na manjšinskih šolah z retroromanskim jezikom.

Položaj šolnikov na slovenskih manjšinskih šolah na Tržaškem doslej še ni urejen. M. S.

NA ZASEDANJU POSVETOVALNE SKUPŠČINE ZEZ

Očitki zunanjim ministrom

Na predlog belgijskega delegata so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo od zunanjih ministrov nujna pojasnila o političnih namenih vlad članic glede na nadaljnjo krepitev obrambne moči zahoda in možnosti za doseg sporazuma o razorožitvi

STRASBOURG, 12. oktobra (Tanjug). Tridnevno zasedanje posvetovalne skupščine Zahodnoevropske zveze se je danes končalo z nepričakovano kritiko na račun sveta ministrov za zunanje zadeve sedmih držav — članic. Ta kritika dejansko odseva globoko nezadovoljstvo s kompliciranim blokovskim načinom zahodnih obrambnih organizacij pod pokroviteljstvom Severnoatlantskega pakta.

Na predlog belgijskega socialista Etiennea de la Vallee je skupščina sprejela resolucijo, v kateri kritizirajo »nemarnost ministrov za zunanje zadeve držav članic« in zahtevajo nujna pojasnila o političnih namenih vlad članic glede na nadaljnjo krepitev obrambne moči Zahoda in možnosti za

doseg sporazuma o razorožitvi.

Posvetovalna skupščina Zahodnoevropske zveze je bila ustanovljena pred nekaj leti na osnovi pariških in bonnskih sporazumov o skupni obrambi Francije, Nemčije, Velike Britanije, Italije in treh držav Beneluksa. Države članice so se

tedaj obvezale, da bodo s pomočjo svojih ministrov za zunanje zadeve izvedle posvetovalna in skupščinska predložila poročila o akcijah in namenih za obrambo zahoda. Podobna procedura, kakršno pozna tudi v organizaciji Atlantiskega pakta, v katerem pa poleg že omenjenih držav sodelujejo tudi ZDA, Kanada in še pet evropskih držav, pa je paralizirala delo strasbourške skupščine. Nemški in italijanski poslanci v posvetovalni skupščini so zato zdaj zahtevali, da se mora o vsakem vprašanju, še preden ga sprejmejo v Atlantiskem paktu, razpravljati predhodno v konzultativni skupščini, da bi se na ta način uresničila edinstvo zahodnoevropskih držav.

Veliko presenečenje v zahodnih krogih pomeni tudi politično poročilo o »stanju obrambe«, ki ga je večeraj predložil skupščinski nizozemski poslanec Feens, in to v imenu komiteja strokovnjakov. Po besedah poročevalca pomeni lansiranje sovjetskega satelita konec zahodne premoči v modernem orožju. »Razvrotežje sil pri rušilnem orožju je zdaj doseženo — je rekel poslanec Feens — zato pa je mogoče rešiti vprašanje varnosti zahodne Evrope samo s političnimi napori za doseg sporazuma o razorožitvi.« Skupščina je osvojila to poročilo s priporočilo svetovnim ministrom, naj »v pričakovanju sporazuma o razorožitvi podvojijo svoje napore za doseg enotnosti držav — članic Zahodnoevropske zveze.«

TELEGRAMI

KAIRO — Sporočajo, da se bodo francosko-egiptovski gospodarski razgovori nadaljevali 25. oktobra v Zenevi. Med tem se bodo delegati obeh strani posvetovali s svojimi vladama.

LONDON — Britanski kraljica Elizabeta in vojvoda Edinburški sta odpravila na 10-dnevni obisk v Kanado in ZDA.

DZAKARTA — Indonezijski predsednik Sukarno bo do konca tega leta obiskal več dežel v Evropi, Južni Ameriki in Aziji. Na tej poti ga bo spremljal zunanji minister Subandrio.

TOKIO — Predsednik indijske vlade Nehru se je po štiridnevni nemotovanji po notranosti Japonske vrnil v Tokio, kjer se bo ponovno sestel s premierom Kijšijem. Njegov obisk na Japonskem bo danes končan in bo obilno uradno sporočilo.

PARIZ — Od 7. oktobra so tu francosko-zahodnonemški trgovinski razgovori. Glavna tema razgovorov je vprašanje francoske pasive v trgovinski izmenjavi z Nemčijo, ki znaša okrog 5 milijard frankov mesečno. Zaradi tega bodo spremenili seznam predmetov, ki jih izvažajo ali uvažajo, za zadnjo tretjino tega leta.

ZENKVA — Epidemija azijske gripe je doslej zajela vsa naseljena področja sveta. Izjema so samo nekateri osamljeni otoki. Poročilo svetovne zdravstvene organizacije navaja, da epidemija v Aziji, Afriki in Avstraliji polema, med tem pa se naglo razvija v Evropi in obeh Amerikah.

LONDON — V Veliki Britanijo bo 22. oktobra prispela kitajska misija tehničnih in gospodarskih strokovnjakov. V času štiri-dnešnega bivanja bo imela razgovore z britanskimi gospodarskimi in predstavniki znanstvenih organizacij, ogledala pa si bo tudi razne znanstvene ustanove in industrijska podjetja.

ADIS ABABA — Do 10. oktobra so bile v Etiopiji končane parlamentarne volitve, katerih se je udeležilo okrog 3 milijone volivcev. Rezultati se niso bili objavili. Novoizvoljeni parlament se bo sestel 2. novembra in bo imel 250 poslancev, medtem ko bo v zgornji dom etiopski cesar imenoval 100 senatorcev.



Z močnimi daljnogledi je mogoče opazovati prvi umetni zemeljski satelit, čeprav je majhen. Ker se ne giblje v popolnoma brezračnem prostoru, bi moral le malo žareti, pomneje pa bi utegnil celo tvoriti za seboj nekaj rep kot komet, kot prikazuje slika.

UMETNI SATELIT, KI SO GA IZ SOVJETSKE ZVEZE POSLALI NA POT OKROG ZEMLJE, JE ZBUDIL PO VSEM SVETU VELIKANSKO ZANIMANJE, NEMALO PRESENEČENJA IN VELIKO UGIBANJA O PERSPEKTIVAH, KI SE Z NJIM ODPIRAJO CLOVEŠTVU. V ZVEZI Z MEDNARODNIM GEOFIZIKALNIM LETOM (OD JULIJA 1957 DO DECEMBRA 1958) SO TAK SATELIT ŽE DALJ ČASA OBLJUBLJALI IZ AMERIKE IN RUSIJE. ILUSTRIRANE REVIE IN ZNANSTVENI CASNIKI SO ŽE VEČKRAT PRINESLI SLIKE AMERISKIH MODELOV, DALJŠE RAZPRAVE O PROBLEMIH, KI SO V ZVEZI S KONSTRUKCIJO IN IZSTRELITVIJO SATELITA. IN GOVORILI O ZNANSTVENIH IN TEHNIČNIH PROBLEMIH, KI JIH BO TAK SATELIT POMAGAL REŠITI, TAKO DA SMO BILI VSI NA TO PRIPRAVLJENI, DA IMAMO VSAK ČAS PRICAKOVATI PRVI POSKUS TE VRSTE, KI NAJ BI DAL ČIM VEČ TISTIŠ DOSLEJ SE NEZADOSTNO ZNANIH PODATKOV, KI SO NUJNO POTREBNI ZA KONSTRUKCIJO VELIKEGA OPAZOVALNEGA SATELITA. PRESENETILO PA JE SEDAJ VES SVET, DA JE DO TEGA PRVEGA POSREČENEGA POSKUSA PRIŠLO DOKAJ PREJ, KOT SO NAPOVEDALI NAJVEČJI OPTIMISTI, SE BOLJ PA TO, DA SO GA NAPRAVILI RUSI, KI SO O NJEM DOKAJ MANJ GOVORILI KOT AMERICANI.

Razmeroma zelo lahko je razumeti fizikalne osnove umetnega satelita, ki stalno kroži okrog zemlje. Če ustrelimo s puško vodoravno, se krogla ne bo gibala po premici ampak po tiru, ki je sicer pri puški še vodoraven, ki se pa potem vedno bolj krivi navzdol, dokler krogla ne zadene tal. Že Galileo

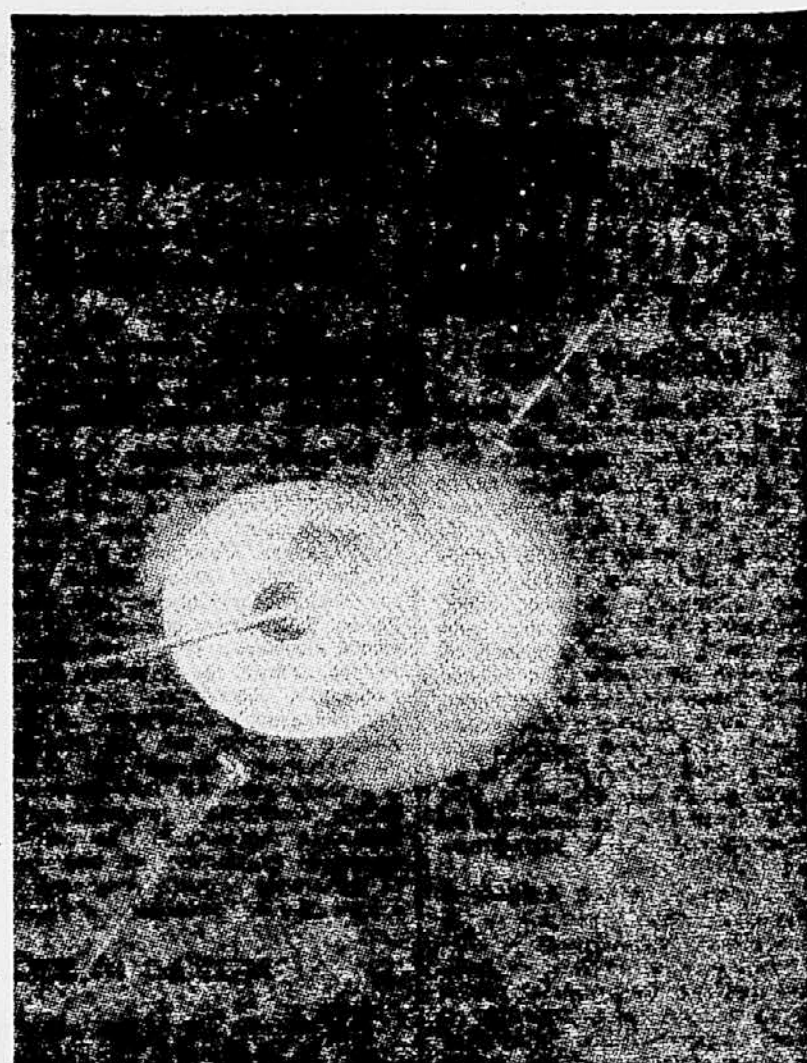
ampak po zmanjšanju elipsi, ki se slika ne približa zemeljski površini. Na koncu svojega delovanja da tretja stopnja satelitu rahel sunek nekaj metrov na sekundo, tako da se ločita. Ker se giblje pogonska raketa nekaj počasneje kot satelit sam, postaja razdalja med njima vedno večja in tir rakete je bližji Zemlji kot tir satelita.

Pri sovjetskem satelitu, ki se giblje v višini 900 kilometrov s hitrostjo 7,4 kilometra na sekundo, se razmerje med začetno težo rakete in težo satelita nekoliko poveča, ker je treba dvigniti raketo do skoro dvojne višine. Sovjetski satelit tehta 83 kilogramov. Torej je verjetno tehtala raketa pri izstrelitvi okrog 100 ton, sam pogon pa je tudi gotovo šel v treh stopnjah.

Smer rakete določajo posebni krmilni mehanizmi, ki jim ali vnaprej predpišejo program ali pa jih vodijo z Zemlje z radijskimi valovi. V obeh primerih je vnaprej potrebno dolgotrajno programiranje in računska obdelava vsega leta. Vse krmilne naprave vsebuje le drugi pogonski sistem, ki mora privedi raketo do prave višine in pravilno usmeriti tretji pogonski sistem. Ko se ta loči od drugega pogonskega dela, ni več mogoče vplivati na raketo. Rakete nimajo nikakih zunanjih krmilnih krmil, kot jih imajo letala. Vsa spreminjanja smeri se morajo doseči le s posebnimi krmilnimi šobami. Za boljše stabilizacijo smeri spravijo tretjo pogonsko raketo s stransko pogonsko šobo v močno vrtenje okoli podolžne osi, tako da ostane v vodoravni legi ves čas pospeševanja in tudi ob zadnjem sunku, ko odvrže satelit.

Priprava rakete, njeno krmiljenje in končna usmeritev satelita v predpisani smeri in z natančno določeno hitrostjo predstavljajo izredno težke tehnične probleme, ki jih zmore uspešno rešiti le dežela z odličnimi strokovnjaki, ki so jim na voljo dovolj velika denarna in materialna sredstva, aparati, računske naprave itd. Uspeh prvega umetnega satelita je prav v tem, da je pokazal, da se je posrečilo rešiti vse glavne tehnične težave, tako da se dajo danes pošiljati na podobno pot in z dovolj veliko zanesljivostjo tudi večji sateliti, ki bodo mogli izvrševati dokaj bolj zahtevne naloge, kot jih ima prvi po-

FIZIKALNE OSNOVE – TEHNIČNI PROBLEMI KON- STRUKCIJA SMER POTI – KAJ PRICAKU- JEMO OD UMETNEGA SATELITA



Model umetnega satelita, ki so ga razstavili v Pragi na razstavi v počastitev oktobrske revolucije.

vsebuje še druge merske naprave in kako prenaša rezultate do opazovalcev na zemlji, se bo vedelo šele tedaj, ko bodo Rusi podali izbrnjen tehnično poročilo o satelitu.

Glavni podatek, ki naj ga preskrbi satelit, je prav vpliv ostankov zraka v višini 1000 kilometrov na gibanje satelita. Iz spreminjanja tira satelita se da izračunati upor zraka. Tir opazujejo z daljnogledi in z radiolokacijo. Z merjenjem fazne razlike pri sprejemanju

seštevata, pri gibanju proti zahodu pa odštevata.

Tir satelita vsebuje poleg začetne točke še antipodno točko, ki jo dobimo, če potegnemo črto iz izhodišča skozi središče zemlje in poiščemo točko, ki leži 1000 kilometrov nad njenim drugim prebodiščem zemeljskega površja. Če je izhodišče nad Leningradom, ki leži na 60° severne širine in 30° vzhodne dolžine, potem je antipodna točka nad Tihim oceanom pri 60° južne širine in 150° vzhodne dolžine (južno od Tasmanije). Med obe stalni točki se da položiti neskončno krogov, ki razrežejo Zemljo v dve enaki polovici. Vsak tak krog je en možen tir. Katerega si satelit izbere, zavisí le od smeri hitrosti v izhodišču. Pri elipsnih poteh so razmere prav take, le razdalja od Zemlje se ves čas spreminja. Če narišemo tir na Mercatorjevo projekcijo, v kateri navadno rišemo vso zemljo na eno karto, dobimo valovito črto, ki mora iti vedno skozi izhodišče in antipodno točko.

Toda pri tem smo pozabili na vrtenje Zemlje. V času, ko potuje satelit po krogu ali elipsi od izhodišča k antipodni točki, se je Zemlja zavrtela proti vzhodu za kot, ki je temvečji, čimdaljša je obhodna doba satelita. Ruski satelit okroži zemljo v 95 minutah, za pol poti potrebuje tedaj 47,5 minut. V tem času se pa Zemlja zavrti za 12°, tako da pride na prvotno mesto antipodne točke točka z zah. dolžino 138°. Ko se vrne v izhodišče, se je to zaradi vrtenja Zemlje premaknilo že za 24° proti zahodu, to je nad Bergen, pri drugem obhodu nad Islandijo, pri tretjem nad Grönlandijo, pri četrtem nad Novo Fundlandijo itd. Po 15 obhodih je satelit spet nad Leningradom.

Zaradi velike bližine Zemlje, ki ni popolnoma okrogla, na tečajih je bolj sploščena kot na ravniku, in ki jo motijo gorovja in neravna oceanska tla, zaradi vpliva Lune in Sonca in zaradi elipsnega tira nastopi še cela vrsta bolj zamotanih premikov tira, ki so izredne važnosti za astronomo in geofizika, v katere pa se tu ne splača spuščati. Vidimo pa, da je dal že prvi poskusni satelit astronomom in geofizikom popolnoma novo raziskovalno sredstvo, ki ga ni podcenjevali.

Kaj pričakujemo od novih satelitov, ki jih v bližnji bodočnosti nameravajo spustiti na pot okoli Zemlje tako ameriški kot sovjetski znanstveniki?

Poleg že omenjenih astronomskih in geofizičnih informacij iz spreminjanja satelitovega tira nam nudi opazovalnica v velikih višinah, kjer ni praktično nobenega zraka več, velike prednosti pri študiju vseh vrst žarkovja, ki prihaja iz vseirja. Gre za rentgenski, ultravijolični, infrardeči in radiofrekvenčni del sončnega sevanja, ki ga zaradi močne absorpcije v ozračju le zelo slabo poznamo, za prvotne sestavine kozmičnega žarkovja, za dež prašnih delcev, ki neprestano padajo na zemeljsko atmosfero, za magnetno polje zemlje v velikih višinah, za opazovanje vremena, zračnih tokov in zemeljske površine, prepustnosti in obdobjnosti atmosfere itd. Veliko si od tega obetajo meteorologi za vremenske napovedi. Podatki o žarkovju nad atmosfero in o dežju prašnih delcev v vseirju pa so nujni za študij možnosti medplanetarnih poletov, ki bodo mikali človeka ne glede na to, kaj mu taki poleti utegnejo koristnega prinesiti, saj je osnova človekovega napredka prav njegova nenasična radovednost.

Prvi umetni satelit je v teku svojega kratkega življenja pokazal, da se je človeštvo že naučilo izdelovati in izstreljevati rakete, ki jih moremo po svoji želji usmerjati na samo po tiri okoli Zemlje ampak tudi po tiri, ki vodijo do Zemlje proti Mesecu ali h kakemu drugemu nebesnemu telesu. Vzlet medplanetarne rakete je v dosegu človekovih možnosti, čeprav je še strašno drag. Za vsak kilogram medplanetarne letala je potrebna vsaj ena tona pri vzletu rakete z Zemlje. Pri tem je ostalo še popolnoma nerešeno vprašanje nadaljnega pogona med letom in vprisanje pristanka na drugem planetu ali površini na zemljo. Slednji problem ni dosti lažji od vzleta. Če nečemo zgoreti kot bleščeti utrinek ali pa dodati še en krater železa, moramo razorati mesečevi površini, je treba spraviti hitrost spet skoro na nič, predno se spustimo v ozračje ali na površje Lune ali kateregakoli planeta. Ker je pa za vsak kilogram goriva, ki ga vzamemo s seboj na pot, potrebna vsaj ena tona pri vzletu raketi, si ni težko izračunati, v kakšne fantastične številke pridemo že pri najpreprostejšem medplanetarnem poletu. Za to še ni treba obupati, čeprav smemo vsaj za nekaj let pokopati svoje upe na skorajšnje polete na Luno ali Mara.

PROF. ANTON FETERLIN

Zemljin sopotnik kroži

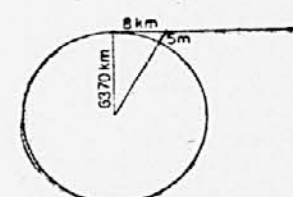
skusni svetovni potnik. Kako daleč se da iti pri teh načrtih, je predvsem vprašanje denarja in sredstev, in le deloma vprašanje nadaljnega tehničnega napredka.

Sovjetski satelit je krogla s premerom 58 centimetrov. V njej je prostora za radijski oddajnik z baterijami, ki na dveh ultrakratkih valovih (7,5 metra in 15 m) oddaja 0,3 sekunde dolge signale, ki so jih ujeli radioamaterji po vsej Zemlji. (Signale, ki jih je v soboto zvečer ujel tov. Stane Vrščaj v Inštitutu »Jožef Stefan«, je še isti večer, posnete na magnetofonski trak, oddajal Radio Ljubljana. Oddajo bo ponovil prihodnji tetrtek.) Oddajanje se vrši nekaj časa na eni, potem na drugi valovni dolžini. Utegne pa oddajati še na tretji valovni dolžini posebne signale, ki naj poročajo o meritvah, ki jih opravlja satelit. Gre tu predvsem za merjenje temperature, ki je eden izmed važnih toda nezadostno poznanih elementov pri načrtovanju večjih satelitov. Temperatura je odvisna od tega, koliko svetlobe in toplote prejme satelit od sončnega obsevanja in koliko je spet odda v vesolje. Sovjetski satelit odbija 95 % vse nanj padajoče vidne svetlobe — zato je zelo svetel, tako svetel, da kljub svoji majhnosti in veliki razdalji svetlo ob ugodni osvetlitvi kot zvezda 5. ali 6. reda — tako, da vpliva le eno desetinko manj vpadajoče svetlobe. Torej tudi razmeroma malo greje, kar je zelo ugodno za vse naprave v satelitu. V koliko

signalov, ki jih oddaja satelit na dveh ali še boljše na treh sprejemnikih, ki so dovolj daleč narazen, se da določiti lega satelita ne glede na njegovo višnost, dokler pač oddaja radijske signale. Podobno informacijo dobimo z radarskimi napravami, s katerimi merijo sicer lego utrinkov. Ob ugodni razsvetljavi pa je mogoče opazovati satelit tudi z daljnogledi in določiti njegovo lego. Da dobimo čimbolj natančno njegov tir, potrebujemo čimvečje število opazovalnic vzdolž njegove poti okrog zemlje. Pri tem delu sodelujejo danes skoro vse države v okviru programa mednarodnega geofizikalnega leta.

Pot satelita okrog zemlje je precej zamotana. Določa jo izhodišče, kjer je satelit dosegel svojo končno hitrost kot rezultat večstopenskega pospeševanja rakete, dalje smer in velikost te hitrosti. K tej moramo še prišteti hitrost vrtenja Zemlje na dotičnem mestu. Pri gibanju proti vzhodu se obe hitrosti

Galilei je dokazal s poskusi na poševnem stolpu v Pizi, da se padanje vodoravno izstreljene kroglice povsem ujema s padanjem kroglice, ki jo istočasno spustimo na tla. Obe padeta v prvi sekundi za 5 metrov pod vplivom zemeljske privlačnosti, ki je popolnoma neodvisna od tega, ali krogla sprva miruje ali pa se giblje, s hitrostjo nekaj sto metrov na sekundo. Ker je pa zemlja krogla s polmerom 6370 kilometrov, se vodoravna črta že v razdalji 8 kilometrov odmakne za 5 metrov od zemeljske površine. Krogla, ki bi se gibala s hitrostjo 8 kilometrov na sekundo (glej sliko), bi se tedaj pri padanju zaradi privlačnosti zemlje ohranila ves čas v enaki razdalji od zemeljske površine in bi padla na tla. Tega poskusa, žal, na Zemlji



ne moremo napraviti, ker bi nam zračni upor kroglu prehitro ustavil. Toda dela ga Luna, ki v razdalji 384.000 km kroži okrog zemlje s hitrostjo 1,02 kilometra na sekundo in pri tem pade vsako sekundo za 1,35 milimetra, kar je prav toliko, za kolikor se premica na razdaljo 1,02 kilometra oddalji od kroga s polmerom 384.000 kilometrov. Umetni satelit v višini 1000 kilometrov nad zemljo se giblje po krogu s polmerom 7370 kilometrov s hitrostjo 7,4 kilometra na sekundo, pri čemer pade z ravne črte vsako sekundo za 3,7 metra in se s tem obdrži na krogu.

Izstreliti satelit na višini 1000 kilometrov natančno s hitrostjo 7,4 kilometra na sekundo ni lahka stvar. Verjetno bo njegova hitrost nekaj večja ali manjša. Iz slike 2 vidimo, da se v obeh primerih pot spremeni iz kroga v elipso. Pri premajhni hitrosti bo letala elipsa v notranjosti kroga s središčem v središču zemlje, pri preveliki hitrosti pa izven njega. V prvem primeru se utegne zgoditi, da seže elipsa v zemeljsko atmosfero, kjer se bo zaradi upora zraka hitro začela manjšati satelitova hitrost, tako da bo kmalu padel na zemljo. Premajhne hitrosti so zato zelo nezaželene. Pri preveliki hitrosti se nam satelit utegne močno oddaljiti od Zemlje, toda, ker pri tem ne sreča nikakih zračnih plasti, ki bi ga pri gibanju ovirale, se njegovo kroženje okoli zemlje nemoteno nadaljuje. Račun pokaže, da smemo iti s hitrostjo od 7,35 do skoro 10,4 kilometra na sekundo. Pri 10,4 kilometra pa nam satelit odleti od Zemlje v vseirje in se nikoli več ne vrne. Torej dobimo stalnega spremljevalca Zemlje, to je umetni mesec, če damo svojemu poskusnemu telesu hitrosti od 7,35 do nekaj manj kot 10,4 kilometra na sekundo (26.500 do 37.500 kilometrov na uro).

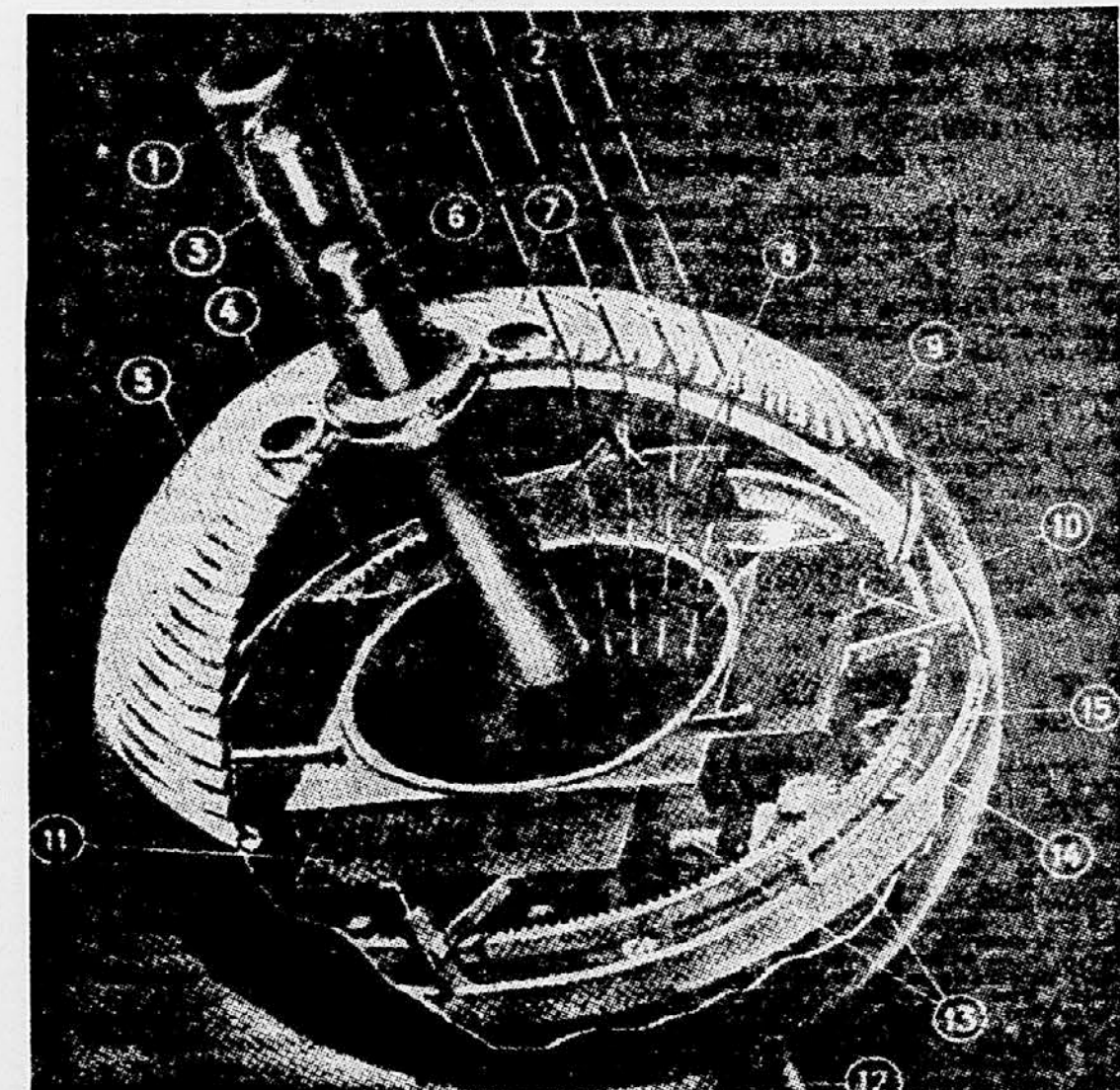
zato zelo nezaželene. Pri preveliki hitrosti se nam satelit utegne močno oddaljiti od Zemlje, toda, ker pri tem ne sreča nikakih zračnih plasti, ki bi ga pri gibanju ovirale, se njegovo kroženje okoli zemlje nemoteno nadaljuje. Račun pokaže, da smemo iti s hitrostjo od 7,35 do skoro 10,4 kilometra na sekundo. Pri 10,4 kilometra pa nam satelit odleti od Zemlje v vseirje in se nikoli več ne vrne. Torej dobimo stalnega spremljevalca Zemlje, to je umetni mesec, če damo svojemu poskusnemu telesu hitrosti od 7,35 do nekaj manj kot 10,4 kilometra na sekundo (26.500 do 37.500 kilometrov na uro).

Pa tudi natančno vodoravno izstreliti raketo je umetnost. Začetna smer se bo gotovo nekaj malega razlikovala od vodoravne. V vsakem takem primeru postane pot elipsa, ki je seveda kot tir satelita neuporabna, kakor hitro seže kjerkoli v gostejše plasti ozračja. Ta omejitve je mogoče neprijetna in zahteva izredno natančno naravnane v vodoravni smeri. Če ima satelit prav hitrost, ki je potrebna za krožni tir, potem povzroči napaka ene kotne stopinje, to je ene devetdesetinke pravega kota, kolobanje višine tira nad zemljo od 880 do 1130 kilometrov. Pri 2,5 stopinjah pa se satelit približa Zemlji na 300 kilometrov in se oddalji do 2300 kilometrov.

Razdalja 300 kilometrov pa je za satelit že usodna. Upor zraka je tam že tako velik, da se začenja prav znatno manjšati satelitova hitrost. Pri krožnem gibanju, ko je satelit ves čas v isti višini, bi se zaradi zmanjšane hitrosti ponizil tir za 5 kilometrov na dan, s čimer pride seveda satelit v še gostejše ozračje, ki ga zato tudi še bolj izdatno zavira. V višini 150 kilometrov je usojenih satelitu le še nekaj obhodov. Vendar pa ni računati s tem, da bi padel na zemljo. Pri trenju z zrakom se zrak in površje satelita tem bolj ugrejeta, čim izdatnejše je zaviranje. Podobne pojave poznamo že pri nadzvočnih letalih, kjer postaja segrevanje letala vedno bolj neprijetno, saj postavlja zgornjo mejo za hitrost letala (toplotna meja hitrosti). Pri hitrosti satelita okoli 25.000 kilometrov na uro pa je segrevanje tako močno, da moramo računati s tem, da nam bo satelit najprej zažarel kot utrinek in izgorel v plin, predno utegne priti v nižje zračne plasti ali celo na zemljo samo.

Iz številnih poskusov z raketami in vodenimi izstrelki so se raketni tehniki na svetu naučili, kako se da ustrezni zahtevam, ki nastopajo pri umetnem satelitu. Glavna naloga je, spraviti satelit do primerne višine iznad gostega ozračja, potem pa dati satelitu potrebno vodoravno hitrost v zgoraj omenjenih mejah.

Dviganje v velike višine se ne da doseči v eni stopnji. Po ameriških podatkih za 10 kilogramov težki satelit, ki naj bi ga po projektu »Vanguard« izstrelili prihodnje pomlad, bi bila potrebna tristoletna raketa z težo 10.000 kilogramov, dolžino 22 metrov in premerom 1,15 metra. Potisna sila prve stopnje bi znašala 12.250 kilopondov — to je sila, ki da začetni masi rakete (10 ton) pospešek 12 metrov na sekundo. Pri navpičnem gibanju mora premagovati težo rakete in jo obenem pospeševati. Ker je težnostni pospešek 10 metrov na sekundo, ostane v začetku za dviganje pospešek 2 metrov na sekundo. Prva stopnja ima kot gorivo kerozin in tekoči kisik, ki ga je dovolj za dve minuti. V tem času se seveda zaradi zgorevanja goriva stalno manjša teža rakete, tako da ji daje stalna potisna sila vedno večji pospešek. Ker se pri tem tudi smer gibanja odkloni za 45° od navpičnice, je povprečni pospešek znatno večji kot začetni, tako da kljub zračnemu uporu doseže raketa na koncu delovanja prve stopnje v višini 60 kilometrov hitrost 1200 metrov na sekundo (4300 kilometrov na uro). Sedaj odpade izpraznjeni in izžrpani pogonski del prve stopnje, pogon pa prevzame druga stopnja rakete. Kot gorivo služi solitna kislina in dimetilni hidrazin. Druga stopnja spravi raketo na ukrivljenem tiru od 1200 na 4350 metrov na sekundo, ki jih doseže v višini 210 kilometrov. Od tu se s stalno hitrostjo dvigne do višine 480 kilometrov, v kateri naj bi krožil satelit okoli Zemlje. Raketa se sedaj postavi vodoravno v predpisano smer in odvrže drugo pogonsko stopnjo. Nato jo tretja stopnja s trdnim gorivom pospeši na obhodno hitrost nekaj nad 7600 metrov na sekundo. Na ta način se doseže, da satelitova pot ne bo šla po notranji



NOTRANJNOST SOVJETSKEGA UMETNEGA SATELITA? Zgornja stran se sestoji iz leče iz umetnega stekla (5), ki je smeraj obrnjena proti soncu. Ta leča zbira sončne žarke (2) in poganja sončno baterijo (9), ki polni oba akumulatorja (10). — Ta dva akumulatorja oskrbujejo s tokom ves mehanizem umetnega satelita. Ta meri žarke gama (3), ultravijolične žarke (7), zemeljski magnetizem (8) kakor tudi kozmično žarčenje s pomočjo Gellgerjevih števcev (12). Rezultati meritev vseh aparatov se prenašajo čes (15) na magnetofonski trak (14), ki ga stalno vrti motor in mehanizem (13). S tega magnetofonskega traku (14) se v električne impulse spremenjeni merilni rezultati dovajajo v močan radijski oddajnik (11), ki mu se celotnega satelita služi kot oddajna antena (1).

Konfekcija - od izložbe do izložbe

Končno:

z vzpenjačo na Pohorje

OD DANES DALJE POHORSKA VZPENJAČA REDNO OBRATUJE - PETNAJST MINUT OD VZNOŽJA DO VRHA

V izloženih oknih trgovin — pri »Nami« nasproti Pošte, skozi dalje pri »Naprijedu«, pa od Pošte navzdol v Copovi ulici »Elita« in »Vartex«, do »Name« pri Tromostju, pri »Pionirju« in »Modnih oblačilih« na Titovi cesti in še marsikje drugje — so lahke poletne modele oblačil zamenjali jesenski, tu in tam pa tudi že zimski. Ljudje se ustavljajo pred njimi, gledajo, ocenjujejo, pretehtavajo. Vzori novih modelov so ponekod prav lepi, celo privlačni in tudi izbira barv je večja. In cene? Približno take kot lani. Nekdo, ki je na tem, da si mora kupiti plašč, obleko ali povrniki, hitro preračuna. Če pristoje ceni za celotno obleko, dolgotrajno čakanje, s tem pa še slabo voljo in jezo — tudi to dvoje ima svojo ceno — bo hitro izračunal, da je zanj to, kar namerava kupiti, v konfekcijski trgovini ceneje.

»Cene so kakor lanske. Če je konfekcija dobra, gre sproti v promet in je ni vprašanje prodati. Mi si želimo samo še razširiti obrat, če bi seveda lahko dobili dober strokovni kader. Kupec nam ne manjka. Prihajajo od vsepočasi, celo iz Visa, Sarajeva in Dubrovnika, pa tudi tujcev ni malo.«

NA-MA: »Imamo nove vzorce, ki jih nimajo nikjer drugje«

Pri »Nami« nasproti Pošte sem kupila balonski plašč. Tja me je napotila znanica: »Lepe nove vzorce imajo«, je rekla. Kupec se je kar trilo, da sem težko prodrla blizu. Kar od daleč sem si izbrala barvo, za pomerjanje pa mi niso dali kaj prida časa.

»Kar prav vam je«, je rekla prodajalka.

»Rokavi so predolgje, sem oporekala.

»Te vam bodo skrajšali v naši delavnici. Vhod je s stopnišča.«

In je napisala račun, jaz pa sem kar nekaj omočena od te neglice odstopala denar.

Pravzaprav niso bili kdovekak prijazen in zdelo se mi je, da bi za to ceno plašča lahko kupila tudi malce več potrebnosti. Toda drugi so pritisnili zadaj. »Vzemite al pa pustite, sem brala na obrazu prodajalke. »Lahko bomo prodali.«

To je bilo pred mesecem. Od takrat so prodali že na stotine teh izdelkov. Prav balonski plašči so šli v promet kot po maslu. V oddelku konfekcije so

Tu znajo prodajati. Ljubezni — so in vpljudni. Ponujajo, priporočajo in hvalijo. Tudi tukaj imajo okrog 800.000 prometa na dan, neredko tudi milijon. Kupujejo zlasti ljudje z dežele, pa tudi mestnih je dosti.

»Ljudje so postali zelo izbirljivi«, je povedal poslovodja.

»Včasih sami ne vedo, kaj bi hoteli.«

Meni pa se zdi, da vem: lep, moderen model, dobro blago in solidno ceno. Mar ne?

VARTEX: »Tovarna komaj zmaguje naročila«

Da je konfekcija pri nas prodajala že doka široko, vedo povedati tudi pri »Varteksu« v Copovi ulici. Tudi tu se ne morejo pritožiti glede prometa. Imajo pa vedno tudi kaj takega, kar je privlačno. Poleti so imeli lahke moške obleke, mende iz perlon, po okrog 8000 din. Prodali so jih čuda veliko. Bile so hladne, solidno ukrojene in kar je glavno — razmeroma poceni. Najmanj dve sezoni potrajata taka obleka, krojač pa računa samo za delo 5000 din in še čez. Zdaj imajo jesenske tvidaste moške plašče, spet po 8000 din. In gredo v promet. Poznam jih nekaj, ki jih že nosijo in so prav zadovoljni. Za ta denar se izplača.

»Pri nas smo dobro založeni z izdelki, čeprav si zalogo težko dopolnjujemo. Naša tovarna naročila komaj zmaguje. Ni čudnega, saj smo v naši poslovni imeli doslej 30% več prometa kot lani. In kaj bo že do konca leta.«

dijskih izdelkov v mestu. Z izdelki zalaga mnoge konfekcijske trgovine, ima pa tudi tri lastne prodajalne. Podjetje je v petih letih doseglo neverjeten razmah in se razvilo od petih na 250 zaposlenih delavcev. To nam že marsikaj pove.

V svojih prodajalnah imajo bogato izbiro vsakovrstnih oblačil.

»Našo konfekcijo lahko prodamo. Bojimo se le, da bodo naše kapacitete prav kmalu premajhne, da bi zadostile potrebam. Predvsem gredo v promet otroška oblačila, ki jim pa tudi posvečamo veliko skrb, saj jih na trgu najbolj primanjkuje. Tako smo letos pripravili veliko zalogo čez 2000 plaščkov »marsincev«, iz zelo lepega in trpežnega blaga po 4.120 do 6.200 din, glede na velikost, in drugih oblačil.«

»Otroška konfekcija je resnično posebno vprašanje. Ljudje tožijo, da je predraga in spet predraga. Kaj pravite na to?«

»Vemo. Treba je vedeti, da je delovni proces izdelave otroškega oblačila skoraj enako dolg kot za odraslo osebo, blago živahnih barv, primerno za otroka pa tudi dražje. Pri nas delamo lepo otroško konfekcijo. Tako pa je povsod po svetu razmeroma draga. Povemo pa še to, da prodamo lepe in dražje izdelke vedno hitreje, — kot slabše. Če bi imeli moderne stroje, ki jih žal nimamo, da bi odpadlo veliko breme ročnega dela, bi bilo mogoče tudi to vrsto oblačil poceniti.«

Kaj vabi ljudi v konfekcijske trgovine? Modne prireditve? Ne, tudi posvečamo veliko skrb, saj jih na trgu najbolj primanjkuje. Tako smo letos pripravili veliko zalogo čez 2000 plaščkov »marsincev«, iz zelo lepega in trpežnega blaga po 4.120 do 6.200 din, glede na velikost, in drugih oblačil.«

Tako so mi povedali. Menda res drži, v prodajalni je bilo tožijo, da je temu tako. Kupec ni manjkalo. —vš.

Končno je napočil dolgo pričakovani dan. Graditelji pohorske vzpenjače so dobili dovoljenje za redno obratovanje. Dostojno vzpenjača je opravila okoli 1000 voženj v času poizkusnega obratovanja. Te vožnje so pokazale, da je Maribor zaradi dobil najkrajšo in varno povezavo s svojimi poštinskimi domovi in planinskimi kotami. Tudi vsi dvomi in nezaupanje do tega novega prometnega sredstva so se pokazali odveč.

Nepozabne vtise prve vožnje bodo odslej doživljali novi in novi potniki. Že po prvih metrih vožnje se nudi potniku razgled. Čim bolj strmo se dvigajo žice, tembolj se odpirajo očem prelepa panorama Maribora. Ptujsko polje, Dravska dolina, kobanski svet ležijo kot na dlan. Srebrni trak dravske

struge se izgublja v daljavi. Slovenske gorice rdijo v svoji slikoviti jesenski lepoti.

Od šestega opornika dalje se strmina očito stopnjuje. Srgbrnzelene jelke in krošnje bogato obloženega kostanja ostajajo globoko spodaj. Se malo — pri desetem oporniku je višinska razlika 711 metrov že premagana. V petnajstih minutah je gondola na vrhu. Za njo druga, tretja in vse do tridesete. Gondole zdrsijo v strojno, nepazljivo preskočijo z vrvi na tračnico in se druga za drugo ustavijo...

Od tod pa vabijo poti skozi senčne gozdove in planinske livade do domov, ki so raztreseni po vsem grebenu Pohorja. Zgradijo jih delovni kolektivi za oddih svojim ljudem — vzpenjača pa jih je približala, da so postali vsem dostopni. (jp)

PRVI VZORNI CENTER ZA ELEKTRIFIKACIJO KMETKEGA GOSPODARSTVA POD OKRILJEM OZN

Vas združenih narodov

Gornja Satarnja, oktobra. V Sumadiji, ki ji je ostalo samo ime po sumah, je v teku jesenska žetev. Letina je dobro uspela in kmetje hite, da jo spravijo na varno. Nato jih čakajo novi napor, bojani in upi...

in pradedi. Motorji in električna energija so bili tem ljudem tuji. Čeprav so jih imeli priliko videti v mestu ali pa, ko so odhajali na odslužitev vojaškega rokka.

Sedaj je to tudi za Jermanovčane in Satarnjane preteklost. Tudi v njihove vasi so prodrele tehnika, električna energija in stroji. Ko sem si ogledoval naprave, poslojpa in bodočo tovarno, sem se spomnil Leninovih besed: »Elektrifikacija in vismerost sta enaka socializmu.« Da bo tako in da bo na cestah po teh treh zaostalih sumadijskih vaseh praznik, kažejo že prvi koraki in rezultati tega Vzornega centra.

ELEKTARNA, MLEKARNA. TOVARNE...

Gradnja Vzornega centra je skoro končana in so posamezni obrati že začeli delati. Slavnostni začetek obratovanja centra je bil simbolično povezan z nedavno svetovno konferenco energetikov v Beogradu. Dogradnja mlekarne, hleva za krave, svinjak in kurjaki za perutnino. Dolg bi bil seznam, kaj so zgradili. Zato je bolje, da povečamo, kaj in kako deluje.

Kmetijska zadruga je dobila moderno zgrajen hlev za krave. Tu so najmoderneje naprave za proizvodnjo mleka. Njihova uporaba sprošča delovno silo v velikih razmerah in zasotavlja obenem najzahtevnejše higijenske pogoje. Zadruga ima v tem hlevu 20 rdečih danskih krav, ki so znane po svoji mlečnosti. Svinjak ima 70 »bekonov«, ki naj prinesejo preobrat v naši prašičereji. Tudi svinjak je moderno opremljen. Tu so poleg druge naprave za pripravljanje krme, avtomatski mlin in

stroji za rezanje krme. Vse je na električni pogon. Perutninarstva farma je tretji objekt, ki uspešno dela. Tu so inkubatorji ter vrsta drugih naprav in strojev, potrebnih za sodobno reho in proučevanje perutnine.

»Hlisa« je zgrajena za približno 4000 prebivalcev in naj bi omogočila pravilno selekcijo perutnine. Izkusnje v tej farmi naj bi omogočile kmetovalcem, da bi se odločili za najrentabilnejšo in najboljše perutnino. V bližini so tudi tovarne za predelavo perutnine ter bodo imele proizvodnjo takoj možnost obustiti tudi prednosti takega izbivanja.

Toda center bi bil preozko postavljen, pravilo strokovnjaki, ako bi se usmerili izključno na pospeševanje kmetijstva. Ne smejo se zapostaviti niti druge strani življenja kmetovalcev. Treba je upoštevati tudi njihove pogoje življenja, pre-

brote. To pa ni dovolj. V Jermanovcih grade tudi novo hidrocentralo, da bi služila za proučevanje turbin in agregatov, ki jih bodo proizvajali v naših tovarnah. Njena zmogljivost bo okoli 70 kw/h, kar bo povsem zadostovalo za te tri vasi.

Električno energijo te centralne bodo uporabljali tudi za modern steklen rastlinjak, ki ga ne bo ogrevala topla voda kakor v Vranjski banji, temveč električna energija. Rastlinjak je tako zgrajen, da bodo v njem lahko gojili razne kulture na pesku in v vodi. V kratkem bo dograjena tudi tovarna za predelavo sadja in povrtnina in takrat bo ta vzorni center popoln.

Zivljenje v teh treh vaseh se je izpremenilo. Že sedaj se ljudje privajajo novim navadam, okusom in potrebam. Stare običaje pozabljajo, novi pa si naglo in uspešno krojijo pot.



V prodajalni »Vartex« v Copovi ulici

bo zato v te trgovine še vračal. Seveda bi lahko našli okrog naše konfekcije še celo vrsto stvari, ki nam niso všeč in ki jih bo treba izpolniti. Tu pa bodo časi, želje ter zahteve potrošnikov storili svoje.

ELITA: »Prodati konfekcijo ni več vprašanje«

Izložbe podjetja »Elita« v Copovi ulici, so kar zelo privlačne. In tisti dan, ko sem se zagledala v lep ženski kostim, sta se ustavili poleg mene tudi dve drugi.

»Glej, kakšne čedne stvari. To bi takoj oblekla«, je dejala ena.

»Pojdj no. To so samo »izložbeni komadi«. Notri tega ne dobiš, če bi hotela«. Odšli sta, jaz pa sem vstopila. Prav zaradi tega.

Pred pultom, kjer sprejemajo v delo po meri, je bila gneča. V konfekcijskem oddelku pa prazno. Tja sem zavila. Nič me ni ustavljal pri mojem ogledu. Potem je prišel majhen suh beleznitar z ženo in sta ogledovala moške obleke, za njima pa pa sta hoteli dve mladi dekletki videti ženske plašče. Kupili ni nihče. Zalezniceju je bilo predrago in je povedala, da je videl drugje ceneje, dekletki pa nista našli ženske barve.

Izbira pa pri »Elita« ni majhna, kot bi kdo mislil. »Izložbeni komadi« visijo tudi na obešalniku konfekcijskega oddelka. Le da prav poceni res niso. O tem so mi povedali naslednje:

»Pri nas delamo predvsem boljše konfekcijo in je zato tudi malo dražja kot drugod. Imamo lepe zaloge za jesen in zimo, kar smo dobili v te namen potrebne kredite. Posebno ženske plašče imamo iz dobrih stoffov in v modnih barvah. Prometa imamo precej. Lahko rečemo, da sproti prodamo, kar naredimo, zlasti boljše stvari. Veliko povpraševanje je po ženskih črnih žametnih dolgih hlačah, po otroški konfekciji, zlasti vetrovka in »bundah«, po športnih modnih sukničnih, kostimih raznih športnih oblik, otroških dolgih hlačah in podobno. Z balonskimi plašči se je malo ustavilo, zlasti ženske se zdaj bolj navdušujejo za plašče iz blaga.

»Ste kaj pocenili?«, me je zastavilo.

»Ne, naj bo«, je rekla žena potem, ko je tudi on prišel mal.

»Pa nam tega zavijte« in je vzdihnila.

Imeli prejšnji mesec čez milijon dinarjev prometa na dan, so mi povedali. Ta mesec se več. Dobro so se založili in nove vzorce imajo. Boljši štofaste konfekcije zdaj sicer nimajo na zalogi — kar so imeli so sproti razprodali — vendar tudi to kur imajo, ljudje pridno kupujejo. Zlasti povprašujejo po ženskih plaščih iz velurja, po boljnih modnih oblekah, po otroških plaščih in toplejših oblekah.

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

NAPRIJED: »Ljudje so postali zelo izbirljivi«

V »poslovalnici« »Naprijeda«, dober streljaj od »Name«, se vrata venomer odpirajo. Kupci vstopajo, povprašujejo, pomerjajo in odhajajo — v večini primerov z zaviti pod pazduho.

V trgovini so dobro založeni z modrimi, ženskimi in otroškimi oblačili vseh vrst, dobro pripravljeni na sezono — na jesen in zimo. Kaj posebno izrazitega in novega ni videti, čeprav trdijo, da imajo vrsto novih modelov, ki so jih tovarniški tehniki prinesli iz inozemstva.

»Zelite, prosim«, je malone že pri vratih prodajalke prestregla vstopivša starejša zakonca. Po vsem videzu upokojenca.

»Imate povrnike? Za njega, vidite«, je žena pokazala na moža.

»Da, da. Seveda imamo. Veliko jih izbirajo. Kar z menoj prosim«, je hitela prodajalka. In že je snemala z obešalnika.

»6.200.— Vidite, dobra kvaliteta in ravno prava velikost za vas«, je izbrala med visečimi povrniki.

Pomeril je in žena ga je strokovnojačevala. Nekajkrat sta se vprašujoče spogledala, med tem ko je prodajalka našla še nekaj dražjih in cenejših modelov. Dolgo sta izbirala, potem sta kupila.

»No, naj bo«, je rekla žena potem, ko je tudi on prišel mal.

»Pa nam tega zavijte« in je vzdihnila.

Največ izdelkov prodajo po nekako srednjih cenah, kot na primer moške obleke po 7.700 do 11.000 din. Kupci so zadovoljni — vsaj reklamacij v poslovalnici doslej še niso imeli.

MODNA OBLAČILA: »Otroška konfekcija v ospredju«

Podjetje »Modna oblačila« na Titovi cesti je eno največjih podjetij za proizvodnjo konfek-

cije. Največ izdelkov prodajo po nekako srednjih cenah, kot na primer moške obleke po 7.700 do 11.000 din. Kupci so zadovoljni — vsaj reklamacij v poslovalnici doslej še niso imeli.

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

»Z otroško konfekcijo je težko. Dobimo jo premalo, še to v glavnem samo od Zavoda za napredek gospodinjstva ter nekaj malega iz Zagreba in Beograda. Materam pa se zdi predraga, posebno če, kar otrok obleko hitro uraste. Saj je morda res predraga, a jo tudi mi drago kupimo.«

Začarani krog

Skoro po vsem svetu so na veliko pričeli izdelovati cigarete s filtrom. Velika večina držav je nad 50% proizvodnje cigarete preusmerila. Ti podatki veljajo za Evropo, za ZDA pa je mogoče to, da je največji kupec strojev za izdelavo takih cigarete. Nedvomno je na te ukrepe vplivala med drugim tudi množična pasivna strahu pred obolenjem za rakom na pljučih, ki naj bi se povzročilo kajenje. Kljub temu, da ni nikjer še dokazano, da to drži, so tovarne morale ustreči želji potrošnikov.

Tudi ljubljanska Tobačna tovarna se je namenila, da bi pričela izdelovati cigarete s filtrom. Glede na to, da jugoslovanska tobačna industrija uživa v tujini ugled in zaradi tega plasiranje naših cigarete s filtri na zunanji trg ne bi bil problem ter da bi se te cigarete dobro prodale tudi doma, je bil namen Tobačne tovarne koristen. Za nakup stroja za izdelovanje cigarete s filtri bi tovarna potrebovala 18.000 dolarjev. Okoli ta devizne vsote pa je nastal neverjeten zaplet, začarani krog.

PRI V DRUGI POGOJ

Težave so se pričele tedaj, ko je Investicijska banka razdeljevala devizna sredstva za predmete, razstavljene na zagrebškem velesejmu. Kljub temu, da je Tobačna tovarna predložila vsa potrebna dokumentacija, s katero naj bi opravila svojo zahtevo po deviznih sredstvih, ni prejela nobenih deviz.

Med razgovori Tobačne tovarne z Investicijsko banko je zagrebško uvozno podjetje Mašinski inženjerski biro (MIB) v Hamburgu, naj na vsak način pride na velesejem v Zagreb.

Ko je stroj prispel v Zagreb, je Investicijska banka postavila še drugi pogoj: Tobačna tovarna je morala dokazati, da teh strojev ne izdelujejo niti v ČSR, niti v Vzhodni Nemčiji, oziroma da takega stroja ne more dobaviti v zadnjem četrtletju 1958 ali v prvem četrtletju 1959.

Tobačna tovarna je tudi temu pogovju zadostila saj je predložila potrdilo, da v teh dveh državah takih strojev ne izdelujejo.

TRETTJA IN NADALJNE ZAHTEVE

Vendar tudi to ni bilo dovolj. Investicijska banka je po izpolnitvi prvih dveh pogojev postavila tretji pogoj: Tobačna tovarna je morala izkazati devizni učinek, ki naj bi ga dal novi stroj. Elaborat je bilo treba izpolniti s podatki, kdaj se bo stroj v devizah amortiziral. Tobačna tovarna je na ta pogoj poslala odgovor, da je trenutno na zunanjem trgu vsaj za 50.000 dolarjev kupec, kar pomeni, da bi se stroj v šestih mesecih 2,8 krat izplačal. (Ta pogoj nas nehoti spominjati na prodajanje vozniških kart za polet na luno, ker tovarna ni imela niti stroja, niti cigarete s filtri za zunanji trg.) Vendar je tobačna tovarna tudi ta pogoj izpolnila, čeprav le s hipotetično analizo tujega tržišča, kar drugače v danih okoliščinah pač ni bilo mogoče.

Vendar zaprek na deviznem »dirkalistu« še ni bilo konec. Po izpolnitvi treh pogojev je bila Tobačna tovarna obveščena, da ni več deviznih sredstev na razpolago. Je pa možnost, da se stroj nabavi iz prihrankov zahodnih deviz, ki so nastali iz naknadno odobrenih rabov tujih razstavljavcev na zagrebškem velesejmu. Ljubljanska Tobačna tovarna je bila glede na to, da je izpolnila vse tri pogoje, najresnejši konkurent za zahtevano vsoto deviz. Poleg izpolnitve pogojev Investicijske banke je pri producentu izplačevala tudi 2,5% rabat.

Ko je bil tudi četrti pogoj — rabat — izpolnjen, je Investicijska banka postavila peti pogoj, oziroma predlog. Tobačna tovarna naj bi si nabavila stroj iz deviznega investicijskega posojila.

Da deviznih investicijskih posojil za tobačno industrijo ni, je obvestil ljubljansko Tobačno tovarno viceguverner Investicijske banke. Predlagal pa je, naj se poslužijo tovarne kompenzacijskega posla, če želi priti do stroja. To se pravi, naj bi Tobačna tovarna vezano prodajala artikel, ki ga sploh še ne izdelujejo, kar nima za to primerne stroja. Tobačna tovarna je predlog zavrnila, kar meni, da ne more sklepati trgovskih pogodb za nekaj, kar ne izdeluje.

Na tej točki se je začarani krog ustavil. Vse ta neverjeten postopek bi odpadel, če bi predstavniki Investicijske banke takoj povedali da sredstev ni, kar bi Investicijska banka do danes ni rekla niti »ja«, niti »ne«, in tako nihče ne ve, ali bo stroj kupljen ali ga bo treba vrniti.

NE »JA« NE »NE«

Da deviznih investicijskih posojil za tobačno industrijo ni, je obvestil ljubljansko Tobačno tovarno viceguverner Investicijske banke. Predlagal pa je, naj se poslužijo tovarne kompenzacijskega posla, če želi priti do stroja. To se pravi, naj bi Tobačna tovarna vezano prodajala artikel, ki ga sploh še ne izdelujejo, kar nima za to primerne stroja. Tobačna tovarna je predlog zavrnila, kar meni, da ne more sklepati trgovskih pogodb za nekaj, kar ne izdeluje.

Na tej točki se je začarani krog ustavil. Vse ta neverjeten postopek bi odpadel, če bi predstavniki Investicijske banke takoj povedali da sredstev ni, kar bi Investicijska banka do danes ni rekla niti »ja«, niti »ne«, in tako nihče ne ve, ali bo stroj kupljen ali ga bo treba vrniti.

Da deviznih investicijskih posojil za tobačno industrijo ni, je obvestil ljubljansko Tobačno tovarno viceguverner Investicijske banke. Predlagal pa je, naj se poslužijo tovarne kompenzacijskega posla, če želi priti do stroja. To se pravi, naj bi Tobačna tovarna vezano prodajala artikel, ki ga sploh še ne izdelujejo, kar nima za to primerne stroja. Tobačna tovarna je predlog zavrnila, kar meni, da ne more sklepati trgovskih pogodb za nekaj, kar ne izdeluje.

Na tej točki se je začarani krog ustavil. Vse ta neverjeten postopek bi odpadel, če bi predstavniki Investicijske banke takoj povedali da sredstev ni, kar bi Investicijska banka do danes ni rekla niti »ja«, niti »ne«, in tako nihče ne ve, ali bo stroj kupljen ali ga bo treba vrniti.

Da deviznih investicijskih posojil za tobačno industrijo ni, je obvestil ljubljansko Tobačno tovarno viceguverner Investicijske banke. Predlagal pa je, naj se poslužijo tovarne kompenzacijskega posla, če želi priti do stroja. To se pravi, naj bi Tobačna tovarna vezano prodajala artikel, ki ga sploh še ne izdelujejo, kar nima za to primerne stroja. Tobačna tovarna je predlog zavrnila, kar meni, da ne more sklepati trgovskih pogodb za nekaj, kar ne izdeluje.

KONGRES JUGOSLOVANSKIH PREVAJALCEV V LJUBLJANI

Most med narodi

Zveza prevajalcev Jugoslavije je kljub temu, da je razmeroma še zelo mlada organizacija, v teku svojega petletnega obstoja že dosegla nekaj vidnih in pomembnih uspehov. Pomembno je že dejstvo, da je iz vseh naših republik zbrala okrog sebe dokaj širok krog prevajalcev, ki so živele dotlej razkropljeni, v javnosti zveze malo znani, ali pa sploh anonimni ter kot poklicni prevajalci in kulturni delavci ponekod socialno in družbeno takorekoč nezaščiteni — da jih je Zveza združila v skupno organizacijo, jim tako dala večjo publiciteto ter njihovu prevajalskemu delu večji poudarek in večjo tehtnost.

Danes se v želji po čim tesnejši mednarodni povezanosti in čim intenzivnejšem vzajemnem sodelovanju narodov in držav na gospodarskem in političnem področju ista težnja javlja tudi na kulturnem in umetniškem področju. V današnjih časih bliskovite naglice, ki skorajda ne pozna razdalj, v dobi dirigiranega kroga, ki na velikansko daljavo z nesluteno močjo ruši, ubija in uničuje kakor slepa elementarna sila, na zgodovinskih prelomu, ko človek z izdankom svojega uma smelo posega v doslej nedostopne sfere vesolja in v neskončnosti, se zdi, kakor da se planeta, na katerem živimo, stalno in vidno zmanjšuje in kakor da je od dne do dne bolj ogrožen. To občutje sili narode in države ne samo k večji medsebojni povezanosti, marveč tudi k čim tesnejšemu medsebojnemu spoznavanju.

Umetnost in znanost pa sta, kot je znano, most med narodi, kjer se le-ti najlažje sporazumevajo in najintimnejše spoznavajo. Zlasti znanstvena in lepa literatura imata tu široko področje. V posredovanju in bogatitvi tega področja je prevajalec kot posrednik važen činitelj. Preko nacionalnih literatur, znanstvenih in leposlovnih, kot najvernejšega izraza znanja in dosežkov, miselnosti in čutenja posameznih nacij, izstopajo prevajalci učinkovito posreduje medsebojno spoznavanje. S tem služijo duhu časa, ki teži po vseobsebnosti. Iz te težnje po univerzalnosti in totalitarnosti, iz duha časa pa povsem naravno in razumljivo sledi, da zavzema dandanes ravno prevodna literatura povsod na svetu čedalje večji obseg in da od dne do dne bolj narasta.

To narastanje pa nalaga tudi prevajalcu in njegovemu delu čedalje večjo odgovornost pred seboj, pred tujimi avtorji in pred občinstvom; zahteva stalen napor za čim večjo kvaliteto njegovega dela. O prevajanju samem pa vladajo na splošno pri širokem in neopuščenem občinstvu še zelo mnogi in nejasni pojmi, ki pogosto teže k podcenjevanju prevajalskega dela.

V mednarodnem svetu se je

naša Zveza afirmirala s tem, da se je kot soustanoviteljica mednarodne zveze prevajalcev FIT vključila v to organizacijo, ki je pomožni organ UNESCO. Znano je, da je prav Jugoslavija s svojimi prevajalci dala tej mednarodni Zvezi njenega prvega podpredsednika in ima še zdaj svoje zastopstvo v njej.

Mimo teh nedvomno važnih stanovskih in gmočnih problemov pa je po mnenju Zveze treba dati današnjemu tretjemu kongresu močnejši ideološki in idejno vsebinski poudarek. Prireditelji kongresa so skušali to nakazati z dvema referatoma, temu namenu najsluži tudi razstava jugoslovanske prevodne literature v Narodni in univerzitetni knjižnici ter končno večer jugoslovanske umetne prevodne besede v Eksperimentalnem gledališču.

Vsekakor pa bo potrebno ponovno načelno razpravljati o prevajanju kot posebnosti zvrsti literarno-umetniškega ali znanstveno-terminološkega dela, o prevajanju strokovne in znanstvene literature, o terminoloških problemih, zlasti pa o dvigu kvalitete prevajalskega dela. Istotako bo treba znova z vsem poudarkom govoriti in razgovarjati čim tesnejše sodelovanje prevajalcev z založniškimi podjetji glede izbora prevajalcev in založniške dejavnosti govosd, kjer to sodelovanje morda še ni normalizirano.

Glede perspektivnih nalog za delo naše Zveze v bodoče pa sodim, da bi bilo potrebno na tem kongresu iskati real-

nihi potov za čim tesnejše kulturno sodelovanje narodov Jugoslavije. Mi živimo tesno drug kraj drugega, a se vendar še razmeroma nezadostno poznamo med seboj. Ne poznamo zadostno literaturo naših narodov, njihove umetnosti, njihove kulture. Na mislim nekega splošnega, formalnega poznavanja, marveč drugo intenzivnejše, globlje. Tako poznavanje pa je mogoče najuspešneje doseči s prevajanjem tovrstne književnosti, ki najneposredneje in najbolj domače govori bralcu v njegovem rodnom jeziku. To velja posebno še danes, ko mora tudi delavski razred v čedalje večji meri segati po knjigi. Zato je treba medsebojno prevajanje iz naših slovestev, ki se je po osvoboditvi sicer že zelo pomnožilo, še močnejše intenzivirati. Na tem področju bo Zveza prevajalcev lahko storila mnogo učinkovitega.

Nadaljanja naloga Zveze bo morala biti v prihodnjih letih, da bo skupno z Zvezo književnikov Jugoslavije posvečala še več skrbi za čim izdatnejše prevajanje jugoslovanske književnosti v tuje jezike in za čim uspešnejše plasiranje teh prevodov na tujih knjižnih trgih. Tudi tu lahko Zveza

RUDOLF SAKSIDA
RAZSTAVLJA V MARIBORU

Prejšnjo nedeljo se v Mariboru v Umetnostni galeriji odprla razstava tliškega slikarja Rudolfa Saksida. Dvainsajset platen, ki jih je slikar razstavil, razodeva njegov zanimiv stilni razvoj.

prevajalcev po svojih družtvih in članah, s osebnimi zvezami in stiki, s primerno zamenjavo naših prevajalcev v tujemstvu ter inozemskih prevajalcev pri nas, doseže lepe rezultate!

To bi bilo v širokih obsehih samo nekaj bežnih misli in nalog za delo naše Zveze v prihodnjih letih. Če se poleg razpravljanja o tekočih vprašanjih in prešlih problemih stanovskega značaja enako resno in živo lotimo tudi razprave o podobnih vprašanjih, tedaj naš čas ne bo izgubljen, tedaj bo pričujoči kongres dosegel svoj namen. To pa je menda želja nas vseh!

(Iz uvodnega govora podpredsednika Zveze tov. Frana Albrehta)



Werner Berg: Pokrajina v marcu (lesorez)

OB III. KONGRESU SLOVENSKE GEODRAFOV

O družbeni vlogi geografije

IZ POMENKA S PREDSEDNIKOM GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE, UNIV. PROF. DR. SVETOZARJEM ILEŠIČEM

Te dni zborujejo slovenski geografi v Portorožu, kjer so se zbrali na III. kongresu. Zastavili so si vrsto nalog, o katerih bodo razpravljali na tem delovnem strokovnem sestanku. Nekaj več o vsebini in smotirih njihove družbene dejavnosti mi je posredoval razgovor s predsednikom društva prof. Ilesičem.

Predvsem me je zanimalo, kakšen pomen imajo domači kongresi za geografsko stroko in v kolikšni meri je geografija

naša svoje mesto v naši sodobni družbi.

— Kongresi so oblika strokovnih zborovanj — je začel prof. Ilesič — na katerih razpravljamo o vseh vprašanjih znanstvenega proučevanja v geografiji, o geografskem pokopu in geografski popularizaciji. Prizadevamo si, da z obravnavanjem aktualnih problemov pride do izraza koristna družbena vloga geografske stroke. V Sloveniji se je geografija v tej smeri že precej uveljavila. Pri proučevanju nove komunale administrativne ureditve smo sodelovali s konstruktivnimi predlogi. Aktivno smo vključeni tudi v delo urbanističnih ustanov. Pri tem naj omenim samo urbanistični načrt za ureditev Kopra. Tudi okraj Murska Sobota je pred časom sprejel pobudo za sestavo regionalnega plana ter je k predhodnemu študijskemu delu povabil naše društvo. Pri regionalnem planiranju in razonizaciji lahko pride naša aktivna vloga najbolj do izraza. Od razonizacije mnogo pričakujemo zlasti praktično-gospodarskega. Mi lahko sodelujemo n. pr. pri izoblikovanju stalnih statističnih rajonov. Vloga geografa pri regionalnem planiranju je še zlasti pomembna. Tu gre za pročišče zapletenih odnosov med prebivalstvom in industrijskim in agrarnim pokrajinami; delovna sila, obratništvo, možnost intenzifikacije proizvodnje, promet, preskrba z vodo, izraba tal; za socialno-geografske študije o razmerah v mestih in na vasi; za analizo aktivnosti ali pasivnosti področij. Pa tudi fizično-geografske razmere ne smejo ostati ob strani: erozija prsti, zaščita zemlje pred vodo in vetrovi, fitoklimatske študije, ekološka, agroklimatologija itd.

Zaradi tako širokih možnosti udejstvovanja se geografi zapošlujejo tudi v drugih, nepedago-

skih poklicih, predvsem pa pri urbanističnih, statističnih, turističnih in meteoroloških ustanovah. To dokazuje široko družbeno koristnost naše stroke. Seveda tudi geografije v šoli ne zanemarjamo. Naša šolska sekcija je zelo aktivna, saj med drugim že nekaj let z uspehom izdaja »Geografski obzorik«, ki je namenjen predvsem predmetnim učiteljem in profesorjem geografije.

Ob takem gledanju sodobne geografije društvo ni težko osvojilo modernega in življenjskega koncepta učnega načrta za osemletke in reformirani šoli, ki predvideva bolj neposredni pouk geografije, ne v obliki sistematičnega predmeta, temveč bo celotna snov za učence v tej starostni dobi obravnavana živo in zanimivo.

V nadaljevanju pogovora sva se pomenila še o znanstveno-raziskovalni dejavnosti ter o stikih s tujino.

Ze na preteklem kongresu, — je nadaljeval prof. Ilesič, — smo postavili v svoj delovni program sistematični študij slovenskih pokrajin. Geografski inštitut pri

SAZU je organiziral ekipno proučevanje Pomurja in Celjske kotline, geomorfološka raziskavanja naše ožje domovine, študijski inštitut pa proučuje agrarno-geografske probleme in populacijsko-gravitacijske probleme v naši republiki.

Zivahni so tudi naši stiki s inozemskimi geografskimi ustanovami. Nedavno je prof. Melik prisostvoval v Pragi zborovanju českih ekonomskih geografov. Udeležili smo se tudi mednarodnega kolokvija za agrarno geografijo in zgodovino v Nančuju. Pobude s tega sestanka bo, mo obravnavali tudi na bodočem kongresu jugoslovanskih geografov, ki bo prihodnje leto v Crni gori. Gre predvsem za problem parcelnih komasacij agrarnih zemljišč. Nadalje smo letos uspešno izvedli ekskurzije študentov geografije naše univerze na Poljsko in varšavske univerze v Jugoslaviji. Te dni pa se mudi pri nas eden izmed vodilnih sovjetskih geografov prof. S. V. Kalesnik.

Boris Lipužič

Nova številka »Naših razgledov«

IZ VSEBINE: Znanjepolitični komentarji: Dr. Dušan Savnik: Francija se spreminja in nainovestiti Andreja Mauroisa; nr.: Trikrat Volčji grad; I. Cermeli: Življenjske razmere benediktinskih Slovencev; J. C. Pogled na položaj kapitalističnega gospodarstva; Franjo Peric: Nova delitev dohodka v pedelju; Angelos Basi: Ob Teden muzejev; S. Podmenik: O delu aktivov za filozofijo in sociologijo; Cene Malovrh: Pota in razpota južne Bosne; Fr. Peditič: Moralni profil in moralne vrednote naše visokozemskiške mladine; Karl Marx: Pota filozofije; I. V. V. Slovenski zgodovinarji so zborovali; V. B. Družbena prepletenost v Zahodni Nemčiji; Mednarodni črtenje za vzgojstvo; J. Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti; Aleksander S. Puškin: Grof Nulla (prevedel Mile Klonečič); Božidar

Jakac: Beseda o likovni umetnosti; Slavko Frasi: Salzhurski festival v Karajanovi senci; Jože Snel: O nekaterih znanstvenih sodobnih slovenskih poezijah (koniec); Stevan Raičkovič: Balada podvečer; Pesem trav (pesmi prevedel Ivan Zmarič); Arhitektura; Arh. Marjan Nusler: Za naštno obnovo naših vasi; Arh. Z. Milovanović: Varnostni pri gradnji; Dr. Stane Mikuz: Gasparjeva ilustracija »Rokovnjačev«; Janko Traven: Klemenčičeva miselnostna turko; Oživljenje; L. M. Napisni v Piranu; Zlata Pirnat: Jacques Becker; Arsene Lupin; Jerome Mollgust; Bordeaux, Goya in fantastika (Pismo iz Pariza); Andrej Loko; Fantazija; Uv. O jugoslovanski glasbi; V. Benetkova, zki: Minister pa v poselji; Kulturne vesti; Nove knjige v tujini; Knjižne novosti.

Teden muzejev v Posavju

Zgodovinsko razstavo »Hrvaško-slovenski kmečki upor 1873«, ki so jo v proslavo letošnjega Tedna muzejev odprli v Posavskem muzeju v Brežicah, so si doslej ogledale številne šole iz Posavja. Mnogo obiskovalcev pa je bilo tudi iz vrst delavcev in kmečkega prebivalstva, ki jim je znano ime Gubca bodisi še iz ljudske tradicije ali pa iz šolskih klopi. Pa tudi v muzejskih krogih je razstava vzbudila precej zanimanja. Za razstavo gradivo se je posebno zanimal Vojni muzej JLA v Beogradu.

Številni obiskovalci razstave so nam dokaz, da se naši ljudje zanimajo za narodno preteklost, treba jim je to le prikazati v zanimivi in razumljivi obliki. To nalogo popularizacije muzejskih zbirk pa ravno opravlja vsakoljetna organizacija proslave Tedna muzejev. Razstava v Posavskem muzeju bo odprta do konca oktobra, ker jo bodo v zvezi s proslavo občinskega praznika v Brežicah od 21. do 28. oktobra obiskali še mnogi prebivalci Posavja.



Pogled v Posavski muzej v Brežicah

VČERAJ JE BILA V MODERNI GALERII ODPRTA

RAZSTAVA W. BERGA

V prostorih moderne galerije je obsežna in pregledna razstava slikarskih ter grafičnih del avstrijskega umetnika Wernerja Berga. S to razstavo nismo okrepili samo kulturnih stikov s sosedno Avstrijo, temveč smo obogatili tudi naše likovne razglede ob srečanju z izrazito Bergovo umetniško osebnostjo. Nekaj njegovih podob smo že videli na razstavi koroskih slikarjev v Ljubljani, njegove grafike smo spoznali deloma ravno tam, deloma na raznih mednarodnih umetniških prireditvah, toda šele pričujoča slikarska manifestacija nam je z žarko lučjo osvetlila plodno ter uspešno umetniško delo

moža, ki se je ves predal svojemu odgovornemu ustvarjalnemu poklicu, ter je bil toliko močan, da je v današnjem kaotičnem likovnem svetu postavil umetnika: Wernerja Berga!

W. Berg je bil rojen l. 1904 v Elberfeldu (Porenje). Po očetovi voji izhaja iz stare rensko-westfalske, po materi pa iz francoske emigrantske družine. Zgodaj (l. 1924) se je preselil v Avstrijo; tu je obiskoval srednjo šolo, nato pa se je vpisal na dunajsko univerzo. Posvetil se je študiju političnih znanosti in je s te stroke tudi promoviral. Tedaj ga je zamikalo slikarstvo, vpisal se je na dunajsko Akademijo, po končanem pouku pa se je nadalje izpopolnjeval na mojstrski šoli v Monakovem. Sledila so študijska potovanja v Pariz in v Skandinavijo, kjer si je mladi slikar razširil svoje znanje ob umetniških uspehih drugih mojstrov (Gauguin, »Nabisi«, E. Munch itd.). Kasneje je mlademu umetniku prijateljsko stal ob strani znameniti mojster nemškega ekspressionizma Emil Nolde. V letih 1930 do 1931 se je Berg naselil na Rutarhoju (Rutarjevo), na samotni gorski kme-

tihi v južnovzhodni Koroški. Ta naseljeval je bila za slikarja razvoj silno pomembna. V samotnem gorskem svetu je prečistil svoje umetniške nazore, povezal se je z zemljo in vsem, kar živi na njej, skratka, slikar si je ustvaril trdnja pod nogami. Toda kljub tesni navezanosti na svojo domacijo je Berg ohranil stike s svetom, kar je za ustvarjalca, ki mora biti vedno živ, silno važna stvar. Danes je Bergovo slikarstvo znano in priznano v Evropi in Ameriki, kjer je žel tudi vidna priznanja. Na prelomu l. 1956-57 je Dunaj priredil reprezentativno razstavo njegovega slikarstva in grafi-

ke nastala slika »Mož s konjem in sammi.« Slikar je uporabil zasreženo pokrajino, v ospredju je naslikan mož, stoječ ob konju. Zadaž mračno, zimsko nebo. Barvna skala je omejena na najmanjšo mero, tako da lahko naštetemo glavne tone na prstih ene roke. Če bi se vprašali, zakaj je slikar obdelal motiv barvno tako skop, bi verjetno odgovorili eno izmed tančic skrivnosti Bergovega ustvarjanja. Slikar je prizor tako videl, seveda v trenutku intenzivnega doživljanja slikarskega predmeta, ob izrazitem sodelovanju miselnih prvih njegove umetnostne individualnosti. Umetnik ni hotel naslikati svojih optičnih dojmov ob določenem prizoru, marveč je izrazil zimske mraz in zapuščenost v krajini. Podobno je naslikal pomlad v lepi podobi »Kozarec s češnjevimi cvetovi« (1933) in isto v sliki »Žene na poti« (1936). Iz istega leta sta na razstavi dve podobici »Dojčka žena« ter »Voziček z birmanko.« Slikarjeva pot razvoja je krenila v dve smeri: v poudarjanje telesnih oblik, ki mejijo že skoraj na robustnost in pa v obogatitev barvne skale, ki pa ni zaradi tega postala nič bolj realistična. Prva smer odmeva še na dveh slikah iz leta 1939 »Prasličji glavci«, »Vožnja z volpi«. Umetnik je hotel zajeti ele-

mentarnost zemlje, ljudi in živali, v mogočnih, prekipajočih likih, ki učinkujejo skoraj ristikalno. Zanimivo je, kako se je Berg v tem obdobju približal našemu Fr. Krauju. Druga smer — obogatitev barvne skale — pa je postala za nadaljni slikarjev razvoj silno pomembna. Nekje v petdesetih letih je Bergovo slikarstvo doživelo plodno sintezo in uravnovesenost, zato tudi delujejo ta dela na obiskovalca znokrošeno in harmonično. Forme so se umirile, kompozicije so do skrajnosti dograne, vse pa je prekriti kolorit, ki je značilen za Bergovo umetniško individualnost. Napisal sem že, da tudi ta barvna obogatitev ni realističnega karaktera. Poglejmo si sliko »Odhod pred večerom« (1953 l.). Upodobljeno je kmečko dvorišče, na njem stoji uprečni voz, pripravljen da odpelje goste domov. Levo in v ozadju po ena človeška figura. Čas osvetljevanja je tik pred večerom, ko svetloba z zadnjo, skoraj bengalično močjo očarja naravo. Berg je upodobil trenutek, toda ustavil je čas, vse prizor je podan v trajajočem stanju ter deluje zato sanjsko in neresnično. Tudi človeške figure ter živali so v ta namen stilizirane. Ta način kontrastne, žarke osvetlovanje je v bistvu isti kakor oni »črno-beli« v tridesetih letih Bergovega slikarstva, le da je sedaj umetnik povsem našel samega sebe, zapel je z jasnim, čistim glasom.

V skladu s formalnimi rezultati Bergovega miselnega in izraznega slikarstva je seveda tudi umetnikov odnos do sveta in življenja. Umetnik je globoko pognal korenine v

svojo domacijo, in ta mu tudi bogato vrča. Z očmi modrega človeka spremlja svojo sorazmerno na njegovih potih vselej, žalosti, skrbi in trpljenja; nekje je čutili ono globoko povezanost z zemljo, ki je tako lastna kmečkim ljudem. V nezaujetojstjo vaščana se vrezal v les »Tujca«, dočim se mu je »Vaški župnik« (tudi grafika) izpremenil v enega izmed mnogih kmečkih garčev. »Mešetar« in nekateri ženski liki so po občutju silno podobni likom iz romanov našega Prežihla — saj naposled slikar in pisatelj opisujeta iste ljudi. Tudi isto zemljo, kjer imajo vsi enako ceno: ljudje, živali, grunt itd. Berg ljubi rože, fantastični slezaneve njegovi skrivnostni rasti, obliki in svetleči se barvi. Zanj ima isto ceno kot človek in tudi isto, skrivnostno zgodbo mu pripojuje — sicer ne bi rastel pred tematičnim nebom, kakor na robu neskončnega prepada. In če Berg posadi dve zgarani ženski figuri med cvetje, kakor da bi bili tuji v nedotakljivem svetu čiste prirode.

Tako je umetnost W. Berga, pa najsi gre za slikarstvo ali grafiko (obe panogi druga drugo izpopolnjujeta), nedvomno rezultat široko razgledanega in izredno občutljivega človeka ter ustvarjalca. Berg stopa po pravi in ravni poti, njegova predanost delu ter umetniška nezmogljivost so že dali kvaliteten in slikarsko absolutno prepričljiv uspeh. Priprčani smo, da bo poznavanje njegove umetnosti za nas vsz, ki ljubimo likovno umetnost pomenilo veliko in nepozabno doživetje.

Dr. Stane Mikuz



Werner Berg: Dež (slika)

GEDALI



PRAZNIK BOGOV

Belkiri-Tizian

Stanje zvezd

WERNER
BERGENGRUEN

Prevedel
Janez Gradišnik

Iz nekega nepomembnega pri-
petljaja se je rodilo sovraštvo
med dvema savojškima ple-
mičema, katerih eden se je od-
likoval s telesno močjo in bo-
riliško spretnostjo, medtem ko
je bil drugi šibek in nekoliko
grbar. Ker je bil veliki toliko
močnejši, se mu je zdelo ne-
mogoče, da bi se spustil z
malim v boj, katerega izid se
je zdel vnaprej odločen; zato
se ga je ogibal. Malega pa je
to priznanje razočalo, ker mu
je neupravičeno klicalo v
spomin, kako je nakažen, tako
da naposled ni mogel misliti
nič drugega več.

Nekega zimskega dne se je
veliki vračal z lova, v kočuh-
vinastih škornjih, od katerih
mu je bila hoja neokretna in
okorna. Tudi prsti so mu bili
od mraza odreneni. Komaj
da je prišel v mesto, ko je
okoli vogla zavrnil njegov na-
sprotnik. Zagrenjenost male-
ga je bila že tako huda, da se
ni mogel nič več obdržati.
Ne da bi slutil, kakšno pred-
nost mu dajejo sovražniki

Ta Varenna, ki ga ni bilo
zraven, je bil šibke postave,
vendar ognjevit in ostrega
duha, tako da si ga je vojvo-
dinja v marsikateri težavi
zadeti želela za svetovulca.
Ker mu je bilo kratkočasneje
z njegovimi mislimi, kot bi mu
bilo v človeški družini, je ži-
vel bolj sam zase in zaradi
tega tudi ni poznal šelivega
izreka, ki je krožil o njem po
mestu, namreč da je njegov
meč devica, ki se je zaobljubila,
da se bo vzdrževala mo-
škega mesa. In vzdenek »devi-
ca« so mnogi prenašali z oro-
žja na njegovega lastnika.

Nekateri ljudi vesel, če la-
hko drugim pripovedujejo re-
či, ki jim zbujajo slabo voljo,
in sami pred seboj to radi
opravičujejo, češ da morajo
biti odkriti brez pridržkov.
Eden izmed takih je srečal
Varenno na cesti dva dni po
opisanem pogovoru in mu brž
sporočil vojvodinjin besede.
In ker se je že razgovoril, mu
tudi šale o devici ni zamolčal.
Varenno je tako močno

loto, torej tudi z življenjem.
In kolikor bolj je premišljal
o teh rečeh, toliko bolj je po-
zabljaj, da vendar tudi Leonor-
va moč in spretnost v orožju
nimata vrednosti, ker sta sa-
mi zase. Preprostež Leone, ka-
tereja je doslej samo prežival,
se mu je namreč dozdeval ka-
kor polbog.

Ko se je naposled vrnil do-
mov, si je dejal: »Ne gre za
ljudi in njihovo govorjenje;
sam sebi moram dokazati, da
je moje srce močnejše od mo-
jega telesa.«

Zato je prihodnji dan stopil
k dvorjani Massimu della Co-
te in ga prosil, naj gre k Leo-
nu in mu izroči njegov poziv
na boj.

Massimo se je zelo prestrašil
in je skušal Varenno odvrti
od njegovega namena, ne toli-
ko s tem, da bi mu slikal ne-
varnost, kot bolj z govorje-
nim o tem, s kakšno jezo bi
vojvodinja sprejela tak dvo-
boj in kako bridko bi ji mora-
lo biti, če bi se boj iztekel ne-
srečno za Varenno in bi tako
igubila enega svojih najboljših
svetovancev.

»Ravno gospa vojvodinja me
stili, da uresničim svoj namen,«
je odvrnil Varenna in tako ze-
lo silil v Massimo, da mu je
nazadnje moral objubiti,
da bo storil po njegovi volji.

Varenna se je vrnil domov
in poslal po učitelja borjenja,
ki je veljal v Mantovi za naj-
imenitnejšega v svoji obrti.
Kmalu potem pa je poslal za
prvim služabnikom drugega in
preklical naročilo, ki se mu je
zazdelo neumno, brezkoristno
in bojazljivo.

Drugi dan je mirno ostal do-
ma, prebiral Plutarha in pri-
čakoval Massima della Cote.
Naposled se je proti večeru po-
kazal neki gost, ki pa ni bil
Massimo della Cote, temveč
neki drugi dvorjan. Ta je
sporočil Varenni, da želi voj-
vodinja govoriti z njim.

Varenna je šel z njim.
Vojvodinja ga je sprejela
brez priči.

»Hvalim Massimo della Co-
te,« je rekla, »da mi je razkril
tvoj namen, čeprav to med
vami ni v navadi.«

»Ne, ni v navadi,« je sovra-
žno odvrnil Varenna in sklenil,
da bo, če ostane živ, užil
Massima della Cote in ga pri-
silit v boj.

»Varenna! Ali naj te prosim
odpuščanja? Ali je mogla mo-
ja nepremišljena beseda v ša-
li odpriti tvojo razumnost?«
Ali ne veš, da si nenadomest-
ljiv? Leone pa je lahko nado-
mestiti. Enako dobro mi bo
ustreženo, če priskrbim velja-
ven grbovin štiti kateremu
izmed čolnarjev, ki se potika-
jo ob nasipih.«

Sicer mu ni bilo znano, da
živi v možganih ljudi o vsako-
mar podoba, različna od tiste,
ki jo nosi sam v sebi; toda če-
prav je poznal to pravilo, ga
ni uporabil pri samem sebi.
Ker so bili ljudje spoštljivi do
njega v vseh zadevah, pri ka-
terih sta bila pomembna nje-
gova pamet in njegovo znanje,
je bil mislil, da se to spošto-
vanje gotovo razteza na celiga
Varenno. Zdaj pa se mu je
pokazalo, da ne velja za cele-
ga moža, temveč da je del nje-
gove čudi ljudem v posmeh.
In najbolj ga je zabolelo, da
je tako besedo izrekel o njem
ravno vojvodinja. Tej so bili
vsi goreče udani, mnogi zavol-
jo koristi, nekateri zavoljo
srca; med zadnje je sodil tudi
Varenna.

Prinašalec nesrečne novice
ga je zapustil. Varenna je ho-
dil v misli zatopljen po cestah.

Govoril si je: »Kar poč-
njam in zmorem, in vse spo-
štovanje, ki si ga s tem dobi-
vam, vse to je brez pomena.
Saj pri človeku ni nič vredno
tisto, kar obstaja samo zase;
vredno je samo tisto, kar se
zdrži v človekovo celoto, tako
da je pripravljen in zmo-
žen vsako posameznost svoje-
ga bitja zmerom braniti s ce-
lej zmožnosti.«

Ne da bi svoj odgovor nave-
zala na Varennove besede, je
vojvodinja rekla: »Z Leonom
se ne boš bojeval. Davi je na-
mreč na moj ukaz zapustil
mesto, da bo služil v cesarjevi
vojski. Ti pa mi odgovori na
neko vprašanje. Kako si mo-
gel tako slepo zaupati stanju
zvezd, da si si drznil pozvati
Leona na boj? Zakaj doslej se
mi sicer ni zdelo, da bi nič ne
verjel v vedeževanje iz zvezd,
pač pa da si glede tega zadr-
žan in v dvomih.«

Varenna je odgovoril: »Mi-
lostljiva gospodinja, ki vidi v
vedeževanju iz zvezd po žens-
ki navadi le kratkočasje za
ure brezdelja, je pač utegnila
misliti, da stoji moj spor z Le-
onom pod enako konstelacijo
in se mora zato izteči enako
kot tisti pripetljaj v Savoji.
Jaz pa sem se kot mož resneje
ukvarjal s to znanostjo in za-
to dobro vem, da konstelacija
nikoli ne more biti enaka za
različne ljudi. In vem tudi, da
vsaka konstelacija traja samo
kratak čas in da ima vrh tega
na raznih krajih različne
učinke.«

Vojvodinja ga je pogledala
presenečeno, vendar je po
razgretosti njegovega obraza,
po strastni ozlobojenosti nje-
govih lepih, duha polnih oči
spoznala, da je ta odgovor po-
šten.

»Moj Varenna,« je dejala,
»zelo pogumen mož si.« Potem
pa, kakor da se sramuje teh
slovesnih besed, se je začela
smehljati in je z rahlim gibom
pogladila ročaj njegovega me-
ča in ozko dlan, ki je ležala
na njem. Ob tem je rekla: »Si-
cer pa se je stanje zvezd spre-
menilo. Venera je stopila iz
ozvezdja Leva v ozvezdje De-
vice.«

France Bevk

S poti po Bolgariji

V RILSKEM POGORJU

Tičal sem v Sofiji. Prilegel se mi
je počitek. Pohajkovanje po mestu,
postopanje pred izložbami knjigarn,
ki jih ni malo. Obed in večerja v
restavraciji »Kluba častnikarjev«, kjer
se posebno zvečer zbira tudi knji-
ževniki. Posedanje v kavarni hotela
»Bolgarija«, pred katerim se ustav-
lja avtobusi »Balkanturista« in na-
lagajo tuje goste. Največ čeških in
sovjetskih turistov, a ne manjka tudi
drugih narodnosti. Skupino kmetov,
po večini žensk, ki jih vodi kak do-
golasi pop. Čas jesenskih romanj. Ob

njenih vrhov. Sprejel sem vabilo za
izlet v letovišče Borovca v Rilskem
pogorju, kamor se da z avtom. Zme-
raj so mi najljubše tiste gorske viši-
ne, na katere so speljane ceste in
vzpenjače.

Bila je nedelja. Odpeljal sem se
s Panteleevim, pisateljem Ivanom
Martinovim, tajnikom Slovenskega
komiteta, ter njegovo ženo. Takoj za
Sofijskim poljem smo zavili v dolino
reke Isker, ki po dokaj tesni soteski
priteka med poraslimi bregovi iz Ri-
lskega pogorja. Dolina se zdi kot na-
lašč ustvarjena za jezove in električne
centrale. In res smo ob novi cesti,
ki jo tlakujejo, srečali kar tri ime-
nata jezera. No, tretje ni jezero, temveč
pravo jezero, saj je trinajst kilome-
trov dolgo in primerno široko. Nje-
gove vode so pokrile tri večje vasi
s polji. Na mirni gladini plavajo čolni
in male jadralnice, ob bregu se sušijo
ribske mreže. Bajé ima jezero mno-
go rib, zato tam cvete ribištvo. Z
mogočnega jezua je lep pogled v divjo
sotesko Iskra pod jezero in na jezero.
Posebno ob nedeljah in praznikih
tam ne manjka obiskovalcev. Na
bregu smo našli že celo vrsto ka-
mionov z izletniki, največ delavci
iz tovarn.

Za jezerom, ki smo ga obšli, se je
zopet prikazal Isker. Tu je že višins-
ki svet, malo je polja, na pašnikih
se pasejo črede konj. Mestce Samok-
ov s staro železarsko obrtjo; znana
je tudi samokovska slikarska šola, ki
je prišla najbolj do izraza v Rilskem
samostanu. Pozornost vzbujajo star-
turški vodnjak. Na robu mesta so
vrste hiš, vse kot iz enega kalupa; tu
živijo večina prebivalcev treh vasi, ki
jih je zalilo umetno jezero.

Za mestom pašniki, po katerih se
sprehajajo črede ovac. Cesta zavije
med bregovi, ki jih obraščajo temni
borovi in smrekovi gozdovi. Polago-

Potem pa mi pravi ta, ki je sekal Poljaka: »Daj
nam gramofon, Gedali!« Glasbo imam rad, pa-
ni,« odgovarjam revoluciji, »Se sam ne veš, kaj
imaš rad, Gedali. Počim te, da boš zvedel. Ne
morem si kaj, da ne bi streljal, ker sem —
revolucija...«

»Ne more si kaj, da ne bi streljala, Gedali,«
pravim starcu, »ker je revolucija...«

»Toda Poljak je streljal, moj dragi pan, ker
je kontrarevolucija. Vi streljate zato, ker ste
revolucija. Revolucija pa je toliko kot zado-
voljstvo. In zadovoljstvo nima rado v hiši sirot.
Dobra dela dober človek. Revolucija je
dobro delo dobrih ljudi. Dobri ljudje pa ne
ubijajo. Revolucijo so vzdignili torej hudobni
ljudje. Poljaki pa so tudi hudobni ljudje. Kdo
bo kdaj razložil Gedali, kje je revolucija in
kje kontrarevolucija. Nekoč sem se učil tal-
munda, pri srcu so mi Rasejeve razlage in Mol-
zeve knjige. V Zitomiru so še drugi pametni
ljudje. In glejte, mi, izobraženi ljudje, padamo
na obraz in na vsa usta kričimo: Gorje nam,
kje je sladka revolucija? Starec je umolknil.
Ugledali smo prvo zvezdo, utirajočo si pot vzdolž
Mlečne ceste.

»Sobota se bliža,« je resnobno nadaljeval Ge-
dali, »Zidje morajo v sinagogo... Pan tovariš,«
je govoril ko je vstajal in se mu je cilindar ma-
jal na glavi ko črn stolpič, »pripeljite v Zito-
mir nekaj dobrih ljudi!« Je, v našem mestu
jih tako manjka, je, manjka! Pripeljite nam
dobrih ljudi in daj jim bomo vse gramofone.
Nismo nevedni. Internacionala, vemo, kaj je
Internacionala! In jaz hočem Internacionalo do-
brih ljudi, hočem, da bi sleherni dušo dali na
seznam za prehrabene karte prve kategorije.
Na, duša, je, izvoli, veseli se življenja. Pan to-
variš, tega ne veste, s čim jo jedo, Internacio-
nalo?«

»S smodnikom jo jedo,« sem odgovoril star-
cu, »in pripravljajo na najboljši krvi.«



Mi sedimo na sodčkih od piva. Gedali smuk-
lja in razmotava drobno bradico. Njegov cilin-
der se maje nad nami ko črn stolpič. Beža nas
topli zrak. Nebo menjava barve. Iz prevrnjene
steklenice tam gori lije nežna kri in ovija me
rahel duha po tlehnoh.

»Revolucija,« je torej rečeno, »da, mar bomo
soboti rekli, ne?« tako začne Gedali in me
opleta s svilinami jermeni svojih dimastov stihov
oči. »Da, kličem revolucijo, da, ki kličem, ona
pa se skriva pred Gedaliem in mi pošilja samo
strele v pozdrav.«

»V zaprte oči sonce ne more,« odgovarjam
starcu, »toda odprli jih bomo, zaprte oči...«

»Poljak mi je zapril oči,« šepeta starec ko-
maj šliho. »Poljak, hudi pes! Popade ti Zida
in mu izpuli brado, ah, pes! In zdaj ga bidejo,
hudega psa. To je imenitno, to je revolucija!«

In glejte, stopila je iz sinje temine, mlada
sobotna, in sedla na svoj prestol.
»Gedali,« pravim, »petek je danes in večer
je že. Kje bi mogel dobiti židovske mlince,
židovski kozarec čaja in prav malo tistega upo-
kojenega boga v kozaren čaja?«

»Ni več,« mi odgovarja Gedali, medtem ko
obeša ključavnico na svojo kramarico. »Tega ni
več. Tu zraven je krčma in dobri ljudje so kram-
marji v njej, toda tamkaj ne goste več, tamkaj
hočejo...« Zapel si je zeleno sukno na tri ko-
šene gumbe. Opahnil se je s petelinimi pe-
resi, si pljusnil vodice na mehke dlani in se
oddaljil — droban, sameat, sanjarski, v črnem
cilindru in z velikim molitvenikom pod pazdu-
ho. Sobota ugaša. Gedali, ustanovitelj nemogoče
Internacionala, je odšel v sinagogo moliti.
(iz knjige »Viharni pliš,« prevedel C. Kopčavov)

SPROŠČENOST



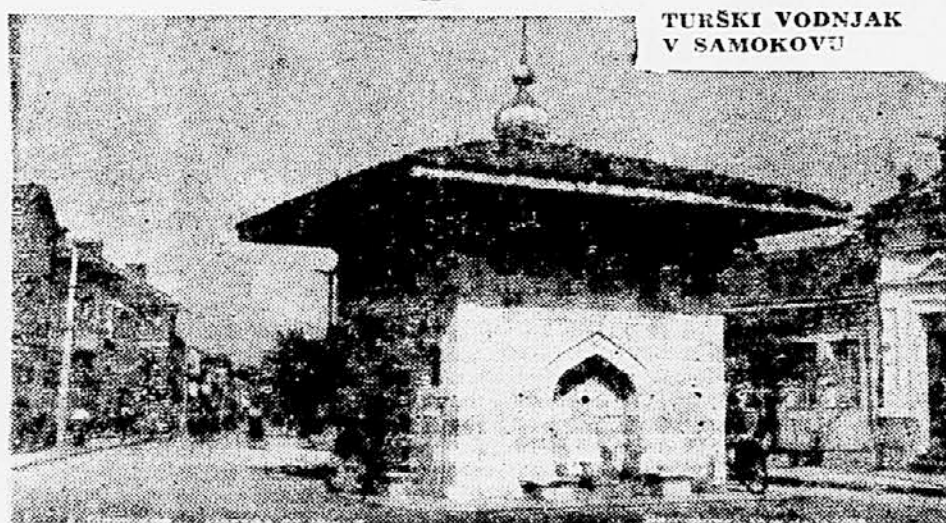
kožuhovinsti škornji in odre-
veneli prsti, mu je z bobnečim
glasom zaklical, naj potegne
meč. Veliki je hotel ugovarjati,
pa je bil že napaden. Nekaj
trenutkov pozneje je bil ubit.

Dogodek je zbudil pozornost
in nekega večera so govorili o
njem tudi na dvoru ovdovale
vojvodinje Mantovske. Njeni
dvorjani so izvedensko tehtali,
kakšne prednosti je dojal ene-
mu naravnemu ustroju, drugemu
pa zmanjšana gibčnost njego-
vega nasprotnika, in so skle-
nili, da je bil boj po takem
enak in pravičen. Spet drugi
so govorili, kako nakazen je
zmagovalec in kako čudno je
to učinkovalo na njegovo rav-
nanje: ko bi bil lepo raščen in
močan, so menili, bi se sovra-
šno nikoli ne bilo tako raz-
plamenilo, in veliki bi bil še
pri življenju. Vojvodinja pa,
ki se je bolj zavoljo kratko-
časnja ukvarjala z vedeževal-
stvom iz zvezd, se je igrala s
svojo orglico in rekla na pol
v sinu, na pol z dolgočasno:

»Pod kakšno čudno konstela-
cijo se je moral dogajati ta
boj? Zelim si, da bi ne trajala,
sicer bi me moralo zaskrbeli,
Leone moj, da bi ti naš prija-
telj Varenna utegnil vzeti tvoje
vrlo življenje.«

zgrabil nenađen strah, da se
je naslonil ob zid; bilo mu je
kakor da bi bil leta in leta ži-
vel v slepoti, zdaj pa so mu
neusmiljeno odprli oči.

Sicer mu ni bilo znano, da
živi v možganih ljudi o vsako-
mar podoba, različna od tiste,
ki jo nosi sam v sebi; toda če-
prav je poznal to pravilo, ga
ni uporabil pri samem sebi.
Ker so bili ljudje spoštljivi do
njega v vseh zadevah, pri ka-
terih sta bila pomembna nje-
gova pamet in njegovo znanje,
je bil mislil, da se to spošto-
vanje gotovo razteza na celiga
Varenno. Zdaj pa se mu je
pokazalo, da ne velja za cele-
ga moža, temveč da je del nje-
gove čudi ljudem v posmeh.
In najbolj ga je zabolelo, da
je tako besedo izrekel o njem
ravno vojvodinja. Tej so bili
vsi goreče udani, mnogi zavol-
jo koristi, nekateri zavoljo
srca; med zadnje je sodil tudi
Varenna.



TURSKI VODNJAK
V SAMOKOVU

nedeljah avtobusi in kamioni z izlet-
niki iz tovarn in kmetijskih zadrug,
ki si ogledujejo mesta in deželo.

Znanci so me vabili iz Sofije.
Varna me ni mikala, videl sem jo že,
zdelo se mi je tudi predaleč. Izlet na
Vitošo sem odložil za drugič. Tedaj
bo iz Bojane verjetno že speljana
vzpenjača na Sredec, enega izmed

Najbolinojca

Julian Tuwim

PTIČJI RADIO

Halo, halo! Ptičja radijska postaja oddaja v Brezovem gaju, iz ptičjega kraja. Prosim, aparate namestite, ptički so zbrani, sporedu sledite!

Prva točka objavi, kdo čivka zjutraj v travi. V drugi boste čuli odmev iz hoste. Tretja odkrije, kdo se umije s kapljo rose. Četrta, da ni nič težko spoznati, kdo je ptič in kdo ni ptič. Od pete do desete bodo peli, žvrgoleli, čivkali in gostoleli naslednji ptički:

slavček, vrabec, prepelica, kos, sinitka, kukavica, lišček škinkovec, penica, lastovica, golobica, sova, vrana, araka, kavka, žolna grlica, postovka, račka goska in kraljiček — vsakič drugi ptiček.

Prvi slavček

je zapel:

»Halo! O, halo lo lo lo lo!
Tu tu tu tu tu tu tu
radio, radijo, dijo, ijo, ijo,
tijo, trijo tru lu lu lu
pio pio pijo lo lo lo lo
plo plo plo plo plo halole

»Vrabec petje mu prestriže:

»Dosti je neumne vižel!
Kaj ta slavec izgovarja,
bi odkril le iz slovarja.
Čvir čvir čvir!
Svir svir čvir!
Tu ni cirkus
ali gledališče!
Dere se kot golo pišče,
zraven pa, pri moji veri,
se ošabno razšopiri.
Dosti mi je arij, lirik!
Čvir čvir čvir!
Čir čir čvirik!

Čivka, čirka, čikčirika,
čvirka, švirka in čirika,

da petelin na hodniku
razjezi se: »Kukurikuk«

Ko ga kukavica sliši
zavrešči: »Kak red je v hiši!
Kuku-riku? Kuku-riku!
Čuj, razbojnik, na hodniku!
Vse, kar hočeš, nismo skopi,
a kuku ti ne odstopim!
Riku — daj do jutra peti,
a kuku si nočem vzeti!
In zakuka: kuku! kuku!
Detelj kliče: Tukaj! Tukaj!
A kraljiček: Kje si bil?
Pil si, pil in se razlil!
Prepelica: Petpedi,
znesi mi, prinesi mi!

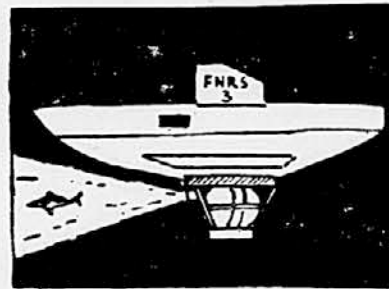
Zdaj vsi ptički šebetajo,
žvrgole in plahutajo:
»Daj! Ne kriči! Kaj imaš? Perešček?
Zrno? Skorjico? Oklešček?
Čisto nič! Ne šebetam, ti cvrčiš!
Glej, da gnezdo narediš!
Nič ne dam ti! Daj pri priči!
Ko ga spleteš, me poklič!
Pridaniči! Fičfiriči! Koj od tod!»

In se stepe ptičji rod.
Prifrči brž ptičja policija
in konča se gozdna emisija.

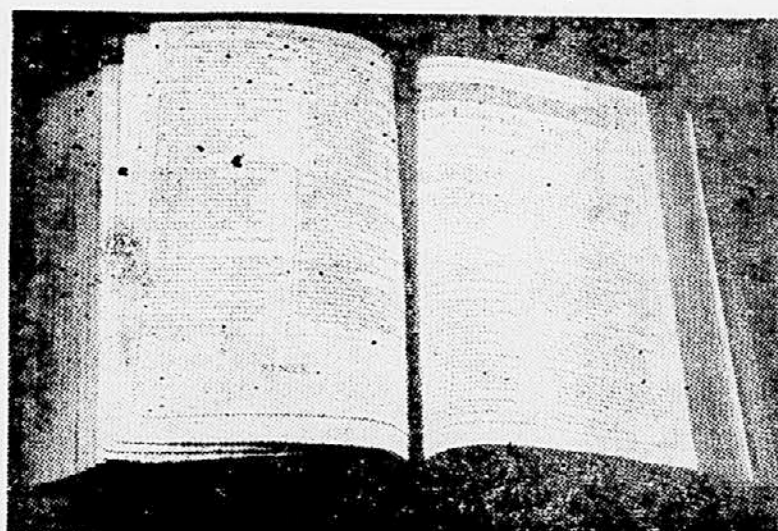
Prevedel M. Mejak

Kaj je batiskaf?

Čudno ime, kajne! Seveda
izvora, pomeni pa napravo za
raziskovanje velikih morskih



globin. Trenutno sta na svetu — vsaj toliko je znano — dva večja batiskafa. Prvega imajo Francozi in Belgijci, drugega pa so zgradili Italijani v Trstu. Zaradi silovitih vodnega tlaka v velikih globinah je batiskaf zelo težko zgraditi saj je lahko najmanjša napaka usodna. Naprava je podobna podmornici, ki ima obešeno pod trupom jekleno votlo kroglo s posadko. »Podmornica« igra vlogo balona in je napolnjena z bencinom, ki je precej lažji od vode. Batiskaf se spusti v globino z obtežitvijo, ki jo na dnu odvrže, da se lahko vrne nazaj na beli dan. S tako potapljalno napravo sta dva Francoza dosegla l. 1954 pred afriško obalo globino 4050 metrov pod morsko gladino, z batiskafom »Trste« pa se je slavn belgijski profesor Piccard potopil 3150 m globoko in se srečno vrnil na površino. In kaj so tam doli videli? Prav malo! Zaromet, ki je razsvetljeval popolnoma temne globine, je odkril le nekaj neznanih rib in pusto blatno dno.



Knjiga, ki jo vidite na sliki, je zelo stara in zelo zanimiva. Je to prva izdaja gledaliških iger Williama Shakespeara — gotovo ste že slišali o tem angleškem dramatik in pesniku, ki je bil eden največjih besednih umetnikov vseh časov. Če že niste videli na odru katere njegovih čudovitih tragedij ali komedij, ste morda brali »Zgodbe iz Shakespeara«, ki jih je izdala Mladinska knjiga in ki so povzete iz neizčrpnega bogastva njegove domišljije. Toda s sliko te častitljive knjige smo vas hoteli opozoriti pravzaprav na nekaj drugega. Minuli teden smo praznovali namreč Teden muzejev — ne samo pri nas, praznovali so ga po vsem kulturnem svetu. Namen tega tedna je bil, opozoriti ljudi in zlasti mladino, da bi se globlje in z večjo ljubeznijo zanimala za našo preteklost, za vse vrednote, ki so jih človeške roke in človeški duh ustvarili v stoletjih zgodovine. Nemara ste tudi vi, dragi pionirji, s šolsko ekskurzijo ali pa morda v spremstvu staršev obiskali bližnji muzej. Gotovo ste videli v njem, nenavadne, zanimive in lepe reči. Morda tudi niste vsega razumeli, kar ste videli, in se boste zato še kdaj vrnili: kajti vedeti je treba, da marsičesa človek ne opazi na prvi pogled in da se včasih za navidezno neznatnost skriva velik in dragocen pomen. Le pogledite to knjigo — stara je in nič kaj mikavna, toda koliko ljudi so osrečile plemenite besede, ki se skrivajo v njej!

Beli tjulenj



25. To noč pa vrnitvi se Kotik in njegovi tovariši zaplesali ognjeni ples. V poletnih nočeh žari vse morje od Novega rta tja do Lukana kot ognj in vsak tjulenj pušča za seboj brazdo, bleščečo kot goreče olje, a kadar poskoči, se vse naokrog zablika in valovi se lo-mijo in razbija v dolgih, svetilkajočih se pramenih in vrtilnih. Potem se se mladi tjulenji napotili v notranjost otoka.



27. Kotiku pa so rekli: »Ho, enoletnik, kje pa si dobil svoj beli kožuh?« Ta pa se je odrezal: »Nikjer ga nisem dobil. Kar sam mi je zrasel.« In ko je že nameraval najbližjega radovedneža malo povaljati po pesku, sta se izza sipine prikazala dva črnolasa moža. Kotik, ki ni še nikoli videl človeka, je zakašljal in povsili glavo. Drugi tjulenji pa so se malo umaknili, posedli in bedasto strmeli predse.

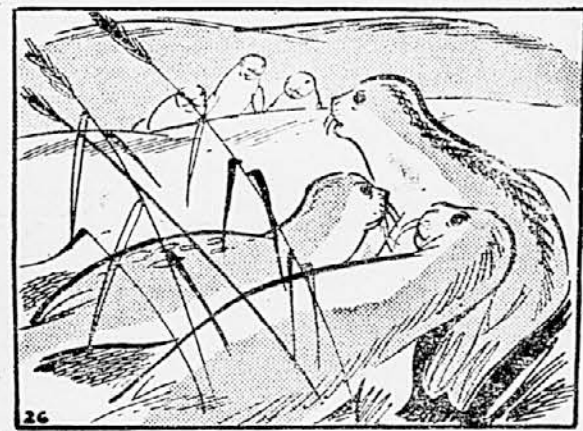


29. »Oho,« je vzkliknil Pantelejmon in se zelo začudil, »poglej no! Tamle je bel tjulenj!« Kerik je močno prebledel, čeprav je bil ves zamazan z oljem in sajami, zakaj bil je Aleut in ti niso posebno snažno ljudstvo. Potem pa je dejal: »Ne dotikaj se ga, sin! Nikoli še ni bilo belega tjulenja. Mogoče je celo duh starega Zaharova, ki je zginil lanj med hudim viharjem. In nikar ne zijaj, vanj, nesrečo prinaša!»

26. Tam so se valjali po mladi pšenici in se pogovarjali o vsem tistem, kar so doživeli na morju. Govorili so o Tihem oceanu, kakor govorijo dečki o gozdu, kjer so nabirali lešnike, in ko bi jih mogel kdo razumeti, bi bil lahko narisal takšen zemljevid tega morja, kot ga sploh še nihče ni videl. Sredi zabave pa so jih zmotili starejši tovariši, ki so pridrveli z bližnjega griča in so vpili: »S pota, mladici!»



28. Ta dva moža sta bila slavna lovca na tjuljenje, starejšemu je bilo ime Kerik Buteri, mlajšega, ki je bil njegov sin, pa so klicali za Pantelejmona. Prišla sta iz vasi, ki je ležala nekaj kilometrov od tjulenjih koteš, in sta zdaj odbirala godne živali, da bi jih potem odgnala v klavnico — tjuljenje namreč gonijo tja prav tako kot ovce in njihove kožuhe predelujejo v zelo imenitne in drage plašče.

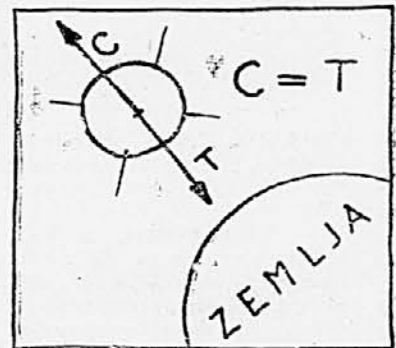


30. Nato pa je Kerik še rekel: »Odžent tole čredo štiriletnikov. Sto jih bo menda dovolj. »Dajva brže! Pantelejmon je zaročil za dva suhima tuljenjima lopaticama in enoletniki so obežali, kot da bi okameneli, in so samo puhali in težko sopli. Nato je stopil bliže k njim in tjulenji so se začeli počasi premikati. Kerik jih je usmeril v notranjost otoka in niti eden med njimi se mu ni uprl.

Zakaj satelit leti?

Joj, koliko pionirjev je zadnje dni spraševalo: le zakaj satelit kroži okoli Zemlje, če ga ne poganja noben motor?

Poskusili vam bomo to preprosto povedati. Ze pred nekaj tedni ste slišali, da učinkuje na vsak predmet, ki se giblje po krivuljah, neka sila, ki ji pravimo sredobezna ali z drugo besedo centrifugalna sila (C). Ta sila skuša na primer vrci kolesarja na ovinku iz ovinka, ali pa odtrgati na vrvi privezano utež, ki jo hitro vrtimo z roko. Tudi raketa, ki je nosila v sebi satelit, je potovala po krivi poti v višave in zato je tudi na njo delovala sredobezna sila. Razen te sile pa je na raketo učinkovala seveda tudi teža (T) — privlačna sila naše Zemlje. Satelit ostaja tedaj tudi na svoji poti zato, ker sta si centrifugalna sila, ki je tem večja, čim večja je hitrost rakete, in privlačna sila nasprotni in enako veliki. Če dva enako močna človeka vlečeta za vrv, ki ima v sredini voz, se voz ni nikamor ne premakne. Če bi tam, kjer kroži satelit, ne bilo nobenih sledov zraka, bi kot Luna ne prestopala krožiti okoli nas. Ker pa se mu zračni delci zoperstavljajo, se mu postopoma zmanjšuje hitrost, zato pa tudi sredobezna sila in obe sili nista več v ravnotežju — teža zmaguje in vleče satelit na-
zaj proti Zemlji. Zaradi trenja ob zrak pa se ne more vrniti na Zemljo, ker prej zgore.



VERA ALBREHT

To pa že ni
kar tako!

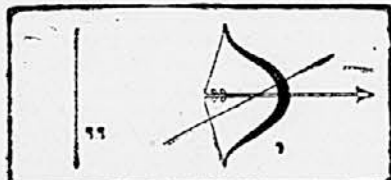
To vam je novica, to pa že ni kar tako! Tistega vprašajte strica, ki že belo ima brado — če je kdaj verjel v planet, ki obkroža danes svet?

V tako zvezdo, ki v vsemirje pošljejo ljudje od nas? V njej na Luno lahko štirje odrasli bodo v vas! Bogme, ta je več kot zvit, ki je izumil satelit!

Zdaj še majhni ste in mladi, jutri zrastete v moze. Kajpak, poleteli radi bi na Luno danes že. Takšna vožnja vas vse čaka, čudno se obrača svet. O, saj vem, da ni bedaka, ki ne bil bi zanj vnet.

Temu, ki bo šel od tod, pehar sreče za na poti!

REBUS



PEPČEK

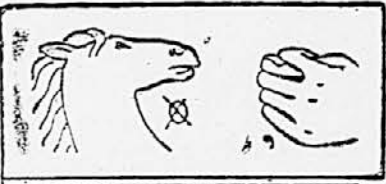
Saj ni važno, kako mu je zares ime. Vsem, ki se v Mestnem gledališču razvedrijo ob komediji »DR« in še posebej ob njegovem prijaznem nasmešku, bo ostal v spominu kot »Pepček«, kakor je zapisano v gledališkem listu. Namesto njegovega prave-



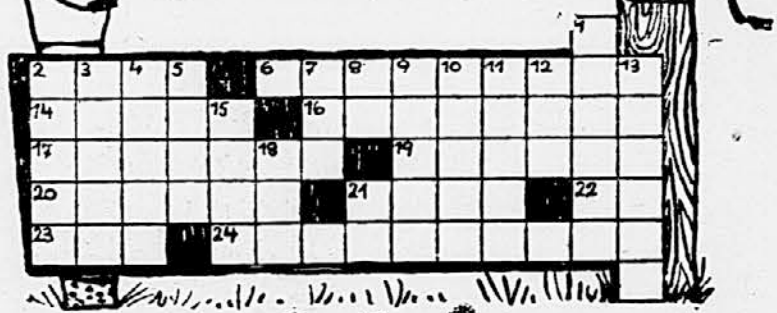
ga imena so natisnjene samo tri zvezdice. Je čisto prav tako: dve za njegovi svetli očesi, ena pa za njegov zvedavi zavihani nos, ki ga tako pogumno obrača proti zatmenjeni dvorani.

Da, to je Pepček, junak z zelenim klobučkom in rdečimi čeljusti. Res je junak, čeprav mu

do tiste »Junaške« mere, ki jo je odmeril France Prešeren »pet čevljev, palec pet« manjkajo najmanj še štirje čevlji. Namesto da bi se držal mamice za krilo, pogumno prikoraka na oder, sede v naslonjač in če mu je dolg čas, se včasih poigra s telefonsko slušalko. In kot vsi junaki, je tudi prijazen, vljuden in skromen: besedo prepušča odraslim in na oder modro molči. Kadar pa se dvigne v tem, kjer sedijo neznane tete in stri-



Križanka „Vodnjak“



VODORAVNO: 2. Ograja, 6. preskakujem, 14. nasprotno od ukri-
vljen, 16. gozdnata planota na Go-
renskem, 17. množina, če je ne-
česa obilo, 19. naprava, stroj,
mreža, 20. uboči, revčki, 21. to-
vorna žival, 22. kravič glas, 23.
osebni zaimek, 24. kdor ilustrira.
NAVPIČNO: 1. Jecljamo, 2. ži-
valska krma, 3. mesto v Istri, 4.
zapreke, 5. organizem; predmet, 7.
oksidiranje kovin; rastlinska bo-
lezen, 8. dva enaka samoglasnika,
9. tek, slastnost, užitek, 10. slo-
vensko obmorsko pristanišče, 11.
hrbi blizu Beograda, 12. tur, 13.
zrelostni izpit v gimnaziji, 15. šil-

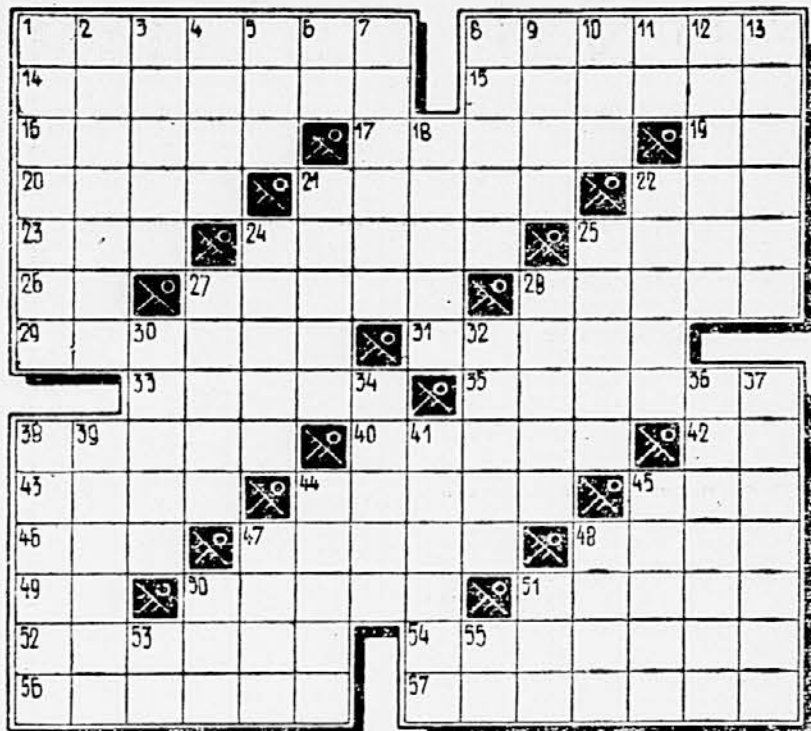
valna potrebščina (množina), 18.
nerazbit, 21. del kolesa.

RESITEV

VODORAVNO: 1. roč, 4. opo-
zorilo, 10. agava, 11. Arabec, 14.
pozoren, 15. teden, 16. vola, 17.
apetit, 19. živina, 21. granit, 22.
platana, 25. Atene, 26. late, 27.
klonica, 28. Ivka.

NAVPIČNO: 1. rogovila, 2. opa-
zovati, 3. dovolitev, 4. zarana, 6.
rano, 7. Ir, 8. Lateran, 9. obetati,
10. AP, 12. edinec, 13. Cetina, 15.
F3, 18. ZPL, 20. Anka, 22. te, 24.
AL

NEDELJSKA KRIŽANKA



Vodrovano: 1. najvišji poljski državni funkcionar, ki je nedavno obiskal našo državo, 8. mesto v Franciji, po katerem se imenuje vinsko žganje, 14. ime dveh celin, 15. prebivalca Pirenejskega polotoka, 16. večje pripovedno delo, 17. nezgašen sneg, 19. začetnici zagrebškega basista, 20. grm s trdim lesom, 21. muslimansko moško ime, 22. zbedljivi, 23. afriški veletok, 24. dan v tednu, 25. reka, ki teče skozi Leningrad, 26. začetnici podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, 27. pisatelj utopičnih romanov (20.000 milj pod morjem), 28. lovec na kače, 29. policijski lov na sumljive osebe, 31. mesto in reka v Estoniji, 33. zapor, 35. kitajski filozof, začetnik taoizma, 38. zelo vroč in suh pušavski vihar, 40. gora v vzhodni Srbiji, 42. avtomobilski značka Trsta, 43. matematični znak za seštevanje, 44. kemični element (znak Ba), 45. podzemeljska žival, 46. etiopski knez, 47. hud vihar v tropičnih krajih, 48. češki pripovednik (1869-1925), 49. latinski predlog, 50. sodobni ameriški dramatik (Clifford), 51. velika kmetija, 52. pomlad, 54. atenski politik, znan po pravičnosti, 56.

državica v Pirenejih, 57. pokrajina v srednji Italiji. Navpično: 1. ameriška filmska igralka (Ava), 2. vrsta iglavca, ki raste le v Jugoslaviji, 3. nemško ime za litovsko mesto Klajpedo, 4. radioaktivni element, 5. moško ime, 6. začetnici odkritja Amerike (v naši pisavi), 7. nemško mesto na meji z Belgijo, 8. italijanski operni skladatelj (Adriano Lecocore), 9. obed, 10. paš košarkarski reprezentant, 11. kratica za »Narodno republiko«, 12. gotovina, čisto premoženje, 13. največji slovenski pisatelj in dramatik, 18. mesto v Nemčiji ob ustju reke Ems, 21. mesto v Severni Franciji, znano iz I. svetovne vojne, 22. žig, 24. razstava, kjer se kupuje in prodaja, 25. del vijaka, 27. stрупen mikroorganizem, 28. industrijsko mesto na Gorenjskem, 30. sodobni francoski eksistencialistični pisatelj, 32. tuje moško ime, 34. krilo posojila, 36. mreža, v katero se veže, 37. podstetje, oder, 38. nurnavna spora, 39. deček s čudno svetlo iz »Tisoč in ene noči«, 41. meniški dolžnik, 44. narodno žensko ime, 45. vstopnica, 47. del gledališča, 48. prirednik ostanka starega naroda

OB RAZPRAVI O NAČRTU ZAKONA O DELITVI DOHODKA

Zakaj progresivna lestvica?

Maribor, 12. okt. Na terenu so te dni živahne razprave o osnutku zakona o delitvi dohodka. Delavski svet in upravni odbor skupno z vodilnimi uslužbenci proučujejo določbe zakonskega osnutka ter jih primerjajo s sedanjim stanjem. Splošno velja ugotovitev, da pomeni predlagani zakon delitve dohodka velik napredek, zato, ker ustvarja neko določeno stalnost in lahko podjetja z večjo zanesljivostjo predvidevajo, s kakšnimi sredstvi lahko razpolagajo.

Največ razprav in pripomb se suče okrog progresivne lestvice, ki določa višino sredstev, ki se od ugotovljenega dohodka izločijo za splošne družbene potrebe. Najbolj pogosto se trditve, da je v sedanji obliki progresivna lestvica za podjetja destimulativna in da podjetja ne bodo imela interesa ustvarjati čim večji dohodek. Večja podjetja so mnenja, da je lestvica pri vrhu preostala, na začetku pa premla. Manjša podjetja pa so prav nasprotnega mnenja, češ da bi morala biti lestvica za njih nižja, ker da jim »preveč pobere«.

Predstavniki organov, ki bodo zakon o delitvi dohodka sprejeli, bodo morali upoštevati razne pripombe za tako izvedbo lestvice, ki naj bi kar najbolj vzpodbudno delovala na podjetja in njihova prizadevanja za dvig storilnosti. Zmanjšanje stroškov in povečanje proizvodnje. Gotovo je tudi, da bo določila lestvica spremembe tudi v bodoče. Pri vsem tem pa je vendarle treba opozoriti na protislovno spredaj navedene ocenjevanje lestvice in na nezadostno širino pri tem.

Pri navedenem ocenjevanju namreč ni mogoče mimo dejstva, da trditve večjih podjetij o preveliki ostrini lestvice

v zahodnih Pirenejih, 50. makedonsko kolo, 51. zvišana glasbeno nota, 53. začetnici italijanskega noveliste, Nobelove nagrade leta 1926, 55. grška črka.

od zgoraj in popuščanju od spodaj, pobijajo trditve manjših podjetij, ki se sklicujejo prav nasprotno na preveliko ostrino spodaj in premajhno zgoraj lestvice. Če podjetja drug o drugem trdijo resnico, bi bil namreč mogoče samo zaključek, da lestvica vsakemu pušča preveč. Z gledanjem, kaj se kuha v sedemdeset letu, vsakakor ne bi mogoče delati uslug nižje sebi niti zakonskemu predlogu. Iz tega sledi, da preozko razpravljanje lahko mnogo več škoduje, kakor pa koristi. Nas namen pa mora biti predvsem, da se borimo za boljše perspektivo in njeno trajnost, puščajoč tre-

nutne interese, ki niso odločilni, ob strani.

Končno je treba povsem razčistiti tudi dejstvo, da so enakostimulativne lestvice, ki pušajo preveč, kakor tudi tiste, ki pušajo premalo. V enem primeru bi lahko ustvarjala podjetja znatno večja sredstva, ne da bi povečala svoje prizadevanje, proizvodnjo, dvignila produktivnost in rentabilnost ter zmanjšala stroške, v drugem primeru pa bi bila teža prizadevanja, povečanje proizvodnje, produktivnosti in rentabilnosti zastoj, ker podjetja kljub temu ne bi mogla dovolj povečati svojega dohodka, O. R.

S PLENUMA OSS V TRBOVLJAH

Za nov način delitve dohodka

Pren kratkim je bil v Trbovljah razširjen plenem OSS, na katerem so razpravljali med drugim tudi o novem načinu delitve dohodka gospodarskih organizacij. Udeleženci plenuma so ugodno ocenili osnutek zakona o delitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij. Po njihovem mnenju je osnutek kot celota vsekakor ogromen napredek v izpolnjevanju gospodarskega sistema, vendar bodo potrebne manjše spremembe. Ko so razpravljali o delitvi dohodka v rudnikih, so menili, da bodo rudniki v prihodnosti res na slabšem, toda ne zaradi novega načina delitve dohodka, temveč zaradi plafoniranih cen premoga in zaradi stalnega zveščevanja proizvodnih in družinskih stroškov (energije in jamskega lesa, medtem ko je cena premoga ostala ista).

Udeleženci plenuma so razpravljali tudi o zborskih volivcih v gospodarskih organizacijah, prodajalnih in kmetijskih skupnih, Val zbori — razen dveh

— so bili že prvič sklepni. Udeležba na njih je znašala povprečno 70 odstotkov vseh zaposlenih. Razprava se je nanašala predvsem na razne komunalne probleme, vprašanja trgovine, obrti in podoben. Vse to so dali tudi mnogo predlogov za reševanje teh problemov. Izrečeno so bile tudi številne kritike, ki pa so bile — razen nekaterih izjem — konstruktivne in upravičene.

V občinski zbor proizvajalcev kandidira manj znan, kakor pa so v začetku pričakovali. Nekod so tudi tendence, da ne bi volili celo teh nekaj ženskih kandidatov, kolikor jih je sedaj na kandidatih listah. Zaradi tega so udeleženci plenuma sklenili, da se bodo v svojih sindikalnih podružnicah zavzeli za izvolitev ženskih in mladih kandidatov.

Na koncu je plenem razpravljalo tudi o bližnjih občinskih zborskih volitvah in o nekaterih drugih organizacijskih vprašanjih.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

»NOSECNICA«

Vprašanje: Ali je smela biti Vaša žena, ki je bila zaposlena s sezonskim delom ne oprekanj za določeno dobo, po preteku te dobe odpustena, če ji je bila nosečnost?

Odgovor: Po uredbi o prepovedi zaposlovanja žena in mladine pri določenih delih se noseči ženi, ki je v delovnem razmerju, sicer res ne sme odpovedati službo, toda v Vašem primeru je služba prenehala s potekom dobe, za katero je bila sklenjena; pri zaposlitvah za določeno dobo pa odpovedi delovnega razmerja sploh ni služba prenehala s potekom delovne dobe.

»TROJICA«

Vprašanje: Sinu nameravate podariti hišo z enim stanovanjem. Ali pripada opustitev od davka od darila? Kje se sklepa darilna podoba?

Odgovor: Po 13. členu zakona o davku od dediščin in od daril sinu ne bi bilo treba plačati davka od darila v primeru, če ste Vi sami hišo podarili, ali pa Vam je bila podarjena. Ker je hiša le enostanovanjska, bo treba plačati davek po tabeli, ki jo določa 21. člen zadevnega zakona, objavljen v Urad. listu FLRJ št. 1956.

Pogodba se sklepa na sodišču, intervencija odveta pri tem ni potrebna.

M. V. Z.

1. Vprašanje: Kolik odstotek dohodka se sme odšteti pri davčnih napovedih od premoženja za stroške? Za leto 1955 je znašal odstotek 25%, za leto 1956 pa menda 50%?

Odgovor: Po 57. členu uredbi o dohodku se stroški za uprabo in vzdrževanje ter amortizacijo priznajo praviloma z dejanskim zneskom, lahko pa se z republiškim predpisom ti stroški normirajo in se določijo v odstotku utrznih zneskov, ki se glede na krajne razmere lahko prizna na račun teh stroškov. Za leto 1955, kot tudi za vse leto 1956, tak republiški predpis v uradnem listu ni bil objavljen. V višini 25% se pa ti stroški normirajo še po svojevistični republiški uredbi o dohodkih. Zato mislimo, da bi bilo 25% presegajoče stroške treba dokazati.

2. Vprašanje: V katerem uradnem listu je izšel predpis o stopnjah dohodnine od samostojnih poklicev in premoženja za leto 1956?

Odgovor: Te stopnje so razvidne iz odloka Zveznega izvršnega sveta o stopnjah dohodnine za leto 1956, ki je bil objavljen v Zveznem uradnem listu št. 6 za leto 1956, za to leto pa je bil tak odlok objavljen v št. 15 Zveznega uradnega lista.

C. I. T.

Vprašanje: Ali je Vaš mož upravičen do skrajšane enoletnega vojaškega roka?

Odgovor: Po 3. odstavku 71. člena o narodni obrambi (Urad. list FLRJ št. 14/57) v zvezi z odlokom o premoženjskih pogojih, ob katerih se prizna lastnost edinega hranilca (Urad. list FLRJ št. 18/57) traja vojaški rok eno leto za obveznika nabornika, št.

gar družina nima nobenega drugega družinskega člana, zmožnega za delo in pridobivanje in ki se preživlja edino od njegovega dela, ter dohodnina od kmetijstva, ki jo plačuje njegova družina, ne presega 500 din letno na enega družinskega člana ali kakšen drug dohodek ne presega 4000 din mesečno na enega družinskega člana. Ker pravite, da ste sami zaposleni in poleg tega tudi dohodek družine v Vašem primeru presega 4000 din mesečno na enega družinskega člana, Vaš mož ni upravičen do skrajšane enoletnega vojaškega roka.

H. O.

Vprašanje: Ali lahko svojo ena zaradi tega, ker nikoli ni hotel delati na domačem posvetu in se je raje zaposlil drugod, razvedel?

Odgovor: Zaposlitev lahko v oporo, ki razdeli dediščino, ki ima pravico do nje, določa, le v naslednjih primerih: 1. če se je ta dediščina v izvršitvi kakšne zakonite ali moralne dolžnosti hujše pregreši, 2. če je nastopila v izvršitvi, 3. če je nastopila v izvršitvi, 4. če je nastopila v izvršitvi, 5. če je nastopila v izvršitvi, 6. če je nastopila v izvršitvi, 7. če je nastopila v izvršitvi, 8. če je nastopila v izvršitvi, 9. če je nastopila v izvršitvi, 10. če je nastopila v izvršitvi, 11. če je nastopila v izvršitvi, 12. če je nastopila v izvršitvi, 13. če je nastopila v izvršitvi, 14. če je nastopila v izvršitvi, 15. če je nastopila v izvršitvi, 16. če je nastopila v izvršitvi, 17. če je nastopila v izvršitvi, 18. če je nastopila v izvršitvi, 19. če je nastopila v izvršitvi, 20. če je nastopila v izvršitvi, 21. če je nastopila v izvršitvi, 22. če je nastopila v izvršitvi, 23. če je nastopila v izvršitvi, 24. če je nastopila v izvršitvi, 25. če je nastopila v izvršitvi, 26. če je nastopila v izvršitvi, 27. če je nastopila v izvršitvi, 28. če je nastopila v izvršitvi, 29. če je nastopila v izvršitvi, 30. če je nastopila v izvršitvi, 31. če je nastopila v izvršitvi, 32. če je nastopila v izvršitvi, 33. če je nastopila v izvršitvi, 34. če je nastopila v izvršitvi, 35. če je nastopila v izvršitvi, 36. če je nastopila v izvršitvi, 37. če je nastopila v izvršitvi, 38. če je nastopila v izvršitvi, 39. če je nastopila v izvršitvi, 40. če je nastopila v izvršitvi, 41. če je nastopila v izvršitvi, 42. če je nastopila v izvršitvi, 43. če je nastopila v izvršitvi, 44. če je nastopila v izvršitvi, 45. če je nastopila v izvršitvi, 46. če je nastopila v izvršitvi, 47. če je nastopila v izvršitvi, 48. če je nastopila v izvršitvi, 49. če je nastopila v izvršitvi, 50. če je nastopila v izvršitvi, 51. če je nastopila v izvršitvi, 52. če je nastopila v izvršitvi, 53. če je nastopila v izvršitvi, 54. če je nastopila v izvršitvi, 55. če je nastopila v izvršitvi, 56. če je nastopila v izvršitvi, 57. če je nastopila v izvršitvi, 58. če je nastopila v izvršitvi, 59. če je nastopila v izvršitvi, 60. če je nastopila v izvršitvi, 61. če je nastopila v izvršitvi, 62. če je nastopila v izvršitvi, 63. če je nastopila v izvršitvi, 64. če je nastopila v izvršitvi, 65. če je nastopila v izvršitvi, 66. če je nastopila v izvršitvi, 67. če je nastopila v izvršitvi, 68. če je nastopila v izvršitvi, 69. če je nastopila v izvršitvi, 70. če je nastopila v izvršitvi, 71. če je nastopila v izvršitvi, 72. če je nastopila v izvršitvi, 73. če je nastopila v izvršitvi, 74. če je nastopila v izvršitvi, 75. če je nastopila v izvršitvi, 76. če je nastopila v izvršitvi, 77. če je nastopila v izvršitvi, 78. če je nastopila v izvršitvi, 79. če je nastopila v izvršitvi, 80. če je nastopila v izvršitvi, 81. če je nastopila v izvršitvi, 82. če je nastopila v izvršitvi, 83. če je nastopila v izvršitvi, 84. če je nastopila v izvršitvi, 85. če je nastopila v izvršitvi, 86. če je nastopila v izvršitvi, 87. če je nastopila v izvršitvi, 88. če je nastopila v izvršitvi, 89. če je nastopila v izvršitvi, 90. če je nastopila v izvršitvi, 91. če je nastopila v izvršitvi, 92. če je nastopila v izvršitvi, 93. če je nastopila v izvršitvi, 94. če je nastopila v izvršitvi, 95. če je nastopila v izvršitvi, 96. če je nastopila v izvršitvi, 97. če je nastopila v izvršitvi, 98. če je nastopila v izvršitvi, 99. če je nastopila v izvršitvi, 100. če je nastopila v izvršitvi, 101. če je nastopila v izvršitvi, 102. če je nastopila v izvršitvi, 103. če je nastopila v izvršitvi, 104. če je nastopila v izvršitvi, 105. če je nastopila v izvršitvi, 106. če je nastopila v izvršitvi, 107. če je nastopila v izvršitvi, 108. če je nastopila v izvršitvi, 109. če je nastopila v izvršitvi, 110. če je nastopila v izvršitvi, 111. če je nastopila v izvršitvi, 112. če je nastopila v izvršitvi, 113. če je nastopila v izvršitvi, 114. če je nastopila v izvršitvi, 115. če je nastopila v izvršitvi, 116. če je nastopila v izvršitvi, 117. če je nastopila v izvršitvi, 118. če je nastopila v izvršitvi, 119. če je nastopila v izvršitvi, 120. če je nastopila v izvršitvi, 121. če je nastopila v izvršitvi, 122. če je nastopila v izvršitvi, 123. če je nastopila v izvršitvi, 124. če je nastopila v izvršitvi, 125. če je nastopila v izvršitvi, 126. če je nastopila v izvršitvi, 127. če je nastopila v izvršitvi, 128. če je nastopila v izvršitvi, 129. če je nastopila v izvršitvi, 130. če je nastopila v izvršitvi, 131. če je nastopila v izvršitvi, 132. če je nastopila v izvršitvi, 133. če je nastopila v izvršitvi, 134. če je nastopila v izvršitvi, 135. če je nastopila v izvršitvi, 136. če je nastopila v izvršitvi, 137. če je nastopila v izvršitvi, 138. če je nastopila v izvršitvi, 139. če je nastopila v izvršitvi, 140. če je nastopila v izvršitvi, 141. če je nastopila v izvršitvi, 142. če je nastopila v izvršitvi, 143. če je nastopila v izvršitvi, 144. če je nastopila v izvršitvi, 145. če je nastopila v izvršitvi, 146. če je nastopila v izvršitvi, 147. če je nastopila v izvršitvi, 148. če je nastopila v izvršitvi, 149. če je nastopila v izvršitvi, 150. če je nastopila v izvršitvi, 151. če je nastopila v izvršitvi, 152. če je nastopila v izvršitvi, 153. če je nastopila v izvršitvi, 154. če je nastopila v izvršitvi, 155. če je nastopila v izvršitvi, 156. če je nastopila v izvršitvi, 157. če je nastopila v izvršitvi, 158. če je nastopila v izvršitvi, 159. če je nastopila v izvršitvi, 160. če je nastopila v izvršitvi, 161. če je nastopila v izvršitvi, 162. če je nastopila v izvršitvi, 163. če je nastopila v izvršitvi, 164. če je nastopila v izvršitvi, 165. če je nastopila v izvršitvi, 166. če je nastopila v izvršitvi, 167. če je nastopila v izvršitvi, 168. če je nastopila v izvršitvi, 169. če je nastopila v izvršitvi, 170. če je nastopila v izvršitvi, 171. če je nastopila v izvršitvi, 172. če je nastopila v izvršitvi, 173. če je nastopila v izvršitvi, 174. če je nastopila v izvršitvi, 175. če je nastopila v izvršitvi, 176. če je nastopila v izvršitvi, 177. če je nastopila v izvršitvi, 178. če je nastopila v izvršitvi, 179. če je nastopila v izvršitvi, 180. če je nastopila v izvršitvi, 181. če je nastopila v izvršitvi, 182. če je nastopila v izvršitvi, 183. če je nastopila v izvršitvi, 184. če je nastopila v izvršitvi, 185. če je nastopila v izvršitvi, 186. če je nastopila v izvršitvi, 187. če je nastopila v izvršitvi, 188. če je nastopila v izvršitvi, 189. če je nastopila v izvršitvi, 190. če je nastopila v izvršitvi, 191. če je nastopila v izvršitvi, 192. če je nastopila v izvršitvi, 193. če je nastopila v izvršitvi, 194. če je nastopila v izvršitvi, 195. če je nastopila v izvršitvi, 196. če je nastopila v izvršitvi, 197. če je nastopila v izvršitvi, 198. če je nastopila v izvršitvi, 199. če je nastopila v izvršitvi, 200. če je nastopila v izvršitvi, 201. če je nastopila v izvršitvi, 202. če je nastopila v izvršitvi, 203. če je nastopila v izvršitvi, 204. če je nastopila v izvršitvi, 205. če je nastopila v izvršitvi, 206. če je nastopila v izvršitvi, 207. če je nastopila v izvršitvi, 208. če je nastopila v izvršitvi, 209. če je nastopila v izvršitvi, 210. če je nastopila v izvršitvi, 211. če je nastopila v izvršitvi, 212. če je nastopila v izvršitvi, 213. če je nastopila v izvršitvi, 214. če je nastopila v izvršitvi, 215. če je nastopila v izvršitvi, 216. če je nastopila v izvršitvi, 217. če je nastopila v izvršitvi, 218. če je nastopila v izvršitvi, 219. če je nastopila v izvršitvi, 220. če je nastopila v izvršitvi, 221. če je nastopila v izvršitvi, 222. če je nastopila v izvršitvi, 223. če je nastopila v izvršitvi, 224. če je nastopila v izvršitvi, 225. če je nastopila v izvršitvi, 226. če je nastopila v izvršitvi, 227. če je nastopila v izvršitvi, 228. če je nastopila v izvršitvi, 229. če je nastopila v izvršitvi, 230. če je nastopila v izvršitvi, 231. če je nastopila v izvršitvi, 232. če je nastopila v izvršitvi, 233. če je nastopila v izvršitvi, 234. če je nastopila v izvršitvi, 235. če je nastopila v izvršitvi, 236. če je nastopila v izvršitvi, 237. če je nastopila v izvršitvi, 238. če je nastopila v izvršitvi, 239. če je nastopila v izvršitvi, 240. če je nastopila v izvršitvi, 241. če je nastopila v izvršitvi, 242. če je nastopila v izvršitvi, 243. če je nastopila v izvršitvi, 244. če je nastopila v izvršitvi, 245. če je nastopila v izvršitvi, 246. če je nastopila v izvršitvi, 247. če je nastopila v izvršitvi, 248. če je nastopila v izvršitvi, 249. če je nastopila v izvršitvi, 250. če je nastopila v izvršitvi, 251. če je nastopila v izvršitvi, 252. če je nastopila v izvršitvi, 253. če je nastopila v izvršitvi, 254. če je nastopila v izvršitvi, 255. če je nastopila v izvršitvi, 256. če je nastopila v izvršitvi, 257. če je nastopila v izvršitvi, 258. če je nastopila v izvršitvi, 259. če je nastopila v izvršitvi, 260. če je nastopila v izvršitvi, 261. če je nastopila v izvršitvi, 262. če je nastopila v izvršitvi, 263. če je nastopila v izvršitvi, 264. če je nastopila v izvršitvi, 265. če je nastopila v izvršitvi, 266. če je nastopila v izvršitvi, 267. če je nastopila v izvršitvi, 268. če je nastopila v izvršitvi, 269. če je nastopila v izvršitvi, 270. če je nastopila v izvršitvi, 271. če je nastopila v izvršitvi, 272. če je nastopila v izvršitvi, 273. če je nastopila v izvršitvi, 274. če je nastopila v izvršitvi, 275. če je nastopila v izvršitvi, 276. če je nastopila v izvršitvi, 277. če je nastopila v izvršitvi, 278. če je nastopila v izvršitvi, 279. če je nastopila v izvršitvi, 280. če je nastopila v izvršitvi, 281. če je nastopila v izvršitvi, 282. če je nastopila v izvršitvi, 283. če je nastopila v izvršitvi, 284. če je nastopila v izvršitvi, 285. če je nastopila v izvršitvi, 286. če je nastopila v izvršitvi, 287. če je nastopila v izvršitvi, 288. če je nastopila v izvršitvi, 289. če je nastopila v izvršitvi, 290. če je nastopila v izvršitvi, 291. če je nastopila v izvršitvi, 292. če je nastopila v izvršitvi, 293. če je nastopila v izvršitvi, 294. če je nastopila v izvršitvi, 295. če je nastopila v izvršitvi, 296. če je nastopila v izvršitvi, 297. če je nastopila v izvršitvi, 298. če je nastopila v izvršitvi, 299. če je nastopila v izvršitvi, 300. če je nastopila v izvršitvi, 301. če je nastopila v izvršitvi, 302. če je nastopila v izvršitvi, 303. če je nastopila v izvršitvi, 304. če je nastopila v izvršitvi, 305. če je nastopila v izvršitvi, 306. če je nastopila v izvršitvi, 307. če je nastopila v izvršitvi, 308. če je nastopila v izvršitvi, 309. če je nastopila v izvršitvi, 310. če je nastopila v izvršitvi, 311. če je nastopila v izvršitvi, 312. če je nastopila v izvršitvi, 313. če je nastopila v izvršitvi, 314. če je nastopila v izvršitvi, 315. če je nastopila v izvršitvi, 316. če je nastopila v izvršitvi, 317. če je nastopila v izvršitvi, 318. če je nastopila v izvršitvi, 319. če je nastopila v izvršitvi, 320. če je nastopila v izvršitvi, 321. če je nastopila v izvršitvi, 322. če je nastopila v izvršitvi, 323. če je nastopila v izvršitvi, 324. če je nastopila v izvršitvi, 325. če je nastopila v izvršitvi, 326. če je nastopila v izvršitvi, 327. če je nastopila v izvršitvi, 328. če je nastopila v izvršitvi, 329. če je nastopila v izvršitvi, 330. če je nastopila v izvršitvi, 331. če je nastopila v izvršitvi, 332. če je nastopila v izvršitvi, 333. če je nastopila v izvršitvi, 334. če je nastopila v izvršitvi, 335. če je nastopila v izvršitvi, 336. če je nastopila v izvršitvi, 337. če je nastopila v izvršitvi, 338. če je nastopila v izvršitvi, 339. če je nastopila v izvršitvi, 340. če je nastopila v izvršitvi, 341. če je nastopila v izvršitvi, 342. če je nastopila v izvršitvi, 343. če je nastopila v izvršitvi, 344. če je nastopila v izvršitvi, 345. če je nastopila v izvršitvi, 346. če je nastopila v izvršitvi, 347. če je nastopila v izvršitvi, 348. če je nastopila v izvršitvi, 349. če je nastopila v izvršitvi, 350. če je nastopila v izvršitvi, 351. če je nastopila v izvršitvi, 352. če je nastopila v izvršitvi, 353. če je nastopila v izvršitvi, 354. če je nastopila v izvršitvi, 355. če je nastopila v izvršitvi, 356. če je nastopila v izvršitvi, 357. če je nastopila v izvršitvi, 358. če je nastopila v izvršitvi, 359. če je nastopila v izvršitvi, 360. če je nastopila v izvršitvi, 361. če je nastopila v izvršitvi, 362. če je nastopila v izvršitvi, 363. če je nastopila v izvršitvi, 364. če je nastopila v izvršitvi, 365. če je nastopila v izvršitvi, 366. če je nastopila v izvršitvi, 367. če je nastopila v izvršitvi, 368. če je nastopila v izvršitvi, 369. če je nastopila v izvršitvi, 370. če je nastopila v izvršitvi, 371. če je nastopila v izvršitvi, 372. če je nastopila v izvršitvi, 373. če je nastopila v izvršitvi, 374. če je nastopila v izvršitvi, 375. če je nastopila v izvršitvi, 376. če je nastopila v izvršitvi, 377. če je nastopila v izvršitvi, 378. če je nastopila v izvršitvi, 379. če je nastopila v izvršitvi, 380. če je nastopila v izvršitvi, 381. če je nastopila v izvršitvi, 382. če je nastopila v izvršitvi, 383. če je nastopila v izvršitvi, 384. če je nastopila v izvršitvi, 385. če je nastopila v izvršitvi, 386. če je nastopila v izvršitvi, 387. če je nastopila v izvršitvi, 388. če je nastopila v izvršitvi, 389. če je nastopila v izvršitvi, 390. če je nastopila v izvršitvi, 391. če je nastopila v izvršitvi, 392. če je nastopila v izvršitvi, 393. če je nastopila v izvršitvi, 394. če je nastopila v izvršitvi, 395. če je nastopila v izvršitvi, 396. če je nastopila v izvršitvi, 397. če je nastopila v izvršitvi, 398. če je nastopila v izvršitvi, 399. če je nastopila v izvršitvi, 400. če je nastopila v izvršitvi, 401. če je nastopila v izvršitvi, 402. če je nastopila v izvršitvi, 403. če je nastopila v izvršitvi, 404. če je nastopila v izvršitvi, 405. če je nastopila v izvršitvi, 406. če je nastopila v izvršitvi, 407. če je nastopila v izvršitvi, 408. če je nastopila v izvršitvi, 409. če je nastopila v izvršitvi, 410. če je nastopila v izvršitvi, 411. če je nastopila v izvršitvi, 412. če je nastopila v izvršitvi, 413. če je nastopila v izvršitvi, 414. če je nastopila v izvršitvi, 415. če je nastopila v izvršitvi, 416. če je nastopila v izvršitvi, 417. če je nastopila v izvršitvi, 418. če je nastopila v izvršitvi, 419. če je nastopila v izvršitvi, 420. če je nastopila v izvršitvi, 421. če je nastopila v izvršitvi, 422. če je nastopila v izvršitvi, 423. če je nastopila v izvršitvi, 424. če je nastopila v izvršitvi, 425. če je nastopila v izvršitvi, 426. če je nastopila v izvršitvi, 427. če je nastopila v izvršitvi, 428. če je nastopila v izvršitvi, 429. če je nastopila v izvršitvi, 430. če je nastopila v izvršitvi, 431. če je nastopila v izvršitvi, 432. če je nastopila v izvršitvi, 433. če je nastopila v izvršitvi, 434. če je nastopila v izvršitvi, 435. če je nastopila v izvršitvi, 436. če je nastopila v izvršitvi, 437. če je nastopila v izvršitvi, 438. če je nastopila v izvršitvi, 439. če je nastopila v izvršitvi, 440. če je nastopila v izvršitvi, 441. če je nastopila v izvršitvi, 442. če je nastopila v izvršitvi, 443. če je nastopila v izvršitvi, 444. če je nastopila v izvršitvi, 445. če je nastopila v izvršitvi, 446. če je nastopila v izvršitvi, 447. če je nastopila v izvršitvi, 448. če je nastopila v izvršitvi, 449. če je nastopila v izvršitvi, 450. če je nastopila v izvršitvi, 451. če je nastopila v izvršitvi, 452. če je nastopila v izvršitvi, 453. če je nastopila v izvršitvi, 454. če je nastopila v izvršitvi, 455. če je nastopila v izvršitvi, 456. če je nastopila v izvršitvi, 457. če je nastopila v izvršitvi, 458. če je nastopila

KOLENDAR
Nedelja, 13. oktobra: Edvard
Dne 13. oktobra 1863. se je rodil slovenski skladatelj Hrabroslav Volarič, vnet organizator in pevec. Razen številnih zborov, ki jih je izdal v mnogih zbirkah, je napisal tudi nekaj klavirskih skladb. Znan po njegovi zbori: »Slovenski svet, ti si krasan!«, »Ozubljeni svet!«, »Eno devojico je bom ljubil in drugi«.

Dne 13. oktobra leta 1942 so Italijani ustrelili v Ljubljani 24 tisoč, da bi se maščevali nad smrtjo slovenskega izdajalca in njihovega hlapca Marka Natlačenca, ki je bil istega dne ubit.

V noči od 13. na 14. oktobra 1944 je KIL, narodno osvobodilna brigada minirala most v Zgornji Poljskavi. S tem je uničila telefonski kabel, ki je vezal Nemčijo z Balkanom in bil zelo vreden za nacistične vojne operacije na tem odseku.

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIŠKEM DOMU OB 23.00 URE ZAJTRAJ. OB NEDELJAH IN PRAZNIH VES DAN.
Zdravstveni dom VICO:
1. dr. Stok Milos, Cankarjeva 10, tel. 21-511, 21-512, 21-513, 21-514, 21-515, 21-516, 21-517, 21-518, 21-519, 21-520, 21-521, 21-522, 21-523, 21-524, 21-525, 21-526, 21-527, 21-528, 21-529, 21-530, 21-531, 21-532, 21-533, 21-534, 21-535, 21-536, 21-537, 21-538, 21-539, 21-540, 21-541, 21-542, 21-543, 21-544, 21-545, 21-546, 21-547, 21-548, 21-549, 21-550, 21-551, 21-552, 21-553, 21-554, 21-555, 21-556, 21-557, 21-558, 21-559, 21-560, 21-561, 21-562, 21-563, 21-564, 21-565, 21-566, 21-567, 21-568, 21-569, 21-570, 21-571, 21-572, 21-573, 21-574, 21-575, 21-576, 21-577, 21-578, 21-579, 21-580, 21-581, 21-582, 21-583, 21-584, 21-585, 21-586, 21-587, 21-588, 21-589, 21-590, 21-591, 21-592, 21-593, 21-594, 21-595, 21-596, 21-597, 21-598, 21-599, 21-600, 21-601, 21-602, 21-603, 21-604, 21-605, 21-606, 21-607, 21-608, 21-609, 21-610, 21-611, 21-612, 21-613, 21-614, 21-615, 21-616, 21-617, 21-618, 21-619, 21-620, 21-621, 21-622, 21-623, 21-624, 21-625, 21-626, 21-627, 21-628, 21-629, 21-630, 21-631, 21-632, 21-633, 21-634, 21-635, 21-636, 21-637, 21-638, 21-639, 21-640, 21-641, 21-642, 21-643, 21-644, 21-645, 21-646, 21-647, 21-648, 21-649, 21-650, 21-651, 21-652, 21-653, 21-654, 21-655, 21-656, 21-657, 21-658, 21-659, 21-660, 21-661, 21-662, 21-663, 21-664, 21-665, 21-666, 21-667, 21-668, 21-669, 21-670, 21-671, 21-672, 21-673, 21-674, 21-675, 21-676, 21-677, 21-678, 21-679, 21-680, 21-681, 21-682, 21-683, 21-684, 21-685, 21-686, 21-687, 21-688, 21-689, 21-690, 21-691, 21-692, 21-693, 21-694, 21-695, 21-696, 21-697, 21-698, 21-699, 21-700, 21-701, 21-702, 21-703, 21-704, 21-705, 21-706, 21-707, 21-708, 21-709, 21-710, 21-711, 21-712, 21-713, 21-714, 21-715, 21-716, 21-717, 21-718, 21-719, 21-720, 21-721, 21-722, 21-723, 21-724, 21-725, 21-726, 21-727, 21-728, 21-729, 21-730, 21-731, 21-732, 21-733, 21-734, 21-735, 21-736, 21-737, 21-738, 21-739, 21-740, 21-741, 21-742, 21-743, 21-744, 21-745, 21-746, 21-747, 21-748, 21-749, 21-750, 21-751, 21-752, 21-753, 21-754, 21-755, 21-756, 21-757, 21-758, 21-759, 21-760, 21-761, 21-762, 21-763, 21-764, 21-765, 21-766, 21-767, 21-768, 21-769, 21-770, 21-771, 21-772, 21-773, 21-774, 21-775, 21-776, 21-777, 21-778, 21-779, 21-780, 21-781, 21-782, 21-783, 21-784, 21-785, 21-786, 21-787, 21-788, 21-789, 21-790, 21-791, 21-792, 21-793, 21-794, 21-795, 21-796, 21-797, 21-798, 21-799, 21-800, 21-801, 21-802, 21-803, 21-804, 21-805, 21-806, 21-807, 21-808, 21-809, 21-810, 21-811, 21-812, 21-813, 21-814, 21-815, 21-816, 21-817, 21-818, 21-819, 21-820, 21-821, 21-822, 21-823, 21-824, 21-825, 21-826, 21-827, 21-828, 21-829, 21-830, 21-831, 21-832, 21-833, 21-834, 21-835, 21-836, 21-837, 21-838, 21-839, 21-840, 21-841, 21-842, 21-843, 21-844, 21-845, 21-846, 21-847, 21-848, 21-849, 21-850, 21-851, 21-852, 21-853, 21-854, 21-855, 21-856, 21-857, 21-858, 21-859, 21-860, 21-861, 21-862, 21-863, 21-864, 21-865, 21-866, 21-867, 21-868, 21-869, 21-870, 21-871, 21-872, 21-873, 21-874, 21-875, 21-876, 21-877, 21-878, 21-879, 21-880, 21-881, 21-882, 21-883, 21-884, 21-885, 21-886, 21-887, 21-888, 21-889, 21-890, 21-891, 21-892, 21-893, 21-894, 21-895, 21-896, 21-897, 21-898, 21-899, 21-900, 21-901, 21-902, 21-903, 21-904, 21-905, 21-906, 21-907, 21-908, 21-909, 21-910, 21-911, 21-912, 21-913, 21-914, 21-915, 21-916, 21-917, 21-918, 21-919, 21-920, 21-921, 21-922, 21-923, 21-924, 21-925, 21-926, 21-927, 21-928, 21-929, 21-930, 21-931, 21-932, 21-933, 21-934, 21-935, 21-936, 21-937, 21-938, 21-939, 21-940, 21-941, 21-942, 21-943, 21-944, 21-945, 21-946, 21-947, 21-948, 21-949, 21-950, 21-951, 21-952, 21-953, 21-954, 21-955, 21-956, 21-957, 21-958, 21-959, 21-960, 21-961, 21-962, 21-963, 21-964, 21-965, 21-966, 21-967, 21-968, 21-969, 21-970, 21-971, 21-972, 21-973, 21-974, 21-975, 21-976, 21-977, 21-978, 21-979, 21-980, 21-981, 21-982, 21-983, 21-984, 21-985, 21-986, 21-987, 21-988, 21-989, 21-990, 21-991, 21-992, 21-993, 21-994, 21-995, 21-996, 21-997, 21-998, 21-999, 21-1000, 21-1001, 21-1002, 21-1003, 21-1004, 21-1005, 21-1006, 21-1007, 21-1008, 21-1009, 21-1010, 21-1011, 21-1012, 21-1013, 21-1014, 21-1015, 21-1016, 21-1017, 21-1018, 21-1019, 21-1020, 21-1021, 21-1022, 21-1023, 21-1024, 21-1025, 21-1026, 21-1027, 21-1028, 21-1029, 21-1030, 21-1031, 21-1032, 21-1033, 21-1034, 21-1035, 21-1036, 21-1037, 21-1038, 21-1039, 21-1040, 21-1041, 21-1042, 21-1043, 21-1044, 21-1045, 21-1046, 21-1047, 21-1048, 21-1049, 21-1050, 21-1051, 21-1052, 21-1053, 21-1054, 21-1055, 21-1056, 21-1057, 21-1058, 21-1059, 21-1060, 21-1061, 21-1062, 21-1063, 21-1064, 21-1065, 21-1066, 21-1067, 21-1068, 21-1069, 21-1070, 21-1071, 21-1072, 21-1073, 21-1074, 21-1075, 21-1076, 21-1077, 21-1078, 21-1079, 21-1080, 21-1081, 21-1082, 21-1083, 21-1084, 21-1085, 21-1086, 21-1087, 21-1088, 21-1089, 21-1090, 21-1091, 21-1092, 21-1093, 21-1094, 21-1095, 21-1096, 21-1097, 21-1098, 21-1099, 21-1100, 21-1101, 21-1102, 21-1103, 21-1104, 21-1105, 21-1106, 21-1107, 21-1108, 21-1109, 21-1110, 21-1111, 21-1112, 21-1113, 21-1114, 21-1115, 21-1116, 21-1117, 21-1118, 21-1119, 21-1120, 21-1121, 21-1122, 21-1123, 21-1124, 21-1125, 21-1126, 21-1127, 21-1128, 21-1129, 21-1130, 21-1131, 21-1132, 21-1133, 21-1134, 21-1135, 21-1136, 21-1137, 21-1138, 21-1139, 21-1140, 21-1141, 21-1142, 21-1143, 21-1144, 21-1145, 21-1146, 21-1147, 21-1148, 21-1149, 21-1150, 21-1151, 21-1152, 21-1153, 21-1154, 21-1155, 21-1156, 21-1157, 21-1158, 21-1159, 21-1160, 21-1161, 21-1162, 21-1163, 21-1164, 21-1165, 21-1166, 21-1167, 21-1168, 21-1169, 21-1170, 21-1171, 21-1172, 21-1173, 21-1174, 21-1175, 21-1176, 21-1177, 21-1178, 21-1179, 21-1180, 21-1181, 21-1182, 21-1183, 21-1184, 21-1185, 21-1186, 21-1187, 21-1188, 21-1189, 21-1190, 21-1191, 21-1192, 21-1193, 21-1194, 21-1195, 21-1196, 21-1197, 21-1198, 21-1199, 21-1200, 21-1201, 21-1202, 21-1203, 21-1204, 21-1205, 21-1206, 21-1207, 21-1208, 21-1209, 21-1210, 21-1211, 21-1212, 21-1213, 21-1214, 21-1215, 21-1216, 21-1217, 21-1218, 21-1219, 21-1220, 21-1221, 21-1222, 21-1223, 21-1224, 21-1225, 21-1226, 21-1227, 21-1228, 21-1229, 21-1230, 21-1231, 21-1232, 21-1233, 21-1234, 21-1235, 21-1236, 21-1237, 21-1238, 21-1239, 21-1240, 21-1241, 21-1242, 21-1243, 21-1244, 21-1245, 21-1246, 21-1247, 21-1248, 21-1249, 21-1250, 21-1251, 21-1252, 21-1253, 21-1254, 21-1255, 21-1256, 21-1257, 21-1258, 21-1259, 21-1260, 21-1261, 21-1262, 21-1263, 21-1264, 21-1265, 21-1266, 21-1267, 21-1268, 21-1269, 21-1270, 21-1271, 21-1272, 21-1273, 21-1274, 21-1275, 21-1276, 21-1277, 21-1278, 21-1279, 21-1280, 21-1281, 21-1282, 21-1283, 21-1284, 21-1285, 21-1286, 21-1287, 21-1288, 21-1289, 21-1290, 21-1291, 21-1292, 21-1293, 21-1294, 21-1295, 21-1296, 21-1297, 21-1298, 21-1299, 21-1300, 21-1301, 21-1302, 21-1303, 21-1304, 21-1305, 21-1306, 21-1307, 21-1308, 21-1309, 21-1310, 21-1311, 21-1312, 21-1313, 21-1314, 21-1315, 21-1316, 21-1317, 21-1318, 21-1319, 21-1320, 21-1321, 21-1322, 21-1323, 21-1324, 21-1325, 21-1326, 21-1327, 21-1328, 21-1329, 21-1330, 21-1331, 21-1332, 21-1333, 21-1334, 21-1335, 21-1336, 21-1337, 21-1338, 21-1339, 21-1340, 21-1341, 21-1342, 21-1343, 21-1344, 21-1345, 21-1346, 21-1347, 21-1348, 21-1349, 21-1350, 21-1351, 21-1352, 21-1353, 21-1354, 21-1355, 21-1356, 21-1357, 21-1358, 21-1359, 21-1360, 21-1361, 21-1362, 21-1363, 21-1364, 21-1365, 21-1366, 21-1367, 21-1368, 21-1369, 21-1370, 21-1371, 21-1372, 21-1373, 21-1374, 21-1375, 21-1376, 21-1377, 21-1378, 21-1379, 21-1380, 21-1381, 21-1382, 21-1383, 21-1384, 21-1385, 21-1386, 21-1387, 21-1388, 21-1389, 21-1390, 21-1391, 21-1392, 21-1393, 21-1394, 21-1395, 21-1396, 21-1397, 21-1398, 21-1399, 21-1400, 21-1401, 21-1402, 21-1403, 21-1404, 21-1405, 21-1406, 21-1407, 21-1408, 21-1409, 21-1410, 21-1411, 21-1412, 21-1413, 21-1414, 21-1415, 21-1416, 21-1417, 21-1418, 21-1419, 21-1420, 21-1421, 21-1422, 21-1423, 21-1424, 21-1425, 21-1426, 21-1427, 21-1428, 21-1429, 21-1430, 21-1431, 21-1432, 21-1433, 21-1434, 21-1435, 21-1436, 21-1437, 21-1438, 21-1439, 21-1440, 21-1441, 21-1442, 21-1443, 21-1444, 21-1445, 21-1446, 21-1447, 21-1448, 21-1449, 21-1450, 21-1451, 21-1452, 21-1453, 21-1454, 21-1455, 21-1456, 21-1457, 21-1458, 21-1459, 21-1460, 21-1461, 21-1462, 21-1463, 21-1464, 21-1465, 21-1466, 21-1467, 21-1468, 21-1469, 21-1470, 21-1471, 21-1472, 21-1473, 21-1474, 21-1475, 21-1476, 21-1477, 21-1478, 21-1479, 21-1480, 21-1481, 21-1482, 21-1483, 21-1484, 21-1485, 21-1486, 21-1487, 21-1488, 21-1489, 21-1490, 21-1491, 21-1492, 21-1493, 21-1494, 21-1495, 21-1496, 21-1497, 21-1498, 21-1499, 21-1500, 21-1501, 21-1502, 21-1503, 21-1504, 21-1505, 21-1506, 21-1507, 21-1508, 21-1509, 21-1510, 21-1511, 21-1512, 21-1513, 21-1514, 21-1515, 21-1516, 21-1517, 21-1518, 21-1519, 21-1520, 21-1521, 21-1522, 21-1523, 21-1524, 21-1525, 21-1526, 21-1527, 21-1528, 21-1529, 21-1530, 21-1531, 21-1532, 21-1533, 21-1534, 21-1535, 21-1536, 21-1537, 21-1538, 21-1539, 21-1540, 21-1541, 21-1542, 21-1543, 21-1544, 21-1545, 21-1546, 21-1547, 21-1548, 21-1549, 21-1550, 21-1551, 21-1552, 21-1553, 21-1554, 21-1555, 21-1556, 21-1557, 21-1558, 21-1559, 21-1560, 21-1561, 21-1562, 21-1563, 21-1564, 21-1565, 21-1566, 21-1567, 21-1568, 21-1569, 21-1570, 21-1571, 21-1572, 21-1573, 21-1574, 21-1575, 21-1576, 21-1577, 21-1578, 21-1579, 21-1580, 21-1581, 21-1582, 21-1583, 21-1584, 21-1585, 21-1586, 21-1587, 21-1588, 21-1589, 21-1590, 21-1591, 21-1592, 21-1593, 21-1594, 21-1595, 21-1596, 21-1597, 21-1598, 21-1599, 21-1600, 21-1601, 21-1602, 21-1603, 21-1604, 21-1605, 21-1606, 21-1607, 21-1608, 21-1609, 21-1610, 21-1611, 21-1612, 21-1613, 21-1614, 21-1615, 21-1616, 21-1617, 21-1618, 21-1619, 21-1620, 21-1621, 21-1622, 21-1623, 21-1624, 21-1625, 21-1626, 21-1627, 21-1628, 21-1629, 21-1630, 21-1631, 21-1632, 21-1633, 21-1634, 21-1635, 21-1636, 21-1637, 21-1638, 21-1639, 21-1640, 21-1641, 21-1642, 21-1643, 21-1644, 21-1645, 21-1646, 21-1647, 21-1648, 21-1649, 21-1650, 21-1651, 21-1652, 21-1653, 21-1654, 21-1655, 21-1656, 21-1657, 21-1658, 21-1659, 21-1660, 21-1661, 21-1662, 21-1663, 21-1664, 21-1665, 21-1666, 21-1667, 21-1668, 21-1669, 21-1670, 21-1671, 21-1672, 21-1673, 21-1674, 21-1675, 21-1676, 21-1677, 21-1678, 21-1679, 21-1680, 21-1681, 21-1682, 21-1683, 21-1684, 21-1685, 21-1686, 21-1687, 21-1688, 21-1689, 21-1690, 21-1691, 21-1692, 21-1693, 21-1694, 21-1695, 21-1696, 21-1697, 21-1698, 21-1699, 21-1700, 21-1701, 21-1702, 21-1703, 21-1704, 21-1705, 21-1706, 21-1707, 21-1708, 21-1709, 21-1710, 21-1711, 21-1712, 21-1713, 21-1714, 21-1715, 21-1716, 21-1717, 21-1718, 21-1719, 21-1720, 21-1721, 21-1722, 21-1723, 21-1724, 21-1725, 21-1726, 21-1727, 21-1728, 21-1729, 21-1730, 21-1731, 21-1732, 21-1733, 21-1734, 21-1735, 21-1736, 21-1737, 21-1738, 21-1739, 21-1740, 21-1741, 21-1742, 21-1743, 21-1744, 21-1745, 21-1746, 21-1747, 21-1748, 21-1749, 21-1750, 21-1751, 21-1752, 21-1753, 21-1754, 21-1755, 21-1756, 21-1757, 21-1758, 21-1759, 21-1760, 21-1761, 21-1762, 21-1763, 21-1764, 21-1765, 21-1766, 21-1767, 21-1768, 21-1769, 21-1770, 21-1771, 21-1772, 21-1773, 21-1774, 21-1775, 21-1776, 21-1777, 21-1778, 21-1779, 21-1780, 21-1781, 21-1782, 21-1783, 21-1784, 21-1785, 21-1786, 21-1787, 21-1788, 21-1789, 21-1790, 21-1791, 21-1792, 21-1793, 21-1794, 21-1795, 21-1796, 21-1797, 21-1798, 21-1799, 21-1800, 21-1801, 21-1802, 21-1803, 21-1804, 21-1805, 21-1806, 21-1807, 21-1808, 21-1809, 21-1810, 21-1811, 21-1812, 21-1813, 21-1814, 21-1815, 21-1816, 21-1817, 21-1818, 21-1819, 21-1820, 21-1821, 21-1822, 21-1823, 21-1824, 21-1825, 21-1826, 21-1827, 21-1828, 21-1829, 21-1830, 21-1831, 21-1832, 21-1833, 21-1834, 21-1835, 21-1836, 21-1837, 21-1838, 21-1839, 21-1840, 21-1841, 21-1842, 21-1843, 21-1844, 21-1845, 21-1846, 21-1847, 21-1848, 21-1849, 21-1850, 21-1851, 21-1852, 21-1853, 21-1854, 21-1855, 21-1856, 21-1857, 21-1858, 21-1859, 21-1860, 21-1861, 21-1862, 21-1863, 21-1864, 21-1865, 21-1866, 21-1867, 21-1868, 21-1869, 21-1870, 21-1871, 21-1872, 21-1873, 21-1874, 21-1875, 21-1876,



PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTER



91. Boj se je končal. Volkovi so pobegnili, psi so bili mrtvi in stari mož je ležal na tleh. Kazan, ki je bil še pred dobro uro prepričan, da spada k volkovom, ki poslušajo njegov glas, je sedaj vedel, da je izobčenec in da se njegovemu klicu nihče od njih ne bo več odzval. Samo zvesta Siva je ostala pri njem in lizala njegove strašne rane.



92. Tudi sama je bila ranjena, a ne tako močno kot Kazan, ki se je komaj premikal. Eno od sprednjih nog je imel strašno razmesarjeno. S Sivo pomočjo je odšel do gozda. Stari mož se je dvignil, odvrlel se je do sani in z nemim začudenjem opazoval odhajajoči živali. Potem je Pierre Radisson zanesel ogenj in plamen se osvetlil njegov pošteni obraz.



93. Jeanne, njegova hčerka, se je dvignila na saneh in za trenutek odložila svečenj z otrokom. Pogleda si je premrla dlani, potem pa se je njen mladi, lepi obraz z veliko nežnostjo in ljubeznijo sklonil k otroku. Tesno ga je prižela v naročje in zaskrbjeno opazovala očeta, ki je s počasnim gibanjem in zatajevano bolečino zbiral suhljad

RAZPIS
Komisija ObLO Novo mesto razpisuje mesto

DIREKTORJA
podjetja »Tkanica« Novo mesto
Pogoji: tekstilni tehnik s 5-letno prakso.
Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Pravilno kolokovano prošnjo s potrebnimi dokazili o kvalifikaciji in dosednji službi ter s kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov do 1. novembra 1957.

RAZPIS
Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Ljubljana vič razpisuje naslednja mesta:

1. Analitika — planerja
Pogoji: ekonomska fakulteta ali srednja strokovna izobrazba s primerno prakso.
2. Referenta za komunale zadeve
Pogoji: gradbena fakulteta ali STS z večletno prakso v gradbeništvu.
3. Upravno pravne referenta
Pogoji: pravna fakulteta z nekaj let prakse v upravno gospodarskih zadevah.
4. Referenta za splošno upravne zadeve
Pogoji: srednja strokovna izobrazba z nekaj let upravne prakse.
5. Referenta za evidenco splošnega ljudskega premoženja
Pogoji: srednja strokovna izobrazba s primerno prakso.
6. Referenta za šolstvo, prosveto in kulturo
Pogoji: Srednja strokovna izobrazba z nekaj let upravne prakse (prednost imajo prosvetni delavci).
7. Referenta za skrbništvo, splošno skrbstvo in invalidske zadeve
Pogoji: srednja strokovna izobrazba z nekaj let upravne prakse.
8. Referenta za varstvo družine
Pogoji: srednja strokovna izobrazba z nekaj let upravne prakse.

Kolkovane prošnje z življenjepisom dostavite do 19. okt. 1957. Tajništvo ObLO Ljubljana Vič, Trg mladinskih delovnih brigad 7.

RAZPIS
Dekanat Fakultete za splošno medicino in stomatologijo v Ljubljani razpisuje v Anatomskem inštitutu

mesto preparatorja
Pogoji: srednja strokovna izobrazba z zaključnim izpitom. Pravilno kolkovane prošnje vložite v 15 dneh po objavi na Dekanatu fakultete za splošno medicino in stomatologijo, Ljubljana, Vrazov trg 2-1.

RAZPIS
Uprava Splošne bolnišnice Novo mesto razpisuje mesto specializanta na internem oddelku.

Nastop službe takoj. Prošnje dostavite zagotovljeno. Prošnje dostavite priporočeno.

RAZPIS
Komisija za razpis mest direktorjev in poslovedij gospodarskih organizacij ObLO Domžale razpisuje na podlagi 18. čl. zakona o pristojnosti obsebnosti in okrajnih ljudskih odborov (Urad. l. FLRJ, št. 34-55) mesto

podjetja »Javna skladišča«
Pogoji: oseba, ki se za to mesto poteguje mora imeti srednješolsko izobrazbo z najmanj 10-letno prakso in 5 let zakonito z večletnim uspešnim vodstvom večje gospodarske organizacije.

Ponudbe pošljite na ObLO v Domžalah do vključno 20. oktobra 1957. Prošnje je treba priložiti takratni in ji priložiti dokumente kot je navedeno.

Komisija za razpis mest direktorjev in poslovedij gospodarskih organizacij ObLO Domžale

OPOMORILO
Pogrebni zavod »Zale« — oskrbnišvo pokopališče Ljubljana, opozarja svoje pokopane pokopanih na pokopališčih Zale, Stepanja vas, Bizovik, Rudnik, Vič, Stojice, Dravice, kateri tudi niso poravnali najemnine za nadaljnjih 10 let, da to nemudoma storijo.

Nadalje opozarjamo svoje, da grobove držijo redno v čistem stanju.

Vse neplačane in zapuščene grobove bo oskrbnišvo oddalo v našem novim interesom. Uprava

OBVESTILO
Pogrebni zavod »Zale« — oskrbnišvo pokopališče Ljubljana, opozarja svoje pokopane pokopanih na pokopališčih »Zale«, da bo sprejemalo naročila za ureditev in nasade grobov do 15. okt. 1957.

Naročila za cvetlične in zelene aranžmaje za 1. november pa do 28. okt. 1957.

Za aranžmaje bodo na razpolago lepe velikocvetne krizanteme v raznih barvah, kateri tudi velkokvetni nageljni in razno zelenje po zmernih cenah. Pohitite z naročili.

RAZPIS CLANKOV IN RADIOSKIH REPORTAŽ ZA 31. OKTOBER KOT SVETOVNI DAN ZA VARNOST

Zveza Komunalnih bank LRS razpisuje nagradni natečaj.

1. za članke o denarnem varčevanju, ki bodo objavljeni v »Ljudski pravici« in Slovenskem poročevalcu v dneh od 15. do 31. okt. t. l.

2. za članke, ki bodo objavljeni v »Ljudski pravici« in Slovenskem poročevalcu na dan 31. okt. t. l. o pomenu tega dne kot svetovnega dneva varčevanja;

3. radio reportaže na 31. oktobra o pomenu svetovnega dneva varčevanja.

Članke objavljeni v dneh od 15. do 31. okt. t. l. naj obravnavajo problematiko denarnega varčevanja in sicer:

— Komunalne banke in denarno varčevanje,

— pomen denarnega varčevanja za našo gospodarsko prihodnost,

— mladina in denarno varčevanje (vzgojni pomen).

Članke objavljeni v proslavo svetovnega dneva varčevanja naj obravnavajo:

— 31. oktober kot svetovni dan denarnega varčevanja. Radio reportaže na dan 31. oktobra naj obravnavajo pomen denarnega varčevanja in proslavo 31. oktobra kot mednarodnega dneva varčevanja.

Trije članki pod točko 1. bodo nagradni:

I. nagrada 10.000 din;
II. nagrada 5.000 din;
III. nagrada 3.000 din.

Trije članki za proslavo svetovnega dneva varčevanja pod točko 2. bodo nagradni:

I. nagrada 6.000 din;
II. nagrada 3.000 din;
III. nagrada 2.000 din.

Tri radio reportaže bodo nagradne:

I. nagrada 6.000 din;
II. nagrada 3.000 din;
III. nagrada 2.000 din.

Članke in radio reportaže bo ocenila posebna komisija pri predsedstvu Zveze Komunalnih bank LRS Slovenije.

Državni sekretariat za notranje zadeve LRS

Vzgojni poboljševalni dom Radeče pri Zidanem mostu razpisuje za »ROD« Obratne delavnice, naslednja delovna mesta:

ELEKTRICARJA — visokokvalificiranega, po možnosti z delovodsko šolo, s prakso strokovne vzgoje vajencev in poznavanjem radio-amaterstva;

STROJNEGA KLJUČAVNICARJA — kvalificiranega; **STROJNEGA KLJUČAVNICARJA** — visokokvalificiranega; **MIZARJA** — kvalificiranega; **STENODAKTILOGRAFE** — večše tudi blagejniškega poslovanja.

Plača po tarifnem pravilniku. — Stanovanje, predvsem samsko, zagotovljeno. Nastop službe po dogovoru. Prošnje z življenjepisom pošljite do 25. okt. 1957. 5893-R

Razpis

Avtoremontno podjetje »AVTOOBNOVA« Ljubljana, Bežigrad 11,

razpisuje delovno mesto

EKONOMSKO-KOMERCIJALNEGA REFERENTA

s znanjem pravnih poslov z odgovarjajočo šolsko izobrazbo in večletno prakso. — Nastop takoj ali po dogovoru. — Zazeleno je poznavanje posebnosti avtoremontne dejavnosti. 5822-R

RAZPIS

Komisija ObLO Novo mesto razpisuje mesto

DIREKTORJA

podjetja Rudniki nekovinskih rudnin »KREMEN«, Novo mesto

Pogoji: rudarska ali ekonomska fakulteta s prakso v rudarski stroki, predvsem nekovinskih rudnin. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Pravilno kolkovano prošnjo s potrebnimi dokazili o kvalifikaciji in dosednji službi ter kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov do 7. novembra 1957. 5806-R

Uprava gradbenega obrtnega podjetja Šiška

sporoča vsem cenjenim naročnikom in dobaviteljem, da se je preselila iz dosedanjih prostorov v Knezovi ulici 28 v nove prostore

Pod hribom št. 55, telefon 31-829

Za nadaljnja naročila se priporočamo! 5904-R

»ELEKTROSIGNAL«, Ljubljana, Parmova 33,

RAZPISUJE JAVNO LICITACIJO

za odprodajo viškov elektro-materiala za jaki in šibki tok.

Med tem so:

1-fazni trafo KDV 2242, 0,4 KVA, 380/220 V za vgradnjo; 1-fazni trafo KDV 13057, 0,4 KVA, 220/24 V za vgradnjo; III-polna ločilna stikala za notranjo montažo R-30-III-400; počnožja NI-400 — enopolna;

varoval. patroni TDZ 300 A razna tipkala, izolatorji, Bergmann material, razni kabli, voltmetri, ampermetri, telefonski serijski aparati 1/5 s relejem, razni telefonski material, lak žica 0,05, razni elektro-akustični material itd.

Licitacija bo dne 21. oktobra 1957, ob 9. uri v prostorih skladišča, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13.

Na zahtevo lahko predhodno dostavimo spiske materiala. 5849-R

Gradbeno podjetje »TEHNIKA« v Ljubljani

sprejme v takojšnjo zaposlitev:

DVA ZERJAVISTA,
DVA ELEKTRICARJA,
DVA KLJUČAVNICARJA in
ENEGA USLUŽBENCA — EKONOMISTA

Pismene ponudbe dostavite personalnemu oddelku podjetja z navedbo dosedanjih zaposlitev.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. 5929-R

RAZPISI

RAZPIS
Dekanat Fakultete za elektrotehniko in strojništvo Univerze v Ljubljani razpisuje na oddelku za elektrotehniko s takojšnjim nastopom mesto:

upravnika — administratorja, dve mesti kurjačev za centralno kurjavo, in mesto snazilke.

Kolkovane prošnje s potrebnimi dokumenti naj priložite do 20. t. m. na Dekanat fakultete, Tomšičeva 7.

RAZPIS
Zavod LR Slovenije za statistiko v Ljubljani razpisuje službeno mesto:

1. Litografa, tiskarja, kvalificiranega ali visokokvalificiranega delavca. — Zazeleno je praksa. Mesto je vezano z dopolnilno plačo.

2. Pomožnega uslužbenca — kurirja.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski izobrazbi in opisi dosedanjih zaposlitev pošljite na gornji naslov do 25. okt. 1957.

Večje gradbeno podjetje v Ljubljani potrebuje za takojšnji nastop naslednje uslužbenke:

MATERIALNEGA KNJIGOVODJO,
FINANČNEGA KNJIGOVODJO,
MEZNEGA KNJIGOVODJO,
SKLADIŠČNIKA,
ADMINISTRATORJA.

Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošljite v ogle. oddelku pod »Gradbeno operativno«. — 5887-R

»IZOLIRKA«

Ljubljana-Meste sprejme takoj:

KORESPONDENTKO za tehnični oddelk,
SALDOKONTISTA,
2 STROJNA TEHNIKA za vodstvo montaž,

KURJACA za parni kotel v obratu na Jesenicah in

NEKVALIFICIRANE DELAVCE Stanovanj podjetja nima. 5884-R

USNJARJA,

ki dovršeno obvlada ročno meztrenje (šeranje) in ostala ročna dela v vodni delavnici takoj sprejme.

Tehniška srednja usnjarska šola Domžale. 5925-R

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE V LJUBLJANI

sprejme v službo:

INŽENIRJA KEMIJE za nadzor in kvaliteto proizvodnje ter za napredek proizvodnje.

AVTOMEHANIKA sposobnega samostojnega vzdrževanja in popravila tovornih in osebnih vozil.

Pismene ponudbe v oglasni oddelk »Slovenskega poročevalca« pod šifro »Živilska industrija«. 5903-R

»LUPINICA«

Knjigo s prijetno zgodbo, ki bo imela preko 250 slik iz živalskega sveta, Vam bomo poslali takoj po izidu, če pošljete prednaročilo na naslov:

CASOPISNO PODJETJE »SLOVENSKI POROČEVALEC« Ljubljana, Tomšičeva 1.

OBJAVA

V smislu določil čl. 62 tarifnega pravilnika tovarne »PLUTAL« pozivamo vse delavce in uslužbenke, ki so prekinili službeno razmerje v l. 1956,

da dvignejo delež dobička

Do deleža dobička so upravičeni oni,

a) ki so bili v l. 1956 zaposleni najmanj devet mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi odpovedi;

b) ki so bili v l. 1956 zaposleni najmanj šest mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po odpovedi podjetja, upokojitvi, smrti itd.;

Na delež dobička niso upravičeni tisti, katerim je delovno razmerje prenehalo:

a) zaradi disciplinskega ali sodno kaznivega dejanja;

b) ako so brez odpovedi zapustili delo.

Zahtevki do izplačila dobička zapadejo v treh mesecih od objave tega poziva.

»PLUTAL«, Industrija plutovinastih izdelkov, LJUBLJANA 5916-R

ZA TAKOJŠNJO NASTAVITEV ISČEMO

za obrat hladilnice v Zalogu
2 ADMINISTRATORJA (moške moči), STENODAKTILOGRAFINJO in RAZNASALCA POŠTE (popolnoma zdravega, sposobnega, da obvlada motor). Prednost imajo osebe iz bližine hladilnice (Zalog, Polje, Kašelj in Zdobrova).
Za centralo na Titovi cesti iščemo
2 KORESPONDENTKI in 2 STENODAKTILOGRAFINJI, po možnosti z znanjem vsaj dveh tujih jezikov (nemščina, angleščina, francoščina, italijanščina). Dostavite pisemne ponudbe na:
»SLOVENIJA SADJE«, Ljubljana, Titova cesta 19.
5899-R

AKUMULATORJE

Vam prenovi in napelji
»MEHANIČNI SERVIS«
LJUBLJANA,
Kolodvorska ulica 18
5794-R

KOTEKS LJUBLJANA

Kidričeva ulica 3

sprejme

VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

Plača din 68.- na uro. — Reflektanti naj se javijo v upravi podjetja.

UPRAVNI ODBOR

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

razpisuje delovna mesta:

POMOČNIKA DIREKTORJA za organizacijske in analitiške posle

Pogoji: dovršena ekonomska ali pravna fakulteta z bančno prakso na vodilnem mestu. — Plača po uredbi, dopolnilna plača in položajni dodatek.

PRAVNEGA REFERENTA

Pogoji: pravna fakulteta s prakso v bančno-pravnih poslih. — Plača po uredbi, dopolnilna plača in položajni dodatek.

REFERENTA za organizacijo varčevanja

Pogoji: dovršena ekonomska srednja šola. — Plača po uredbi in dopolnilna plača.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite do dne 31. oktobra 1957 na:

Tajništvo MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE, Ljubljana, Čopova ulica šte. 3-II. 5902-R

Razpis

Komisija za razpis mest direktorjev ObLO Crna na Koroškem razpisuje po 90. členu uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53) in 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55)

MESTO DIREKTORJA RUDNIKOV SVINCA IN TOPILNIC MEZICA

Pogoji: dipl. inženir-rudar, metalurg-topilničar ali geolog z 10 letno prakso na vodilnih mestih v gospodarskih organizacijah.

Družinsko stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku ovr. po dogovoru. Prošnje sprejema komisija do 1. novembra 1957.

Komisija za razpis mest direktorjev ObLO Crna na Koroškem. 5850-R

DOPISNIKA

za Slovenijo, stalnega, z daljšo prakso, išče »Vjesnik«, organ SSRNH. Ponudbe z obširnimi življenjepisom: »Vjesnik«, Zagreb, Masarykova 22. 5874-R

»TESNILKA«

tovarna tesnil in plastičnih mas, Medvode

sprejme

POMOČNIKA KOMERCIALNEGA VODJE

Pogoj: dovršena ESS s prakso.

Plača po tarifnem pravilniku. — Interesenti naj se zglašijo osebno v tajništvo ali pisмено na gornji naslov. — Nastop službe takoj. 5852-R

Upravni odbor Zdravstvene postaje v Vojniku razpisuje mesto ZDRAVNIKA šefa zdravstvene postaje v Dobruhi.

Nastop službe 1. novembra 1957. Informacije daje upravnik zdravstvene postaje v Vojniku. Stanovanje je pripravljeno. 5833-R

TOVARNA PLETENIN IN NOGAVIC, RADOVLJICA

razpisuje

natečaj

ZA NOV NAZIV PODJETJA

Nagrade so sledeče:

1. nagrada — 30.000.— din
2. nagrada — 20.000.— din
3. nagrada — 10.000.— din

Naziv mora vsebovati največ dve besedi in naj odgovarja karakteristiki proizvodnje.

Pisemne predloge pošljite v zaprti kuverti na naslov: Tovarna pletenin in nogavic, Radovljica do 1. novembra 1957. 5873-R

Podjetje AGROTEHNIKA export-import, Ljubljana

prodaja

2 OSEBNA AVTOMOBILA

MERCEDES 170 — bencinski in
MERCEDES 220 — bencinski

Oba osebna avtomobila sta v odličnem stanju ter ju podjetje prodaja zaradi tipizacije voznega parka. Ogled avtomobilov je mogoč vsakodnevno od 7. do 14. ure na sedežu podjetja.

Interesenti naj javijo svoje ponudbe sekretariatu podjetja Agrotehnika export-import, Ljubljana, Titova 19. 5883-R

Avtoobnova Maribor

podjetje za generalna, srednja in tekoča popravila avtomobilov
TELEFON STEV.: uprava 28-65, service 38-40. akum. 25-97

service

TAM — FAP ZASTAVA — TOMOS —
BOSCH — CSEPEL

izdelovanje akumulatorjev

VESNA

remont in nabijanje vseh vrst
AKUMULATORJEV

Vršimo generalna in srednja popravila avtomobilov proizvodnje
TAM — PRAGA, PIONIR.

ZASIGURAJTE REZERVACIJO. 5835-R

»AGROINDUS«

Industrijsko podjetje za proizvodnjo namakalnih in hladilnih naprav ter kmetijskih strojev

razpisuje naslednja delovna mesta:

TEHNIČNEGA VODJE PODJETJA

Pogoji: strojni inženir s 5-letno prakso ali strojni tehnik s 10-letno prakso in primerno organizacijsko sposobnostjo.

TAJNIKA PODJETJA

pravnik ali ekonomist

STROJNE INŽENIRJE IN TEHNIKE

za delo v razvojnem sektorju in pripravi dela

USLUZBENCA

s strokovno kvalifikacijo za vodstvo investicijskih del

KURIRJA

Prošnje naslovite na Upravni odbor, oz. upravo podjetja ali se osebno javite na naslov: AGROINDUS, Ljubljana, Miklošičeva 4/I. 5817-R

Avtopodjetje »SLAVNIK« KOPER

obvešča cenjena odjemalce, da je začelo in preuredilo

REMONTNE DELAVNICE SLAVNIK KOPER

ki v najkrajšem roku kvalitetno izvršuje vsa mala, srednja in generalna popravila vseh vrst motornih vozil po konkurenčnih cenah.

Egaliziranje motornih gredi

Specialno brušenje batov

Vrtanje in brušenje valjev

Ravnjanje glav in blokov

Specialni servisi: TAM - DKW - VW

Cenjena naročila sprejema tudi poslovalnica »SLAVNIK KOPER« v Ljubljani, Kolodvorska 35, telefon 32-025 s skladiščem v Kolizeju, tel. 38-877 za odpremo robe na redni dnevni tovorni kosovni progi Ljubljana-Koper-Pirana. 5867-R

VSEM PREBIVALCEM IN DELOVNIM
KOLEKTIVOM OBČINE

GROSUPLJE

IN OKOLICE ČESTITAJO
K OBČINSKEMU PRAZNIKU
29. OKTOBRA 1957
IN JIM ŽELJO ČIMVEČ USPEHOV PRI
DELU ZA NAPREDEK IN DVIG OBČINE:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI ODBOR ZRO

OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI KOMITE LMS
GROSUPLJE

KOLEKTIVI INDUSTRIJSKIH, OBRTHIH IN OSTALIH PODJETIJ:

Tekstilna tovarna MOTVOZ IN PLATNO,
Grosuplje

KNJIGOVODSKI BIRO, Grosuplje

Gostilna »PRI GROSUPELJČANU«, Grosuplje

Gostilna »PRI MOSTU«, Grosuplje

Gostilna »PRI LOVCU«, Spodnja Silivnica

Gostilna »TABORSKA JAMA«, Podtabor

Gostilna »PODTABOR«, Podtabor

Gostilna »PRI POSTAJI«, Grosuplje

Gostilna »POD POLŽEVIM«, Zalna

KMETIJSKA ZADRUGA, Grosuplje

VALJČNI MLIN, Grosuplje

DOLENJSKO GRADBENO PODJETJE, Grosuplje

Gostilna »PRI POSTAJI«, Šmarje

»MESARIJA«, Šmarje

»MESARIJA«, Grosuplje

PEKARIJA, Grosuplje

ČEVLIARSKA DELAVNICA, Šmarje

Gostilna »MAJOLKA«, Šmarje

ELEKTRO-STROJNO PODJETJE, Grosuplje

SPLOŠNO MIZARSTVO, Grosuplje

KMETIJSKO POSESTVO,

Boštanj pri Grosupljem

OPEKARNA, Boštanj pri Grosupljem



